

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

98-7103.

98

309192

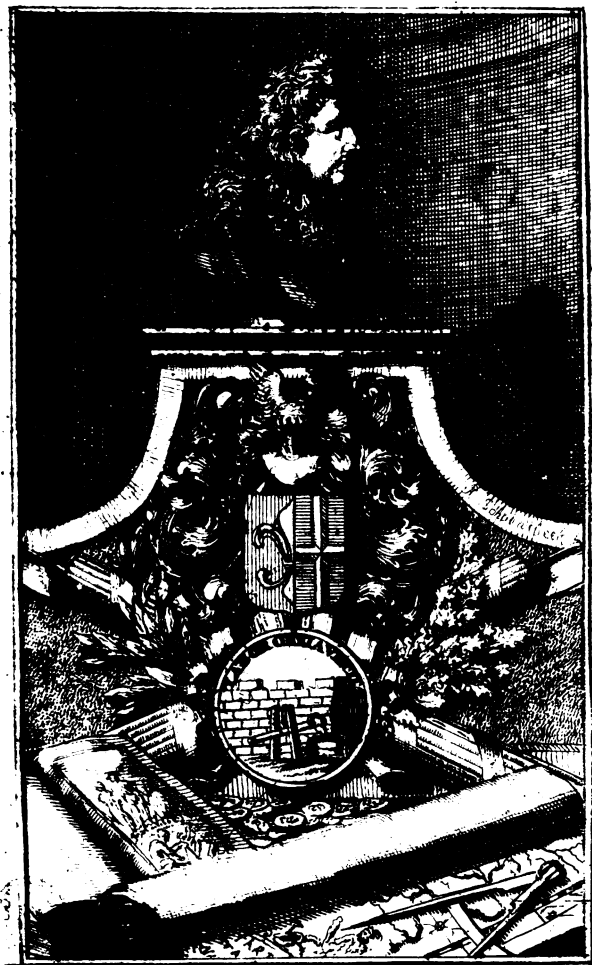
LUD. SMIDS, M.D.
809192
PICTURA
LOQUENS;

SIVE
HEROICARUM TABULARUM
HADRIANI SCHOONEBEECK,

ENARRATIO
ET
EXPLICATIO.

AMSTELÆDAMI,
Ex Officina HADRIANI SCHOONEBEECK
ANNO MDCXCV.

NOBILI AC PRUDENTI

VIRO,

NICOLAO

WITSEN,

CONSULARI, &c.

MERITIS IN PATRIAM
MAXIME ILLUSTR,

HANC PICTURAM LO-
QUENTEM; SIVE HÆC
HEROICA VIRTUTUM
ATQUE VITIORUM SPE-
CIMINA, DEPICTA, DE-
SCRIPTA, UT GRATI
* 3 CLI-

**CLIENTIS EXILEM
TESSERAM, ANNO SA-
LUTIS MDCXCV, IPSIS
KALENDIS OCTOBRIS,
HUMILLIME DICAT
ET CONSECRAT**

LUD. SMIDS.

PRÆ-

PRÆFATIO,

Ad Adolescentes, litteratos ac candidos.

SApor (sive potius angelus, Persarum princeps, ipsius personam assumens; sicuti in erudito suo dramate fingit Ludov. Cello-tius) de Ptolemæo & Ægypto captâ triumphans, Ochumque minorem natu filium, more prorsus Romano, secum vehens; inter plebis strepitus, optima-tumque applausus, eum quoque gloriæ calcaribus ad Virtutem incitavit. At cum puer regius interim, iucunda simpli-citate, rogaret quid & qualis illa Vir-tus esset, respondit Pseudo-Sapor:

Natam Tonantis, Oche, reginam puta,

Ditem, venustam: quam tibi sponsam volo.
pergebat puer:

Ejus ne prohibes, genitor, adspectu frui?
tum verò pater, optimè:

O si videres, Oche! quam puri faces

Subderet amoris! nate, dum molle es lutum,

In utrumque flecti cereus, dominam occupa,

Et irremisso stringe complexu, puer.

Juventa laves cumque signabit genas;

Curaque grandes pectus implebunt viro:

Cum tarda senio membra frigeant gravi,

* 4

Hæc

*Hæc prima libet, ultima & servet tuos
Virtus amores! si quid exemplo pater,
Si valeo meritis, sequere quam facio viam.*

*Et hoc olim, juvenes, sacrata Musis peſctc-
ra, monuerat nobilis noster Arpinas, in Offi-
ciorum libris eximiè differens; Honestum,
inquit, etiamsi nobilitatum non sit, aut si
etiam à nemine laudetur, laudabile esset
naturâ: quod si oculis cerneretur, mira-
biles amores excitaret sapientiæ. Ut &
Neronis eruditus & gravis præceptor,
Nemo, ait, non amore ejus arderet, si nobis
illam videre contingeret.*

*. Hanc ergo vobis, hanc offert Libellus
hicce meus conspiciendam, simul & exau-
diendam; sed Vitiis, Criminibus, Scele-
ribus, & Flagitiis junctam & immistam.
Nempe ut hæc in numina spernente Pen-
theo, sæviente Zetho, desperante Oedipo,
vindicante Thyeste, excandesciente Ho-
ratio, & lasciviente Antonio, fastidiatis
ac fugiatis: quemadmodum hanc in reli-
gioso Deucalione, pudico Hippolyto, forti
Hercule, pio Ænea, clemente Alexan-
dro, justo Bruto, constanti Fabricio, fido
Regulo, cæterisque præterlapsorum seculo-
rum inculpatis heroïbus, ametis, & amba-
bus manibus amplectamini. Cer-*

Certè volumen hoc qualecunque non nisi vobis dicare & consecrare conveniebat, Adolescentia etenim in errores & delicta maximopere prona. Sic verè Horatius :

*Imberbis juvenis tandem , custode remoto ,
Gaudet equis , canibusque & aprici gramine campi ,
Cereus in vitium flecti , monitoribus asper ,
Utilium tardus provisor , prodigus æris ,
Sublimis , cupidusque , & amata relinquere
pernix ,*

*imò pueritiæ moderatorem , ô Horati ,
verbis hisce Martialicis carpere non erubescens :*

*Cunatum fueras motor , Charideme , mearum ,
Et pueri custos , assiduusque comes.*

*Jam mihi nigrescunt tonsâ sudaria barbâ ,
Et queritur labris puncta puella meis.*

*Sed tibi non crevi : te noster villicus horret ,
Te dispensator , te domus omne pavet.*

*Ludere nec nobis , nec tu permittis amare :
Nil mihi vis & vis cuncta licere tibi.*

*Corripis , observas , quereris , suspiria ducis ,
Et vix à ferulis abstinet ira manum.*

*si Tyrios sumpsi cultus , unxive capillos ,
Exclamas ! nunquam fecerat ista pater !*

*Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes ,
Tanquam de cella sit cadus ille tuâ.*

*Desine : non possum libertum ferre Catonem ;
Esse virum iam me dicet amica tibi.*

Sed ab hisce , forsan ingratis , paululum

re-

*reflectentes ad ipsius libelli per veniamus
Ordinem, & Ornamentum.*

*Annorum gestorumque seriem perse-
cuti, ab ipso diluvio historiae cursus incho-
avimus, & in Augustæo imperio ipsius
metam fessi posuimus.*

*Tempus enim (ut peritè Censorinus)
à natis hominibus ad diluvium, scriptori-
bus (propter ignorantiam) ἀδύλον; à dilu-
vio ad Olympiadum primam (quod in eo
pleraque fabulosa) μέσσην: ab Olympiade
verò primâ ad nostra secula (quoniam in
eâ varia historia) ἰστένην.*

*Piëtas addidimus tabulas, pulcras pro-
fectò & laboriosas; scilicet ut ita res tyro-
num mentibus facilius perciperetur. Quip-
pe, monente Horatio,*

*Segnius irritant animos demissa per aurem,
Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus.*

*Cæterum verba superbis imaginibus ad-
junxi, non mea humilia, sed Poëtarum
sublimia; priscorum quidem optimorum:
nostræ ætatis (utinam non ferreæ) selectio-
rum & elegantiorum. Carmen certè
pectus præceptis format amicis.*

& poëta,

*asperitatis & invidia corrector, & ira
Rectè facta refert; orientia tempora notis
Instruit exemplis.*

Frue-

*Fruemini ergo, egregii juvenes, egregiis
monitis & Exemplis huiusce LOQUENTIS
nostræ PICTURÆ, & Virtutum ardu-
am ingredimini semitam, dum litteris ala-
ces incumbitis.*

*Si verò hæc ad Virtutem viam vobis non
sternant (Senecæ verbis utor) si metum
non demant, cupiditatem eximant, libi-
dinem frænent; si non perducant ani-
mum, saltem expediunt, & ad accipien-
dam Virtutem præparant. Quid? imò sic
quoque tenerorum Amorum magister:*

Ingenuas didicisse fideliter artes

Emollit mores, nec finit esse feros.

*Rudior ætas hodie quoque vobis à Musis
nec blandior arceat, nec violentior abstra-
hat. Quid nobis, clamat ea demens, cum
sterilium litterarum commercio? quid cum
intricarum linguarum peritiis? quid
cum abstrusarum rerum cognitione?*

Dummodo sit dives barbarus, ille placet.

*Bovis profecto, non hominum, in urbe
media natorum, illa vox. Sed iam tali-
bus assuescere, pro dolor, nostræ coguntur
aures, Pecuniâ, opibus & thesauris omni-
um animos alliciente atque oppugnante.*

*Pecunia (sic elegantissimè Seneca) ex
quo*

quo in honore esse coepit, verus rerum honor cecidit: mercatoresque & venales invicem facti, quærimus non quale sit quidque, sed quanti. Ad mercedem pii sumus, ad mercedem impii. Honeſta, quamdiu aliqua illis ſpes ineſt, ſequimur: in contrarium tranſituri, ſi plus ſcelera promittant. Totus populus in alia diſcors, in hoc convenit: hoc ſuſpiciunt, hoc ſuis optant, hoc diis velut rerum humanarum maximum, cum grati videri volunt, conſecrant. Denique eo mores re-
ducti ſunt ut paupertas maledicto pro-
broque ſit, contempta divitibus, inviſa pauperibus.

Atque hiſce, o juvenes, ad P I C T U R Æ
L O Q U E N T I S per amoena ſpectacula
vos dimitto. Sed heus? nonne moleſtis ca-
tenatisque meis laboribus mihi facti de-
bitores eſtis? verum quid, ſi magna nimis
petam. quæ tamen? Veniam pro laude: cum
quicquid ſcripſerim, non invitis Muſis,
volens, lubens, fervens, in veſtrum com-
modum delectationemque veſtram atque
utilitatem, fruſtumque ſcripſerim, Erro-
res illapſos, tum Typothetarum, tum quo-
que mea negligentia duriores & gravioreſ
sub-

subinde, velim corrigatis, suppleatis, tacitive prætereatis. Præterea, justam gratitudinem.

Ingrato homine terra nil pejus creat.

Quare Medico ac Præceptor (non mea sed Senecæ, morum severissimi censoris, hæc oratio: quâ quoque filium nostræ Præfationis abrumpo) plus quiddam debeo, nec adversus illos mercede defungor? quia ex Medico ac Præceptore in amicum transeunt, & nos arte, quam vendunt, obligant, sed benigna & familiari voluntate &c. In docendo, laborem & tædium tulit Præceptor, præter illa quæ à præcipientibus in commune dicuntur, aliqua instillavit ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus discussit defidiam. Tum ingenium latens & pigrum, injectâ (ut ita dicam) manu, extraxit: nec quæ sciebat, malignè dispensavit, quo diutius esset necessarius, sed cupiit, si posset, universa transfundere. Ingratus sum (audite Senecam, juvenes, audite) nisi illum inter gratissimas necessitudines diligo.

IN

IN
PICTURAM
LOQUENTEM,
SIVE

HEROICA VIRTUTUM AT-
QUE VITIORUM
SPECIMINA.

EXhibet exigua Veterum monumenta pa-
pyro

SMITTHIUS, &, Pulchri quæ sit ima-
go, docet.

Hinc duplicem, Lector, fructum cape:
lumina pascit

Corporis atque animi nam liber iste tui.

PETRUS FRANCIVS.

IN

IN
PICTURAM
LOQUENTEM

CL. VIRI

LUDOLPHI SMIDS, M.D.

Pasce oculos, hospes, & mentem pasce
libellis

Quos tibi dat gnavâ SMIDIA cura manu.
Utile inest dulci: certant doctrina leporque:

Nec facilè invenies, hæc fit, an illa, prior.

Talis in omnigenis foecundi floribus horti

Errat, & errorem dextra amat ipsa suam.

Talis in exstructis apium molimine ceris

Suavis ab exsucto germine fragrat odor.

JANUS BROUKHUSIUS.

IN

I N
VI RI PRÆSTANTISSIMI
DOCTISSIMIQUE
D. LUDOLPHI SMIDS, M. D.
LIBRUM, CUI TITULUS:
PICTURA LOQUENS.

Ingenii hæc *Pictura* tui, *Pictura* vocatur
Jure quidem ; ac meritò dicitur esse
Loquens :

Muta etenim *Pictura*, & magni CONSULIS
icon

Te, Ludolphe, *loqui* Consule digna facit.
Scilicet ingratae Pallas tua nomen abhorrens,
Hoc voluit memori retribuisse manu.

Sic *Pictura* parit *Picturam*, muta *Loquentem*,
Perge ita sæpe quidem *pingere*, sæpe *loqui*.

CORNELIUS VAN ARCKEL.

PIC.

PICTURA LOQUENS.

D E U C A L I O N

E T

P Y R R H A,

*deleto per aquas humano genere,
conservati.*

R Edditus orbis erat. quem postquam vidie
inanem,

Et desolatas agere alta silentia terras,

Deucalion lacrymis ita Pyrrham affatur obortis :

O soror ! ô conjux ! ô fœmina sola superstes !

Quam commune mihi genus , & patruelis origo,

Deinde torus junxit ; *nunc ipsa pericula jungunt !*

Terrarum , quascunque vident occasus & ortus,

Nos duo turba sumus. possedit cætera pontus.

Hæc quoque adhuc vitæ non est fiducia nostræ

Certa satis ; terrent etiam nunc nubila mentem.

Quis tibi , si *sine me* fatis erepta fuisses,

Nunc animus, miseranda . foret ? quo *sola* timorem

Ferre modò possis ? quo consolante dolores ?

Namque ego, crede mihi, si te quoque pontus habe-
ret ,

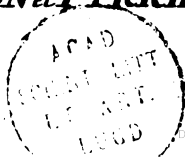
Te sequeretur conjux, & me quoque pontus haberet !

Ovidius, 1 Metamorph.

E X.

DEUCALION et PYRRHA, Conservati.

E X P L A N A T I O.

Redditus) Cum mortalium deploratam nequitiam, & horribilem superbiam non ultrò ferret Deorum concilium, tandem placuit *terrarum orbem universum* profusis imbribus *inundare*; adeò ut, opertis aquarum illuvie montium cacuminibus, *major populorum pars absumeretur*. Duobus tamen *exceptis*, Deucalione (cui pater Prometheus) & Pyrrhâ, Epimerhei filia. Hi servati *arcâ* vel *cymbulâ*; quæ, deleta & extincto jam per aquas universo genere humano, in Parnasso, (non in Ætnâ Siciliæ, ut *Hyginus*) monte Bœotiæ excelsissimo, consedit. *Ovidius*, 1 *Metam.* *Hyginus*, 153 *Fab.* *Justinus*, 2 *lib.* 6 *cap.*

Deucalion) Furti simul atque adulterii meritò à *Lactantio*, *Justino*, cæterisque veteris Ecclesiæ scriptoribus, arguuntur Ethnici, quod quæcunque fando audierant de universali illo cataclysmo, h. e. *diluvio Noëtico*, detulêre ad inundationem singularem, quæ, plus quam millesimo post illud anno, contigit in Thessalia, regnante ibidem Deucalione. Videas, præter *Lucianum*, *lib.* de dea *Syr.* & *Plutarchum*, *lib.* de animal. solertia, aliosque, *Manilium*; qui sic 5 *lib.* *Astronom.*

Sic (oceanus) quondam merferat urbes;
Humani generis quum solus constitit *hares*
 Deucalion, *scopuloque orbem possedit in uno.*

SH-

L O Q U E N S.

5

superstes) Servati scilicet ambo *arcâ*, scrinio, capsâ, (*ἀρχὴ & κιβάνον*, *Plutarcho & Luciano*) quam quoque, ipsos vehementem, apud *Octav. Falconerium*, exhibet egregium *numisma*, in honorem Philippi Imperatoris ab *Apamenis*, in Syria, cūsum. Ubi *pe-peram* imperiti, propter litterarum ordinem inversum, *ΝΩΕ* legunt: prout optime nuper à *Steph. le Moyne* demonstratum est.

Pericula) Validissimum vinculum; naturæ forte, cognationis lege, conjugii fœdere firmitus. At inter *amicos veros*, inventu perquam raros; non quales argutissimus ille *Petronius* alloquitur:

Cum fortuna *manet*, vultum servatis *amici*:

Cum *cecidit*, turpi vertitis ora fuga.

Me quoque) Notandum hîc, in *aquis interire* veteres acerbissimè tulisse; quod *animam* crederent *igneam*, quæ in aquis videbatur extingui posse. Unde amorum magister, 1 *Tristium*, 2 eleg.

Non lethum timeo; genus est *miserabile* lethi;
Demite *nausfragium*, mors mihi munus erit!

A 3

PEN-

P E N T H E U S,

à matre discerptus.

Monte ferè medio est cingentibus ultima sylvis
 Purus ab arboribus spectabilis undique campus.

Hic oculis illum cernentem sacra profanis

Prima videt, prima est insano concita cursu,

Prima suum misso violavit Penthea thyrsos

Mater; & ô geminæ, clamavit, adeste sorores!

Ille aper, in nostris errat qui maximus agris,

Ille mihi feriendus aper? ruit omnis in unum

Turba furens; cunctæ coeunt, trepidumque sequuntur,

Jam trepidum, jam verba minus violenta loquentem,

Jam se damnantem, jam se peccasse fatentem...

Dextramque precantis

Abstulit. In eo lacerata est altera raptu.

Non habet infelix, quæ matri brachia tendat;

Trunca sed ostendens dejectis vulnera membris,

Aspice, mater! ait. visus ululavit Agave,

Collaque jactavit, crinemque per aëra movit.

Avulsumque caput digitis complexa cruentis

Clamat, ïo comites, opus hoc victoria nostra est.

Non citius frondes autumnî frigore tactas,

Jamque malè hærentes altâ rapit arbore ventus,

Quam sunt membra viri manibus direpta nefandis.

Qvidius, 3 Metamor.

EX.

PENTHEVS, a Matre discerptus.

P I C T U R A

EXPLANATIO.

Monte) Pentheus, Echionis Thebani ex Agave filius, *Liberum patrem* negavit esse Deum, ejusque idcirco sacra & mysteria admittere recusavit: verum ob hoc Agave mater cum sororibus, Ino & Autonoe, per insaniam à Libero objectam, eum, in Cythærone monte ubi, spectaturus orgia, conscenderat arborem, membratim laceravit. Hyginus, 184 Fab. Ovidius, 3 Metam. Euripides, in Bacch. Nonnus, 46 Dionysiac. Theocrit. 26 eclog.

Monte) Cythærone scilicet; qui mons & salus Bæotiæ, fabulis carminibusque celeberrimus, Musis, Apollini, ut & Libero Patri sacer; unde & ibidem ipsius orgia, sive sacrificia nocturna celebrabant. ejus radices Asopus amnis alluit. Strabo, 9 lib. Plinius, 4 lib. 7 cap. Mela, 2 lib. 10 cap. Meminit ejus, præsertim Virgilius, 4 Æneid. de Didone furente.

Qualis commotis excita sacris

Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho
Orgia, nocturnusque vocat clamore Cythæron.

Sacra) Orgia nempe, tertio quoque anno celebrata; sic dicta ἀπὸ τῶν ὄργων, quod in montibus ut plurimum fierent; vel ἀπὸ τῆς ὀργῆς, ob Bacchantium furorem. Servius ad Virgilium, 4 Æneid.

Thyrso) Macrobio (1 Saturnal. 19 cap. est

est latens *telum*, *cujus mucro hederâ* lambente *pro-*
regitur; quod *Bacchi* exercitus in Indiâ, ad deci-
piendos Indorum rudes animos, belloque inido-
neos, gestavit; cui & ipse in Nummis, apud Tri-
stanum, innititur. Res nota; de eâ enim *Ovi-*
dus, 3 *Metam*.

Pampineis agitat *velatam frondibus* hastam.

& *Virgilius*, de *Daphni*, 5 *eclog*.

Daphnis & *Armenias* curru subjungere tigres
Instituit, *Daphnis* *Thyasos* inducere *Baccho*,
Et *foliis* lentas *intexere mollibus* hastas.

Factavit) *Solenne Bacchis*; quæ *thyrsus* qua-
tientes, *pellibus accinctæ*, *crine fluxo*, *caput jac-*
tantes, quasi *insanientes* passim vagabantur; unde
& *Mænades* i. e. *furentes* dictæ: *Tacitus*, 11 *An-*
nal. 31 cap. loco notabili, de *Messalina* bacchan-
te. *Catullus*, in *Nupt. Pel. & Thetid*.

Qui tum *alacres* passim, *lymphata mente* *fure-*
bant,

Evoe *bacchantes*, *Evoe* *capita inflectentes*.

Inspiciatur *Petri Sancti Bartholi* *marmorum*;
50 tab.

III.

H E L L E,

in aquas decidens.

Seminibus tostis sceleratæ fraude novercæ
 Sustulerat nullas, ut solet, herba comas.
 Mittitur ad tripodas, certa qui sorte reportet
 Quam sterili terræ Delphicus edat opem.
 Hic quoque corruptus cum semine nuntiat *Helles*
 Et juvenis *Phryxi funera* sorte peti.
 Usque recusantem cives, & tempus, & Ino
 Compulerant regem iussa nefanda pari.
 Et soror & Phryxus, velati tempora vittis
Stant simul ante aras; junctaque fata gemunt.
 Adspicit hos, ut sorte pependerit æthere mater,
 Et ferit attonitâ pectora nuda manu.
 Inque draconigenam nimbis comitantibus urbem
 Defilit; & natos eripit inde suos.
 Utque fugam capiant *aries nitidissimus auro*
 Traditur. ille vehit per freta longa duos.
 Dicitur infirmâ cornu tenuisse sinistrâ
 Fœmina; cum de se nomina fecit aquæ.
 Pænè *simul periiit* dum vult succurrere lapsæ
 • Frater, & *extentas porrigit usque manus.*

Ovidius, 3 Fastr.

E X.

HELLE, in aquas decidens.

E X P L A N A T I O.

Noverca) Ino Cadmi & Harmoniæ filia, cum Phryxum & Hellen, Athamantis è Nephele filios, interficere vellet, iniit consilium cum totius generis matronis, & conjuravit, ut *fruges* in se mentem, quas darent, *torrerent*, ne nascerentur: ita ut cum sterilitas & *penuria frugum* esset, civitas tota partim fame partim morbo interiret. De ea re Delphos mittit Athamas satellitem. Cui Ino præcepit, ut falsum responsum ita referret: si Phryxum immolasset Jovi, pestilentiae fore finem. Quod cum Athamas se facturum abnuisset, Phryxus ultrò ac libens pollicetur se unum civitatem ærumnâ liberaturum. At cum ad aram infulatus esset adductus, Nephele apparens eum abripuit, *arietem inauratum* adduxit, eumque natos ascendere, & Colchos ad regem Æetam, Solis filium transire, ibidemque arietem Marti immolare iussit. Quo cum ascendissent, & *aries* eos *in mare detulisset*, Helle, perterrita undarum strepitu, ex eo decidit, & submergens ponto cognomen addidit. Phryxus Colchon appulit. Ibi matris præceptis arietem immolavit, *pellemque* ejus *inaurata* in templo Martis *suspexit*. Hyginus, 2 & 3 Fab. Ovidius, 3 Fast.

Tripodas) i.e. Apollinis oraculum. Est enim *tripus*, quem (in templo Apollinis Delphici, ad Par-

Parnassum montem) *specui profundæ impositum*,
carmina pronuntiatura conscendebat Pythia. Strabo,
9 lib. Diodorus, 16 lib. Lucanus, 5 Pharsal.
Cortinam vocat Virgilius, 6 (ut & 3) Æneid.

Neque te Phœbi cortina fefellit,

Dux Anchisiade.

Exhibet eum Goltzius diversimodè, in Nummis
Calydoniorum, 7 tab. Phocensium, 8 Tab. Mes-
seniorum, 10 Tab. Macedonum & Pellæorum,
22 tab. &c.

Corruptus) Ita Demosthenes, audire vatum re-
 sponso non passus, *Pythiam* (Delphicam.) *cum Phi-*
lippo rege colludere suspicionem injicit, apud Plu-
tarchum, in Demosth.

Vittis) *Victimarum ea solennia ornamenta;* qua-
 rum in sacrificiis quoque meminere *Virgilius,*
3 Georgic. & 1 Æneid. Seneca, in Thyest. Juve-
nalis, 12 sat. Ovidius, 7, & 15 Metam. ut &
3 Pont. 2 eleg. ubi sic de Iphigeniâ, Orestem &
Pyladem ad aras deducente:

Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram,

Evincti geminas ad sua terga manus.

Sparsit aqua captos lustrali Graia sacerdos,

Ambiat ut fulvas infula longa comas.

Dumque parat sacrum, dum velat tempora vittis.

A N D R O M E D A,

belluæ marinæ objecta.

Illic *immeritam* maternæ pendere linguæ
Andromedam pœnas injustus jusserat Ammon.
 Quam simul *ad duras religatam* brachia cautes
 Vidit Abantiades; nisi quod levis aura capillos
 Moverat, & tepido manabant lumina fletu,
Marmoreum ratus esset opus. trahit inscius ignes;
 Et stupet, & vilæ correptus imagine formæ,
 Pænè suas *quater* est *oblitus* in aëre pennas...
 Cum subito juvenis pedibus tellure repulsâ
Arduus in nubes abiit. ut in æquore summo
Umbra viri *visa* est, vilam fera *savit in umbram.*

Ovidius, 4 Metam.

AT simul infesti ventum est ad littora ponti,
Mollia per duras panduntur brachia cautes.
 Adstrinxere pedes scopulis, *injectaque vincla,*
 Et cruce virgineâ moritura puella pependit.
 Servatur tamen in pœnâ vultusque pudorque.
 Supplicia ipsa decent. niveâ cervice reclinis.
 Molliter ipsa suæ custos est sola figuræ.
 Defluxere sinus humeris, fugitque lacertos
 Vestis, & effusi scopulis hæfere capilli.

Te

ANDROMEDA, Belluce obiecta.

Te circum *alcyones pennis planxere* volantes,
 Fleveruntque tuos miserando carmine casus,
 Et tibi contextas umbram fecere per alas.
 Ad tua sustinuit fluctus spectacula pontus,
 Assuetasque sibi desit perfundere ripas. . .
 Tandem Gorgonei victorem Persea monstri
 Felix illa dies redeuntem ad littora duxit.
 Isque ubi *pendentem* vidit *de rupe puellam*
 Dirigit facie.

Manilius, 5 Astronomic.

EXPLANATIO.

Immeritam) Perseus, Jovis ex Danaë filius, per Æthiopiam iter faciens, postquam Andromedam propter Cassiopeæ matris superbiam (quæ se Nereïdum nympharum pulchritudini prætulera) saxo alligatam, ac marinæ belluæ objectam vidit, captus ejus specie exarsit. Faciens ergo pactiōem cum Cepheo, Æthiopum rege, & Cassiopeâ, puellæ parentibus, ut si belluam interemisset, ea sibi matrimonio traderetur, confestim cetum telis confodit. Euripides, in *Andromed.* Ovidius, 4 *Metam.* Manilius, 5 *Astronom.* Philostratus, *Icon.* 1 lib. Pausanias in *Corinth.* Lucianus, lib. de dom. & colloq. *Nereïd.* Achilles Tatius, amor. *Clitiph.* & *Leucip.* 3 lib.

Ammon) Juppiter, ita cognominatus ab *ἄμμω*, quod in Cyrenaicâ, regione *Lybia* maximè *arenosâ*, illi templum sit conditum. Cultus autem
arie-

arietinâ formâ, umbriculo, h. e. *arieti* villoso similis. *Curtius*, 4 lib. 7 cap. Videatur *Servius*, ad 4 *Æneid.* & *Hyginus*, *Astron. poët. cap.* de Ariete. Interim de hoc *Jove* *Lucanus*, 9 *Pharsal.*

Stat corniger illic

Juppiter, ut memorant; sed non aut fulmina vibrans, Aut similis nostro, sed *tortis cornibus Ammon.*

Cautes) *Saxum* (videas *Petr. Sanct. Bartholi* marmorum, 60 tab.) pro puellæ magnitudine *excavatum*; prout etiam in elegantissimâ *Euanthæ* pictoris tabulâ oculis exhibet tener ille *Achilles Tattius*; de *Clitiph.* & *Leucip. amor.* 3 lib. Id *Saxum*, ei præjacens, ostentabat, adhuc vigente *Romanorum* imperio, *Joppe*, oppidum *Palæstinæ*, *vinculorum Andromedæ vestigia retinens.* *Plinius*, 5 lib. 13 cap. *Solinus*, 47 cap.

Marmoreum.) Candidum certè; licet *Ovidius*, *Andromedam* depingat, 2 & 3 lib. de *Arte*, *fuscâ*; quinimo & 15 *Heroid. epist.* ubi sic *Sappho Phaoni*:

Candida si non sum, placuit *Cepheïa* *Perseo*

Andromede, patriæ *fusca* colore suæ.

Fera.) Cujus belluæ marinæ *ossa* immania *Marc. Scaurus*, inter alia miracula, ædilitate suâ *Romæ* publicavit. Continentur quoque veracibus libris mensuræ; scilicet quod *costarum longitudo* excesserit *pedes quadraginta*, excelsitas elephantis Indicis fuerit eminentior. porro *Verticuli spinæ* ipsius *latitudinem semipedem* sunt supergressi. *Solinus*, & *Plinius*, locis modò notatis; *Mela* 1 lib. 6 cap.

B

V.

D I R C E ,

à tauro raptata.

TEstis erit Dirce tam vero crimine sæva
 Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
 Ah quoties pulchros ussit regiña capillos,
 Molliaque immites *fixit in ora manus.*
 Ah quoties *samulam* pensis *oneravit iniquis,*
 Et *caput* in durâ *ponere* jussit *humo.*
 Sæpe illam *immundis* passa est *habitare latebris ;*
 Vilem jejunæ sæpè *negavit aquam.*
 Juppiter ! Antiopæ nusquam succurris, habenti
 Tot mala ? corrumpit dura catena manus.
 Si deus es , tibi turpe tuam servire puellam.
 Invocet Antiope quem nisi vincta Jovem ?
 Sola tamen , quæcunque aderant in corpore vires,
 Regales *manicas* *rupit* utràque manu.
 Inde Cythæronis timido pede currit in arces.
 Nox erat , & sparsa triste cubile gelu.
 Sæpe vago *Asopi sonitu permota* fluentis
 Credebat dominæ *pone venire pedes.*
 Et durum Zéthum, & lacrymis Amphiona mollem
 Experta est stabulis mater abacta suis . . .
 Sera tamen pietas , *natis est cognitus error.*
 Digne Jovis natos qui tueare , senex.

Tu

DIRCE, à tauro raptata.

Tu reddis pueris matrem ; *puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucidis ora bovis.*

Propertius, Amor: 3 lib: 13 imag:

EXPLANATIO.

Antiopen.) Ea Nyctei (Regis in Bæotiâ) filia, ab Epapho Sicyonio per dolum stuprata, à viro suo patruoque Lyco ejecta. Hanc destitutam compressit Jupiter. Lycus Dircen in matrimonium duxit, cui suspicio incidit, virum suum cum Antiopa clam concubuisse. Itaque famulis imperavit, ut eam in tenebris vinctam clauderent. Cui postquam partus instabat, effugit è vinculis, in montem Cythæronem. Cumque partus premeret, & quæreret ubi pareret, dolor eam in ipso bivio coëgit partum edere. Quos pastores pro suis educarunt, & alterum Zethum, alterum Amphionem appellarunt. Sed, ut alii memorant, ea vincta in Cythæronem est adducta, ibidemque post partum relicta. Filii à pastoribus educati. postmodum ea Dirce in cruciatum data. occasione tamen nactâ (vinculis nempe sponte solutis) fugæ se mandavit, & ad filios devenit. Ex quibus Zethus, credens fugitivam, non recepit. In eundem locum Dirce per Bacchationem Liberi delata est; quæ repertam Antiopam ad morrem extrahebat. Sed ab educatore pastore adolescentes certiores facti eam esse matrem suam, celeriter consecuti matrem, eripuerunt. Dircen ad taurum crinibus religatam, necant. *Hyginus*

ginus, 7 & 8 Fab. *Pausanias*, 8 lib. *Stephanus*, in *Hysia*. *Euripides*, in *Antiope*. *Apollodorus*, 3 lib. variante paullum narratione.

Juppiter) Qui, mutatus in *Satyrum*, puellam compresserat. *Ovidius*, 6 Metam. de texente *Arachne*:

Addidit, ut *Satyri celatus imagine*, pulchram

Juppiter implevit gemino *Nicteida* fœtu.

Asopi) Qui *Bæotix* fluvius, *Cytheronis radices* alluens, *Thebas*, *Plateas*, ac *Tanagram* praterfluit. *Strabo*, 9 lib.

Natis) *Zetho* scilicet, qui pastor & armentarius, moribus quoque erat rusticis, *durus*, *inclemens*; & *Amphione*, qui citharædus, ingenio mitior & humanior. *Horatius*, 1 lib. 18 epist. de amicitia conservanda, ad *Lollium*.

Vinxerunt) Meminit & hujus *arumnosi supplicii* lepidissimus noster *Plautus*, *Pseudol.* 1 act. 2 scen.

Nisi carnaria tria grandia tergoribus oneri uberi
hodiè (duo gnatos

Mihi erunt, cras quasi *Dircen* olim memorant
Jovis devinxit ad taurum, ita hodiè stringam ad
carnarium: id tibi

Profectò *taurus* fiet.

Bovis) *Dirces* punitæ è *marmore*, inter cætera opera, artificiosa & nobilia, meminit ita *Plinius*, 36 lib. 5 cap. *Zethus* & *Amphion* ac *Dirce* & *taurus*, *vinculumque ex eodem lapide*, *Rhodo* advecta opera *Apollinii* & *Taurisci*. Inspicias marmorum vulgarum à *Joach. Sandrart*, *Academ. Germanic.* 2 Tom.

V I.

P H I L O M E L A,

vim passam indicans.

Rex Pandione natam
 In stabula alta trahit, sylvis obscura vetustis.
 Atque ibi pallentem, trepidamque & cuncta ti-
 mentem,
 Et jam, cum lacrymis, ubi sit germana, roganter
 Includit; fassusque nefas, & virginem, & unam
 Vi superat. . . .
 Quo fuit accinctus vaginâ liberat enssem:
 Arreptamque coma, flexis post terga lacertis
 Vincula pati cogit. jugulum Philomela parabat:
 Spemque suæ mortis viso conceperat ense.
 Ille indignantem, & nomen patris usque vocantem,
 Luctantemque loqui, comprehensam forcipe linguam
 Abstulit ense fero. . . .
 Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
 Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo;
 Os mutum facti caret indice. grande doloris
 Ingenium est; miserisque venit solertia rebus.
 Stamina barbarica suspendit candida telâ;
 Purpureasque notas filis intexuit albis,
 Indicium sceleris; perfectaue tradidit uni;

Ut

PHILOMELA, vim passam indicans.

Utque ferat dominæ gestu rogat. ille rogata
Pertulit ad Progenem ; nec scit quid tradat in illis.

Ovidius , 6 Metamor.

EXPLANATIO.

Pandione) Tereus, Martis filius, Thracum rex, auxilia multis tulerat regibus; etiamque *Pandioni* Athenis regnanti, cum à proximis oppugnaretur, non defuit. Propter officium sibi præstitum, *Pandion* Progenem filiam Tereo in matrimonium dedit. Progne deportata in mariti regnum, ex intercapedine Philomelam sororem desiderabat. Petiit igitur à Tereo, ut sororem sibi adduceret. Rex Athenas profectus, tandem Philomelam, ab invito parente vix impetratam, avexit. Verum eam in Thraciam quidem duxit, sed vi correptam stabulo inclusit. Nempe ut sæpius ad eam commeare, ipsiusque amore frui posset. Sed hæc minabatur se vim sibi crudelissimè illatam omnibus patefacturam. Sic Tereus ei linguam præcidit, & conjugii, sororem jam mortem oppetiisse, mentitus est. Philomela vero in peplum facinus intexuit, & illud ad sororem perferendum curavit. Ovidius, 6 Metam. Hyginus, variante narratione, 45 fab. Achilles Tatius, Eroticor. 5 lib. in eleganti tabellâ. Nonnus, 4 & 12 Dionysiaco. Anthologia Græc. 1 lib. 9 cap.

Notas) Litterarum nempe, rei narrationem. Videas in Anthologiâ, loc. cit. qualia verba scripsisse potuerit Philomela ad sororem. Vel picturam; quam

quam pulcherrimè, loc. dic. describit *Achilles Tattus*.

Intexuit) Priscis *pictura* vestimentorum vel *pectine* texebantur, vel *acu* pingebantur; quod erat Phrygiorum & Babyloniorum, ut illud Alexandrinorum inventum. *Plinius*, 8 lib. 48 cap. *Martialis*, 14 lib. 150 epigr. de stragulis polymitis:

Hæc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est

Pectine Niliaco jam Babylonis *acus*.

iterumque de Babylonicis aulæis, 8 lib. 28 epigr.

Non ego prætulero Babylonica picta superbè

Texta, Semiramidæ quæ *variantur acu*.

Ex autem vestium *texturæ* præsertim heroïnarum, nobiliumve *matronarum* manibus facta. *Curcius*, 5 lib. 2 cap. de Alexandri veste. *Herodotus*, 7 lib. de Xerxis amiculo. *Virgilius*, 3 *Æneid.* de Andromacha. & 4 *Æneid.* de Dido ne. *Ovidius*, 2 *Fastor.* de Lucretia. *Claudianus*, 1 *Rapt.* de Proserpina; præter eundem, de cons. Olybr. & epigr. de equo Honor. *Flaccum*, 5 *Argonautic.* *Silium*, 7 *B. Punic.* &c.

At en *textura* descriptionem accuratissimam & elegantissimam, ex *Ovidii* 6 *Metam.*

Consistunt diversis partibus ambæ,

Et gracili geminas intendunt stamine *telas*.

Tela jugo juncta est. *stamen* secernit *arundo*.

Inferitur medium *radiis subtemen* acutis,

Quod digiti expediunt; atque inter stamina ductum

Percusso feriunt inserto *pectine dentes*.

V I I.

J A S O N,

vellere aureo potito triumphans.

Pervigilem *superest* herbis *sopire draconem.*
Qui cristâ linguisque tribus præsignis, & uncis
 Dentibus horrendus, *custos erat arboris aureæ.*
 Hunc postquam sparsit Lethæi gramine succi,
 Verbaque ter dixit placidos facientia somnos,
 Quæ mare turbatum, quæ concita flumina sistunt;
 Somnus in ignotos oculos ubi venit, & *auto*
 Heros Æsonius *potitur*, spolioque *superbus*,
 Muneris autorem secum, spolia altera, portans,
 Victor Iolciacos tetigit cum conjuge portus.

Ovidius, 7 Metam.

Corripit optatum decus, *extremamque laborem*
 Æsonides; longosque sibi *gestata per annos*
 Phryxæ monumenta fugæ vix reddidit arbor
 Cum gemitu, tristesque super coïere tenebræ.

Egressi relegunt campos, & fluminis ora [tem
 Summa petunt. *micat* omnis ager, villis que coman-
 Sidereis totos pellem nunc fundit in artus,
 Nunc in colla refert, nunc implicat ille sinistra.

Talis ab Inachiis Nemeæ Tirynthius antris
 Ibat, adhuc aptans humeris, capitique leonem.

Valer. Flaccus, 8 Argonaut.

E X.

JASON, vellere aureoposito triumphans.

EXPLANATIO.

Autorem) Pelias, Neptuni filius, oraculo monitus erat ut sibi caveret ab eo, qui monocrepis, h. e. *cum altero tantum calceo*, ad se veniret. Jason, *Æsone Theſſalo natus*, jam grandior, fortè in ripâ Anauri, (Eveni potius) offendit Junonem, (propter intermiſſa ſacra Pelix iratam) oberrantem, verum immutatâ facie: quam ſuſcipiens humeris in ulteriorem ripam tranſtulit; *calceamento in flumine relictò: quod*, ut celeriter ad annua ſacra, quæ patruus Neptuno parabat, veniret, *neglexit*. Ille, memor oraculi, veritusque ne à Jaſone interficeretur, mandavit ei *expeditionem Colchicam*, ad arietis Phryxæi vellus aureum apportandum, ſperans ab aliquo occiſum iri, aut certè tempeſtatibus æquoreis interiturum. Monitis hujus auſcultans Jaſon, collectâ non exiguâ Græciæ juventute, & Argo navi fabricatâ, proſectionem inſtituit. Ut autem *Æetæ*, Solis filii, regiam contigit, *Medea*, regia filia, ejus pulchritudine, permota, occultam ei rapiendi velleris *artem communicavit*. *Tauros* mox, ignem ſpirantes, armatoſque milites, terrigenas, & *draconem* pervigilem, *vellus* aureum ſimul cuſtodientes, carminibus ſuis juveni parere coëgit; adeò ut *tauri* ſe jugo ſubmitterent, *armatorum manus*, in ſe converſa, mutuo bello *concideret*, *draconis* oculi ſomno implicarentur. Et hiſce per-

actis

aëtis Jason, ablato vellere, unà cum Medeâ, Corinthum abiit. Hyginus, 12, 13 & 35 Fab. Apollonius, & Valer. Flaccus, in Argonauticis, Euripides & Seneca, in Med. Ovidius, 12 Heroid. epist. Medea. Pindarus, 4 Pythior. Diodorus, 5 lib. & c. Justin. 42 lib. 2 cap.

Autorem) Medeam; quæ & ei assistit in vestro marmore Pighiano, apud Laurent. Begerum, Spicileg. Antiquitat. 4 part. 120 pag.

Monumenta) Sed quæ & qualia? Arietem, verè aureâ pelle insignem; saltem purpureum? agnum aureum? aureamve phialam, cui insertus prominens caper? aurifodinas, aurique ramenta fluminibus devecta, velleribus excepta? librum denique membranaceum, ex arietum pellibus contextum, qui auri per chymiam conficiendi artem contineret? Inspiciantur Apollonius, Catullus, Strabo, Herodotus, Athenæus, Suidas, & alii. & c.

Tirynthius) Hercules, Nemæi leonis victor, à patria Tiryntho, Argis vicina civitate. Sic præter Maronem, 7 Æneid. Nasse, 2 Fastor.

Forte comes dominæ juvenis Tirynthius ibat;
Vidit.

& mox:

Cætera tentantem cubito Tirynthius heros
Reppulit.

VIII.

M E D E A,

liberos perimens.

JAm, jam recepi sceptrâ, germanum, patrem;
 Spoliumque Colchi pecudis auratæ tenent;
 Rediêre regna. rapta virginitas redit.

O placida tandem numina! ô festum diem!

O nuptialem! vade. perfectum est scelus,

Vindicta nondum. perage dum facinus manu.

Quid nunc moraris, anime? quid dubitas? potes.

Jam cecidit ira. pœnitet, facti pudet.

Quid, misera, feci? misera, pœniteat, licet:

Feci. voluptas magna me invitam subit;

Et ecce crescit. deerat hoc unum mihi,

Spectator ipse. nil adhuc factum reor.

Quicquid *sine isto* fecimus sceleris, periit....

Congere extremum tuis

Natis, Jason, funus, ac tumulum strue.

Conjux socerque justâ jam funeris habent

A me sepulti: natus hic fatum tulit.

Hic *te vidente dabitur exitio* pari.

*Seneca, Med. Tragœd.
 5 act. postrem. scen.*

E X-

MEDEA, liberos perimens.

EXPLANATIO.

Spectator) Jason, Pelia patruo Medæ dolis interfecto, criminis atrocitate concitatus, (nisi & alia de causâ) *Medeam repudiavit*, & *Glaucen* (quæ & Creusa) Creontis Corinthiorum regis filiam, in uxorem *assumpsit*. Furibunda illa desponsatæ *pallam*, aliaque *munera venenis* magicis *infecta* mittit. Quibus indutis *ignem corripuit palla*, miserèque *exarsit nova nupta*, una cum patre, in natæ auxilium accurrente. Mox Medea *filios*, (hi duo aliis, aliis quatuor) quos Jasoni pepererat, in patris conspectu *trucidat*, & per aëra curru vecta, aufugit. *Euripides* & *Seneca*, in dram. *Ovidius*, 7 Metam. *Hyginus*, 26 Fab.

Sceleris) Pausanias affirmat (in Corinthiac.) Mermerum & Pheretem, *filios*, à matre relictos, in ipsius odium, à *Corinthis lapidibus obrutos*: dum *Euripidem*, ab iisdem *Corinthis* quinque talentis *corruptum*, eadem illam in *Medeam transtulisse* narrat ipsius explanator. Porro *Medea* illius egregia licet imperfecta erat *pictura*, Timomachi Byzantii opus, *quam*, unâ cum Ajacis imagine octoginta talentis venundatam, *posuit in ade Veneris* genitricis *Cesar Dictator*. *Plinius*, 35 lib. 11 cap. Unde & *in eam* plura *epigrammata* apud Græcos, in *Anthologiâ*. Hoc autem est *Ausonii* 129.

Me-

Medeam vellet quum pingere *Timomachi* mens,
Volvèntem in natos crudum animò facinus.

Immanem exhaustit rerum in diversa laborem,

Fingeret affectum matris ut ambiguum.

Ira subest lacrymis, miseratio non caret irâ.

Alterutrum videas ut sit in alterutro.

Cunctantem satis est, nam digna est sanguine mater

Natorum; tua non dextera, *Timomachè*!

Cui & subnectas sequens è citatâ *Anthologiâ*, ingeniosum & suave, ab *Angelo Politiano* (nolo nunc *Alciati*) Latinè expressum; de *hirundine*, in *Medea* statuâ nidulante:

Medea statua est, misella hirundo,

Sub quâ ædificas: tuosne credas

Huic natos, rogo, quæ suos necâvit?

Videas quoque *Medeam* vindicantem in *Pighiani* marmoris segmentis reliquis, apud eundem *Begerum*, *Spicileg. Antiquitat.* 4 part. 125, 128, & 130 pag.

T H E S E U S ,

à patre agnitus.

EXcipit hanc Ægeus, factō damnandus in uno :
Nec satis hospitium est; thalami quoque foedere jungit.

Jamque aderat Theseus *proles ignara parenti*;
Et virtute sua bimarem pacaverat Isthmon.

Hujus in exitium miscet Medea, quod olim
Attulerat secum Scythicis aconiton ab oris . . .

Ea conjugis astu

Ipsē parens Ægeus nato porrexit; ut hosti.

Sumpserat ignarâ Theseus data pocula dextrâ;

Cum pater in capulo gladii cognovit eburno

Signa sui generis; *facinusque excussit* ab ore.

Effugit illa necem, nebulis per carmina motis.

Ovidius, 7 Metamorph.

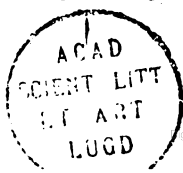
E X P L A N A T I O.

Hanc) Medeam; quam, Corintho relictâ, Athenis ingressam, hospitioque susceptam, Ægeus rex matrimonio sibi junxit. At inter hæc Theseus, Ægei ex Æthrâ filius, quem nunquam antea viderat pater, errore & laboribus plenus, habitu virgineo (veste scilicet talari, comâque plexa. *Pausanias, in Attic.*) advenit. *Medea* heroëm verita, (quippe regni successionem in filium Medum, quem Ægeo pepererat, descensuram sperabat.) protinus *ei venenum parat. pater* ipse illud hospiti *offert. verum gladium suum, quem apud Æthram*

re-

THESEVS, à patre agnitus.

reliquerat , agnoscens filium quoque invenit , & salutavit. *Plutarchus* , in *Thef.* *Ovidius* , *Metam.* lib. cit. &c. apud *Joh. Meursium* , in *Theseo*.

Theseus) Quasi *Θῆσῆς* , depositio. *Ægeus* enim ab *Æthra* , *Pirhei* filia , discedens , gladium & calceos sub ingens saxum deposuit , mandatum dedit , ut si filium peperisset , adultum eum (nempe cum sublato saxo deposita valeret eximere) clanculum (ne regno insidiantium *Pallantidarum* injuriis sese exponeret) ad se mitteret. *Plutarchus* , loc. cit. Rem jucundissimè illustrat sardus , gemma apud suprâ dictum *Begerum* , *Thesaur.* è *Thesaur.* 61 pag. in eâ enim , nudus planè , ingenti nisu (ita ut venti chlamydem ventilent , & pileum auferant) saxum illud ingens removeret , abditaque sub eo signa sui generis , invenit.

Bimarem) Quia , angustissimâ terrâ , *Ægeum* mare ab *Ionio* separat. unde *Lucanus* , 1 *Pharsal.*

Qualiter undas .

Qui secat , & geminum gracilis mare separat *Isthmos* ,
Nec patitur conferre fretum ; si terra recedat
Ionium *Ægeo* frangat mare.

videas & *Seneca Thyest.* 1 act. III vers.

Pacaverat) Interimendo latrones , *Periphetam* , *Procrustem* , *Cercyonem* , *Sinin* , & *Scyronem* ; quia viatores & hospites , circa *Isthmon* , regionemque *Atticam* , miris modis vexatos , crudelissimè necaverant. Videantur *Diodorus* , 5 lib. *Pausanias* , in *Attic.* *Strabo* , *geograph.* 9 lib. præsertim tamen efferatum illum taurum , circa *Marathonem* , *Atticæ*

ticæ oppidum, incolas & armenta infestantem. *Ovidius*, *Metamorph.* lib. cit. Unde forsan juvenili facie, *taurinis exuviis velatus*, in gemmâ conspicitur apud *M. Ant. Canini*, 85 imag.

Pocula) Fortè *chrysendeta*, crustis aureis atque insertis emblematis exornata; vel & *gemma*; de quibus *Plinius*, in *præfat.* 33 lib. *Turba gemma um* potamus, & *smaragdis* teximus *calices*; ac temulentia causa tenere Indiam juvat; & *aurum* jam *accessio* est. *Martialis*, 14 lib. 109 epigr.

Gemmatum Scythicis ut luceat ignibus *aurum*

Adspice quod digitos exuit iste *calix*.

adde *Virgilium*, 2 *georgic.* & *Juvenalem*, 5 sat.

Signa) *Cicadam* fortasse *Atticam*, capulo insculptam. Eo etenim insigni & symbolo sese *ai-rixtoras*, terræ suæ *indigenas*, esse volebant ostendere *Athenienses*; plerumque vertice vel fronte gestantes *cicadas aureas*. Hinc *Virgilius*, in *Ceiri*, de *Niso*: *Atheniensium* rege:

Ergò omnis caro residebat cura *capillo*;

Aurea solenni comptum quoque *fibula*, ritu

Mopsopio, tereti *nectebat dente cicada*.

& *Seneca*, in *Hippolyt.* de *ense* juvenis hujus, *Thesei* filii:

Regale parvis asperum signis ebur

Capulo resulget gentis *Actææ* decus.

Adjantur *Thucydides*, *Philostratus*, *Aristophanes*, *Elia-nus*, *Nonnus*, *Greg. Nazianzenus*, *Clem. Alexandr.* alii.

X.

A R I A D N E,

in cælum recepta.

JAm deus in *curru*, quem summum texerat uvis,
Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
 Et color, & Theseus, & vox abiëre puellæ;
 Terque fugam petiit, terque retenta metu est.
 Horruit, ut steriles, agitat quas ventus, aristæ;
 Ut levis in madidâ canna palude premit.
 Cui deus, en adsum tibi cura fidelior, inquit,
 Pone metum; *Bacchi* Gnosias *uxor eris*.
 Munus *habe coelum*; cœlo spectabere fidus.
 Sæpe reges dubiam, Cressa puella, ratem.
 Dixit, & è *curru*, ne tigres illa timeret,
 Desilit. imposito cessit arena pede.
 Implicitamque sinu (neque enim pugnare volebat)
 Abstulit.

Ovidius, 1 Art. Amand.

E X P L A N A T I O.

Deus) Minos, Jovis & Europæ filius, Cretensis rex, ob Androgeum filium ab Atheniensibus dolosè occisum, illos tandem post acria bella coëgit, ut sibi pœnas penderent, & quidem quot-
 an-

ARIADNE, in cœlum recepta.

ACAD.
SCIENT. LITT
ET ART.
LUGD

Google

annis pueros septem, totidemque virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dædali Pasiphaë genuerat, dum maritus ipsius cum Atheniensibus bellum gereret, devorandi traderentur. Cum verò fors Theseo obtigisset, ab Ariadne, regis filia, edoctus est, quonam pacto, Minotauro cæso, ex labyrinthæis ambagibus egrederetur. *Theseus* autem cum *Ariadne* & *Phædra*, sororibus, Cretâ discedens, in insulam *Naxos* est delatus. Ibi monitus est à *Bacchò*, ut *relinqueret Ariadnen*: qui timore dei percussus, dum altissimo somno pressam animadverteret puellam dimisit. At mox à *Libero* patre amata, & in uxorem ducta; qui ei donavit coronam *Gnosiam*, septem stellis adornatam, à *Venere* modò acceptam. *Hyginus*, 42 & 43 Fab. *Ovidius*, 10 *Heroid.* epist. 8 *Metam.* 175 vers. 3 *Fastor.* *Nonnus*, *Dionysiac.* 47 lib. *Catullus*, in epithalam *Thet.* & *Pel.* *Propertius*, 3 lib. 17 eleg. *Pausanias*, in *Attic.* *Plutarchus*, in *Thef.* *Apollonius*, 4 *Argonautic.* *Diodorus*, *Manilius*, *Prudentius*, &c.

Tigris) Illæ enim, ut & *Pantheræ*, *Baccho* sacrata; nempe in quas conversas ipsius nutrices fabulantur poëtæ. Quia ea vinosa, *Oppiano*, in *Cy-neget.* & ebria *Martiali*, 14 lib. 107 epigr. certè vino imprimis deditum animal. Unde *Statius*. (videas & *Herodotum*, lib. de automat. fabricatoribus) de hisce, 7 *Thebaid.*

Ma-

Manus obvia pascit,

Exspectantque cibos, fuscæque horrenda supinant
Ora mero.

Non ergo mirum, si *Bacchi* perpetuum *symbolum*.
Philostratus, imagin. 1 lib.

Adjunctis) Confer *Nasoni Nasonem*, 2 *Heroid.*
epist. ubi *Phyllis* de hac eadem *Ariadne*:

Illa, nec invideo, fruitur meliore marito,

Inque capistratis tigribus alta sedet.

& *Propertium*, qui de eâ ipsa sic, 3 lib. 1 eleg.

Te quoque enim non esse rudem testatur in astris.

Lyncibus in cœlum vecta *Ariadna* tuis!

quibus adde & *Neronis* elegans numisma, apud
Choulum, mihi 143 pag.

Sidus), Videatur de *sidere* illo *Ariadnes*, præ-
ter *Catullum*, *Manilium*, *Aratum*, *Germanicum*,
Avienum, *Hyginum*, *Prudentium*, præsertim noster
Ovidius, 3 *Fast.*

Sintque ~~tua~~ tecum faciam monumenta *corona*:

Vulcanus *Veneri* quam dedit; illa tibi.

Dicta facis: gemmasque novem transformat
in ignas;

Aurea per *stellas* nunc micat illa *navem*.

P R O C R I S,

à marito perempta.

ECce redit Cephalus, proles Cyllenia, sylvis,
Oraque fontanâ fervida spargit aquâ.

Anxia Procri, lates! solitas jacet ille per herbas:

Et, Zephyri molles, auraque, dixit, ades!

Ut patuit miseræ jucundus nominis error,

Et mens, & rediit verus in ore color,

Surgit, & oppositas agitato corpore frondes

Movit, in amplexus uxor itura viri.

Ille seram sonuisse ratus, juveniliter arcum

Corripit, in dextrâ tela fuere manu.

Quid facis infelix? non est fera, supprime tela.

Me miserum! *jaculo fixa puella tua est.*

Hei mihi, conclamat, *fixisti pectus amicum!*

Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.

Ante diem morior; sed nullâ pellice læsa!

Hoc faciet positam te mihi terra levem!

Nomine suspectam mihi spiritus exit in auram!

Jam morior, charâ lumina conde manu.

Dixit; & incauto paulatim pectore lapsus,

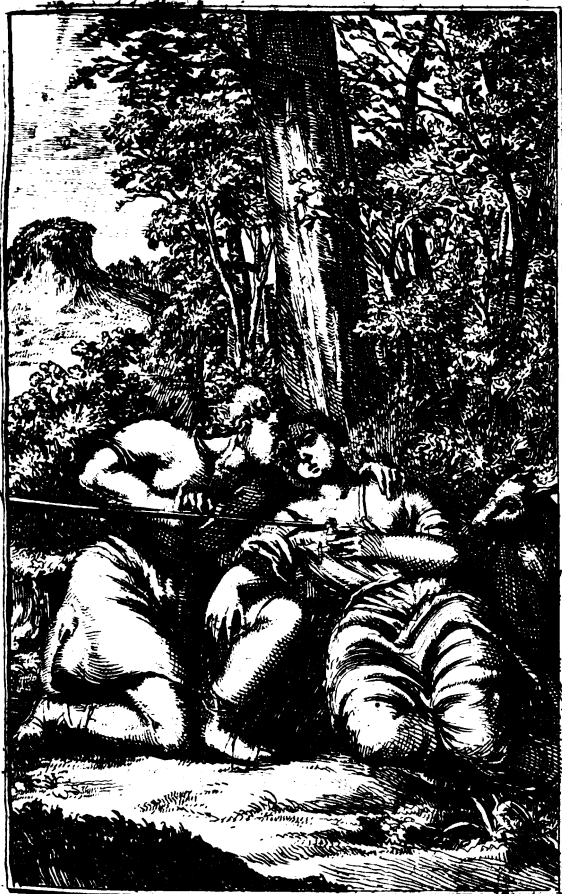
Excipitur miseri spiritus ore viri.

Ille *sinu dominæ morientia pectora mæsto*

suslinet, & lacrymis vulnera sæva lavat.

Ovidius, 3 Art.

Se-

PROCRIS, à marito perempta.

SEmianimem, & sparsas fœdantem sanguine vestes,

Et *sua* (me miserum) de vulnere *dona* trahentem
Invenio. *corpusque*, meo mihi carius, *ulnis*
Mollibus attollo. scissâque à pectore veste
Vulnera sæva ligo; conorque inhibere cruorem.

Viribus illa carens, & jam moribunda, *coëgit*
Hæc se *paucalocui*: per nostri fœdera lecti!
Perque deos supplex oro, superosque, meosque,
Per si quid merui de te bene, perque manentem
Nunc quoque cum pereo, causam mihi mortis,
amorem!

Ne thalamis Auram patiare innubere nostris.

Dixit, & errorem tum denique nominis esse
Et sensi & docui. sed quid docuisse juvabat?
Labitur, & parvæ *fugiant* cum sanguine *vires*.
Dumque aliquid spectare potest, *me spectat*; & in me
Infelicem *animam*, nostroque *exhalat* in ore.

Ovidius, 7 Metam.

EXPLANATIO.

Dona) Cum Cephalus, Dejonis filius, in Hy-
metto, regionis Atticæ monte, *venaretur*, ab Au-
rorâ propter insignem corporis pulchritudinem
raptus est. Quem ut comperit Procridis, Pandio-
nis regis filiæ, suæ *conjugis amore* implicitum, à se
velle divertere, fecit ut *mutatâ specie* tenderet A-
thenas, eamque & pollicitis & muneribus tentaret,

an

an pudicitiam retineret integram. Quo facto Cephalus *fidem* conjugis suæ *parum sinceram* animadvertit. Pudore autem Procris perfusa, in saltibus sese occultavit. Ille amoris impatiens, ut ad se rediret, precibus tandem impetravit. Reversa *canem* ipsi dedit *velocissimum*, & *jaculum* efficacissimum, & *minimè evitandum*. Interim cum Cephalus Dianæ studio feras assiduè persequeretur, & nimio æstu refrigerari cuperet, *auram* vocabatur. Procris existimans maritum *nympham* aliquam hoc nomine dictam expetere, in virgultis sese recondidit, cujusnam virginis cupiditate flagraret Cephalus, exploratura. At motis frondibus, maritus in his feram latitare credens, emisso fatali *jaculo*, *conjugem inscius* transfixit. Hyginus, 189 Fab. Pausanias, in *Læonic. Anton. Liberatis*, 41 Fab. Metam. Ovidius, 3 Art.

In ore) Ex more veterum; apud quos *parens*, *conjux*, *amicus*, ut quisque erat charior, expirantem deosculatus, extremum halitum & fugientem *animam ore* excipiebat. Virgilius, 4 *Æneid.* & Albinovanus; apud quem sic Livia, in Epitaphio:

Sospite te saltem moriar, Nero: tu mea condas

Lumina, & excipias hanc *animam ore* pio.

Cæterum pulcherrimè exhibetur *Cephalis Procridis*, que commentum in antiquo marmore, apud superius citatum Begeum, Spicileg. 4 part. 143 pag.

X I I.

H Y P S I P Y L E ,

patrem cladi publicæ eripiens.

Illa pias *armata* manus, fuge protinus urbem
 Meque pater ! non hostis , ait , non mœnia la-
 Thraces habent ; nostrum hoc facinus , ne quæ
 quis author.

Jam fuge , jam dubiæ donum rape mentis , & ense
 Tu potius miseræ retine ! tunc excipit artus,
Obnubitque caput , tacitumque ad conscia Bacchi
 Templâ rapit.

Valer. Flaccus, 2 Argonau.

EXtemplo *thalamis* turbata paternis
Inferor. ille quidem dudum (qui magna tuenti
 Somnus ?) agit versans secum (etsi lata recessit [ris,
 Urbe domus) quinam strepitus ? quæ murmura noc-
 Cur fremebunda quies ? trepido scelus ordine pando.
 Quis dolor , unde animi. vis nulla arcere furentes.
 Hac sequere , ô miserande ! premunt , aderuntque
 moranti,

Et mecum fortasse cades ! His motus , & artus
Erexit stratis. ferimur per *devia vasta*

Urbis , ubi ingentem nocturnæ cædis acervum
 Passim , ut quosque sacris *crudelis vespera* lucis
 Straverat , occulta speculamur nube latentes.
 Hic impressa toris ora , extantesque reclusis

Poëta

HYPsipyle, patrem cladi publicæ eripiens.

*Pectoribus capulos, magnarum & fragmina trunca
 Hastarum, & ferro laceras per corpora vestes,
 Crateras pronos, epulasque in cæde natantes
 Cernere erat. jugulisque modo torrentis apertis
 Sanguine commixto redeuntem in pocula Bacchum.
 Hic juvenum manus, & nullis violabilis armis
 Turba, senes; positique patrum super ora gementum
 Semineces pueri, trepidas in lumine vitæ
 Singulant animas.*

Statius, 5 Thebaid.

EXPLANATIO.

Ille) Lemniacæ mulieres, cum ob fætorem hircinum, à Venere (ob neglecta ipsius sacra) immis-
 sum, à viris contemnerentur, injuriam ultæ sunt.
Eos enim, è Thracia reversos *omnes unâ nocte trucidarunt.* *Sola* tamen *Hypsipyle* patrem Thoanta (qui Bacchi ex Ariadna filius) *servavit.* *Hyginus*, 15 & 254 Fab. *Scoliaſtes*, ad *Apollonii* 1 & 3 *Argonaut.* *Lutatius* ad *Stat.* 5 *Thebaid.* *Apollodorus*, 1 lib. *Euripides*, in *Hecuba.* &c.

Pater) *Quem*, naviculæ impositum ab *Hypsipyle*, *tempeſtas* in regionem Tauricam detulit: ubi factus *rex* & *Dianæ Tauricæ ſacerdos.* *Valer. Flaccus*, loc. cit. cui poſtmodum *Oreſtes* & *Pylades*, *Iphigenia* ſore juvante, *Dianæ ſignum eripuerunt*, illudque avehentes, in Græciam detulêre. *Ovidius*, 4 *Trift.* 4 eleg. 3 *Ponto*, 2 eleg. *Hyginus*, 120 Fab. *Thræces*) Si credamus *Hygino*, alia cædis erat cauſa;

causa ; nempe fama sparsa *Lemniacos*, uxoribus suis repudiatis, *Threſſas mulieres domum ducturos*. Tali enim rumore indignatæ mulieres maritos ad unum omnes confecere. Conſentit & *Flaccus, Argonautic.* cit. libr.

Obnubitque) Caput enim non operiebant nec velabant tam *Græci* vetuſtiſſimi, quam *Romani* recentiores, niſi 1. in ſacrificiis. 2. in itinere. 3. in militia. 4. in ludis & ſpectaculis. 5. in luctus grandis expreſſione. 6. in re ſubita & deſperata. 7. obituri mortem violentam, coactam, & voluntariam.

Quippe, præter urgentem neceſſitatem & cauſam juſtam, erat mollium & valdè delicatorum. Videas *Valer. Maximum*, 9 lib. 12 cap. 2 exemp. ext de capillis vacui capitis ſplendore ſenis *Æſcylis*, nobiliſtra-gici; & *Ciceronem*, lib. de Senectut. de *Maſiniſſâ* rege, nonaginta annos nato, qui nullo imbre, nullo frigore adducebatur. ut eſſet aperto capite. Quibus & addas *Plutarchum*, in Paralell. de *Pyrrho*, in ipſâ pugnâ, capite nudo ob. quitante præliantium aciem.

Crateras) Vaſa præalta, quandoque humanam ſtaturam æquantia. Sic etenim *Ovidius*, (præter *Meram.* de *Perſeo*) 12 lib. de *Theſeo*:

Forte fuit juxta, ſignis extantibus aſper,

Antiquus crater; quem vaſtum vaſtior ipſe
ſuſtulit *Ægides*, adverſaque miſit in ora.

& *Virgilius*, 9 *Æneid.* de *Rhoeto*, ponè craterem ſeſe abſcondente :

Rhoetum vigilantem, & cuncta videntem;

Sed magnum metuens ſe poſt cratera tegebat.

XIII.

H I P P O L Y T U S,

novercæ amorem fugiens.

UT *profugus urbem liquit infesto gradu,*
 Celerem citatis passibus cursum explicans,
 Cellos sonipedes ocyus subigit jugo.
 Et ora frænis domita substrictis ligat.
 Tum *multa secum effatus, & patrium solum*
Abominatus, sæpè genitorem ciet,
Acerque habenis lora permissis quatit :
 Cum subitò vastum tumuit ex alto mare,
 Crevitque in astra; nullus inspirat salo
 Ventus; quieti nulla pars cæli strepit,
 Placidumque pelagus propria tempestas agit. &c.
Seneca, Hippolyt. 4 act. 1 scen.

E X P L A N A T I O.

Profugus) Hippolytus, Thesei & Antiopes Amazonis filius, cum, *calibem ducens vitam*, venatū sese exerceret, & animo constanti *mulieres sperneret*, à Phædra *novercâ*, absente patre, *amatus* est. Cujus desiderio cum obtemperare noluisset, illa *filium* apud patrem *detulit*, tanquam de stupro eam compellasset. Quamobrem cum videret Hippolytus patrem, *novercæ dolo persuasum*, de nece sua cogitare, *consenso carru sagam arripuit.*
 Ve-

HIPPOLITVS, *avercæ amorem fugiens.*

Verum ipsius equi, *tauro marino* à Neptune (quem Theseus votis fatigaverat) emisso *consternati* currum per scopulos & saxa trahunt; juvenisque, loris implicitus, miserè discerpitur ac dilaniatur. *Euripides*, in *Hippolyt.* *Virgil.* 7 *Æneid.* *Ovidius*, 15 *Metam* 3 *Fast.* 4 *Epist.* *Heroïd.*

Profugus) Hippolytus; qui primum fuerat *Demophoon*; mox ab equis (qui *ἵπποι*) consternatis *dissolutus* (quod *λύω*) & dilaniatus, *Hippolytus*; denique (ut canunt 7 *Æneid.* *Virgilius*, & 15 *Metamorph.* *Ovidius*) *Æsculapii* arte vitæ restitutus, *bis vir*, sive *Virbius* dictus.

Urbem) *Troezena*, Neptuneo sacram, in Peloponneso, ad finem Argolicum. *Thesei* illa patria, ubi & *Hippolytus* à Pitheo rege fuerat *educatus*. *Strabo*, 8 lib. *Stephanus*, alii.

Lora) *Quibus* aurigæ (etiam *Circenses*) *præcingebantur*, ut facilius ea distinguendo temperarent, totiusque corporis vi ruentes equos retinerent. Et hisce loris, non bene displicitis, *involutus* perit Hippolytus. *Euripides*, in *Hippolyt.* *Ovidius*, 3 *Fast.* hoc modo.

Hic latet Hippolytus, loris distractus equorum :

Unde nemo nullis illud aditur equis.

ut & *Seneca*, dramatis dicti 4 loc. cit.

Præceps in ora gnatus implicuit cadens

Laqueo tenaci corpus, & quanto magis

Pugnat, sequaces hoc magis nodos ligat.

Videas & *Statium*, 5 *Thebaid.* de ruente *Polydice*.

So-

Sonipedes) Tres procul dubio: ve eres etenim heroës extra duos jugales, tertium addebant funalem. Ita Statius, morem Græcum respiciens, de triga loquitur, 6 *Thebaid*.

Nec jam sufficiunt stimuli, non verbera. voce
Nominibusque ciet *Pholoën* Admetus, & *Irim*,
Funalemque *Thoën*.
ita &, in aliâ triga, *Arion funalis*, & ad dextram
currens; loc. cit.

Dum, non cohibente magistro,
Stringitur in gyros, dexterque exerrat *Arion*.
Verum, ætate Augusti, apud Romanos duo funales erant; ut notum vel è selectioribus Numismatibus, quæ quadrigas Circenses & Triumphales elegantissimè repræsentant. Videantur de bigarum, trigarum, quadrigarumque curribus *Plinius*, 7 lib. 56 cap. & 8 lib. 42 cap. *Lucretius*, de rer. nat. 5 lib.

XIV.

A L T H Œ A,

filiū mortem accelerans.

Tum conata quater flammis imponere ramum
 Cæpta quater tenuit. pugnat materque sororque,
 Et diversa trahunt unum duo nomina pectus.
 Sæpè metu sceleris pallebant ora futuri.
 Sæpè suum fervens oculis dabat ira ruborem.
 Et modo nescio quid similis crudele minanti
 Vultus erat; modo quem milereri credere posses.
 Cumque ferus lacrymas animi siccaverat ardor,
 Inveniebantur lacrymæ tamen. utque carina,
 Quam ventus, ventoque rapit contrarius æstus,
 Vim geminam sentit, paretque incerta duobus;
 Thestias haud aliter dubiis affectibus errat,
 Inque vices ponit, positamque resu'cit iram...
 Mors morte pianda est.

In scelus addendum scelus est, in funera funus.
 Per coacervatos pereat domus impia luctus.
 An felix Oeneus nato victore fruetur?
 Thestius orbis erit? melius lugebitis ambo.
 Vos modo, fraterni manes, animæque recentes,
 Officium sentite meum, magnoque paratas
 Accipite inferas, uterique mala pignora nostri.
 Heu mihi! quo raptor? fratres, ignoscite matri.

De-

ALTHÆA, filiū mortem accelerans.

Deficiunt ad coepta manus. meruisse fatemur
 Illum cur pereat; *mortis mihi displicet author.*
 Ergo impunè feret? vivusque, & victor, & ipsa
 Successu tumidus *regnum Calydonis habebit?*
 Vos cinis exiguus, gelidæque *jacebitis umbræ?*
 Haud equidem patiar. *pereat sceleratus,* & ille [nam.
 Spemque patris, regnumque trahat, patriæque rui-
 Mens ubi *materna* est? ubi sunt pia vota *parentum?*...

Dixit. dextrâque *aversa* trementi
 Funereum *torrem* medios *conjecit in ignes.*
 Aut dedit, aut visus gemitus est ille dedisse
 Stipes, & invitis correptus ab ignibus arsit.

Ovidius, 8 Metamorph.

EXPLANATIO.

Conata) Oeneus, Ætolix rex, cum omni-
 bus diis annua sacra faceret, Dianam præteriit:
 Ea irata aprum misit, immani magnitudine, qui
 agros Calydonios devastaret. At *hunc Meleager*,
 Oenei ex Alhæâ filius, cum delectis juvenibus
 Græciæ, interfecit, pellemque ejus ob virtutem,
Atalanta virgini donavit, quam *Althææ* fratres eri-
 pere studuerunt. Illâ *Meleagri* fidem implorante in-
 tervenit ipse, amorem cognationi antepōnit, *avun-*
culos suos interfecit. Id *Althæa* mater audiens fata-
 lem stipitem, sive titionem (quo *incolumi* & *Melea-*
ger esset *incolumis*, Parcarum monitu) ex arcâ
 prolatum *in ignem conjecit*. Ita dum fratrum pœnas
 exe-

exequitur, *filium* perimit. *Hyginus*, 172 & 174
Fab. Homerus, 9 *Iliad.* *Diodorus*, 5 lib. *Anon.*
Liberalis, 2 *Fab. Metam.* *Anthologia*, 4 lib. 7 cap.
Pausanias, in *Arcadic.* *Philostrius*, in *Atalant.* &
Meleagr.

Flammis) *Facinus* hoc in eleganti *marmore* ex-
 hibet *Petr. Sanctus Bartholus*, *Monumentor. Rom.*
Antiquitat. 75 tab.

Inferias) *Sacrificia*. quæ *diis manibus* inferebant.
 Illa verò præsertim constabant *effusione aquæ*, vel
vini, vel *lactis*, vel *unguentorum*, vel & *victimarum*
sanguinis. De *aquâ Sophocles* in *Electr.* De
 reliquis ita *Virgilius*, 3 *Æneid.*

Inferimus tepido spumantia cymbia lacte,
Sanguinis & sacri pateras.

& 5 *Æneid.*

Hic duo ritè mero libans carchesia *baccha*

Fundit humi, duo *lacte* novo, duo *sanguine* sacro.
 Denique de *unguentis*, *Ausonius*, in epitaph. 36
 carm.

Sparge mero cineres, & odoro perlue *nardo*,

Hospes, & adde rosis *balsama* puniceis!

Quibus adde *Apulejum*, 6 *Metamorph.* *Silium*,
 16 B. *Punic.* *Propertium*, 3 lib. & *Ciceronem*, orat.
 pro *Flacc.* qui (ut & *Apulejus*, 8 *Metamorph.*)
 de humano *sanguine*.

X V.

A L C E S T I S,

mariti vitam redimens.

D Ignius an vates alios exercuit unum
Faminea virtutis opus? consorte redempto
 Casta maritali successit Thessala fato,
 Inque suos migrare virum non abnuvit annos.

Clandianus, laud. Seren. Regina.

Fata Pheretiadae conjux Pagasæa redemit,
 Proque viri est uxor funere lata sui.

Ovidius, 3 Art.

Cum Peliæ genitæ tot sint, cur nobilis una est?
 Nempe fuit misero nupta quod una viro.

Ovidius, 5 Trist. 5 eleg.

Si mea mors redimenda tuâ (quod abominor) esset,
 Admeti conjux, quam sequereris erat.

Ovidius, 3 Pont. 1 eleg. ad conjugem.

HERC. Ipsam intuerè, similis uxori an tuæ
 Sit, ac beatus luctum jam define. [vum!]

A D M. O dii boni! ô miraculum inopinum ac no-
 Oculis profectò conjugem intueor meam:
 Aut me deorum quisquam ludibrio
 Recreat, inani corda lactans gaudio.

HERC. Non ita; sed ipsam conjugem cernis tuam.
 Alio-

ALCESTIS, mariti vitam redimens.

Alloquere. votis quicquid optabas, habes.

ADM. O corpus, oculus ô conjugis charissimè!
Spem præter habeo te. videre postea
Quam non putaram posse me.

HERC. Ne dubito; habes,
Modo ne deorum quispiam invidet tibi.

ADM. O clara soboles maximi Jovis, utinam
Beatus ævum transigas, ac sospitem
Te servet idem, qui creavit, Juppiter.
Nam me jacentem solus erexti è Styge [dò?
Quonam reduxi ad lumen hanc rursus mo-

HERC. Depræliatus cum tyranno manium.

*Euripides, Alcest. 5 act. vert.
Georg. Buchanano, Scoto.*

EXPLANATIO.

Dignius) Alcestim, Pelix & Anaxobies filiam,
complures proci petebant in conjugium. Pelias vi-
tans eorum conditiones, repudiavit, & similitudinem
constituit ei se daturum qui feras bestias ad currum
junxisset, & Alcestim conjugio avexisset. Itaque
Admetus ab Apolline petiit, ut se adjuvaret. A-
pollo autem, quod ab eo in servitutem liberaliter ef-
fet acceptus, aprum & leonem ei junctos tradidit,
quibus ille Alcestim avexit. Et *illud* ab Apolline
accepit, ut pro se alius voluntarie moreretur. Pro
quo quum neque pater, neque mater mori voluif-
sent, uxor se Alcestis obtulit, & pro eâ vicariâ
morte

morte periit, quam postea Hercules ab inferis revocavit, & marito restituit. Hyginus, 50 Fab. Euripides in Alcest. Seneca, in Med. Martialis, 4 lib. 75 epigr. Statius, 3 sylv. 3 carm. de lacrym. Hetrusci &c.

Opus) Omnium *prima Tragoedia argumentum.* quippe Alcestim docuit *Thespis*, & quidem *primus*, theatris nondum extructis *pro scenâ plaustrum habens.* Meminit ejus *Horatius*, de arte poëtic. & *Plutarchus*, in *Solon.* &c. apud *Seldenum* ad *Marm. Oxoniens.* Res ipsa exhibetur in pariete marmoreo sepulchri *Ovidiani.* Videatur libellus, *Pitture antiche del sepulcro di Nasoni*, cum *Figur. & explicationibus Petr. Bellorii.*

Virum) Quem sic alloquitur, à *Ti. Graccho* ad eum conversus, *Valer. Maximus*: ô te *Thessaliæ rex, Admete crudelis*, & diri facti crimine sub magno judice damnatum! qui *conjugis tuæ fata pro tuis* permutari passus es, *eâque*, ne tu extinguereris, *voluntario obitu consumpta*, lucem intueri potuisti. & certe prius *parentum indulgentiam* tentaveras, *femineo animo impar inventus.* Hæc ille, 4 lib. 6 cap. de amore conjugal.

Pagasea) *Alcestis*; à *Pagasa*, *Thessaliæ urbe*, *Pelio monti proxima*; quæ vicino sinui *Pagastico* nomen dedit. *Plinius*, 4 lib. 8 cap. ab hac & *Argo* navis dicitur *Pagasea.* *Propertio*, 1 lib. 20 eleg. & ipse *Jason Pagasæus Ovidio*, 8 *Metam.* in *venatione apri.*

XVI.

M E G A R A ,

vim patiens.

O clarum trahens

A stirpe notum regia, facilis mea
 Parumper aure verba patienti excipe.
 Si ætèrta sæthper odia mortales agant,
 Nec coeptis unquam cedat ex animis furor,
 Sed ardua felix teneat, infelix pareat;
 Nihil relinquent bella: tum vastis ager
 Squallebit arvis, subditâ tectis face
 Altus superbas obruet gentes cinis.
 Pacem reduci velle, victori expedit,
 Victo necesse est. *particeps regno veni.*
Sociemus animos. pignus hoc fidei cape;
 Continge dextram. quid truci vultu files? . . .
 Agedum, efferatas rabida voces amove,
 Et disce regum imperia ab Alcide pati.

Non ut inflexo genu

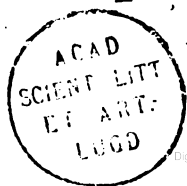
Regnantem adores, perimus. hoc ipsum placet,
 Animo ruinas quod capis magno tuas.
 Es tege conjux digna. *sociemus toros* . . .

Conjugia quoniam pervicax nostra abnuis,
 Regemque terras; scepra quid possint scies.
Complectere aras, nullus eripiet deus

Te

MEGARA, vimpatis.

Te mihi. nec, orbe si remolito, queat
Ad supera victor numina Alcides vehi.

*Congestate sylvas, templa supplicibus suis
Injecta flagrent. conjugem, & totum gregem,
Consumat unus igne subj. cto rogas.*

*Seneca, Herc. Furent. Trag.
2 act. 3. scen.*

EXPLANATIO.

Regno) Lycus, Neptuni filius, à Creonte, focero Herculis, Thebano rege, propter scelera in exilium missus, *absente* jam *Hercule* apud inferos (ut inde Eurysthei jussu peteret Cerberum.) occasionem oblatam arripuit, &, per seditionem *Creonte* cum duobus filiis *caso*, regnum Thebanum occupat, *Megaram*, Herculis conjugem, ad nuptias sollicitat, abnuenti vim parat. Verum perquam opportunè *reversus Hercules Lycum*, cæterosque illius factionis, interficit. *Hyginus*, 31 & 33 Fab. *Seneca*, dram. cit.

Adores) Adorandi mos vetustus est, ipsis quoque *Hebrais* non ignotus. *Samuelis*, 2 lib. 1 cap. maximè tamen *Persis*, *Syris*, cæterisque ultrà Euphratem populis. *Herodotus*, in Polymn. *Plutarchus*, in Themistocl. *Justinus*, 6 lib. 2 cap. de Conone & 12 lib. 7 cap. de Alexandro. *Nepos*, in Conon. 3 cap. *Isocrates*, in panegyri. *Curtius*, 6 libr. 6 cap. & præsertim 8 lib. 5 cap. &c. *Suetonius*, in Vitell. 2 cap. & *Dio*, 59 lib. de Vitellio patre.

patre. *Lucianus*, in *Navig.* *Arnobius*, 3 adv. gent. *Propertius*, 1 lib. 16 eleg. *Martialis*; qui sic, 10 lib. 72 epigr.

*Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes, humilesque, supplicesque
Pictorum sola basiate regum.*

genu etenim flexo proni procumbentes, fronte feriebant humum, eumque exosculabantur.

Adoratio hæc igitur, ut summa veneratio, *sacris tantum concessa*. *Juvenalis* (præter *Ovidium*, *Apulejum*, &c.) 6 sat.

Tarpejum numen adora

*Pronus, & auratam Junoni cæde juvencam,
Si tibi contigerit capitis matrona pudici.*

Aras) *Adeas* & deorum *statuas*, ut & *templa*, *confugiebant vim injuriamque hostilem metuentes*. Testibus (præter *Ciceronem*, *Euripidem*, *Plautum*, & *Tibullum*) *Floro*, 2 lib. 12 cap. de *Perseo*; *Nepote*, in *Pausan.* 4 cap. *Terentio*, *Heaut.* 5 act. 2 scen. *Virgilio*, 2 *Æn.* de *Helenâ*, & post de *Priamo*; & *Ovidio*, 4 *Trist.* 5 eleg.

Ab iis quoque supplices nullus, nisi insigniter sceleratus avellebat. *Virgilius*, 2 *Æn.* de *Pyrrho*. Qui & eos, igne & incendio circumseptos, inde abscedere subindè cogebat. *Seneca*, hoc loc. Sed *Tryphana*, *Grypi* regis conjux, forsitan hilce crudelior; *cujus jussu missi milites cum sororem ipsius, Cleopatram, templo evellere non possent, manus amplexantis deæ simulacrum præciderunt*. *Justinus*, 39 lib. 3 cap.

H E R C U L E S ,

doloribus succumbens.

Tollens ad fidera palmas
Cladibus, exclamat, Saturnia *pascere* nostris!
Pascere, & hanc pestem specta crudelis ab alto,
 Corque ferum *satia*. vel si *miserandus* & *hosti*
 (Hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægram
 Invisamque animam, natamque laboribus, aufer.
Mors mihi *munus* erit. *decei* hæc dare dona *novercam*.

Ergo egò foedantem peregrino templa cruore
 Busirim domui? sævoque alimenta parentis
 Antæo eripui? nec me pastoris Iberi (vitæ
 Forma triplex, nec forma triplex tua, Cerbere, mo-
 Vosne manus validi pressistis cornua tauri?
 Vestrum opus Elis habet, vestrum Stympthalides
 undæ,

Partheniumque nemus; vestrâ virtute relatus
 Thermodontiaco cælatus baltheus auro,
 Pomaque, ab insomni non custodita dracone.
 Nec mihi centauri potuère resistere; nec mi
 Arcadiæ vastator aper. nec profuit Hydræ
 Crescere per damnum, geminasque resumere vires.
 Quid? quod Thracis equos, humano sanguine
 pingues,

Plenaque corporibus laceris præsepia vidi?

Vi-

HERCVLES, doloribus succumbens.

Visæque dejecti, dominumque ipsosque peremi?
 His elisa jacet moles Nemæa lacertis! (Istrum!
 His Cacus, horrendum Tyberino in littore mon-
 Hac cælum cervice tuli. defessa jubendo est
 Sæva Jovis conjux; ego sum indefessus agendo!

Ovidius, 9 Metam.

EXPLANATIO.

Avellens) Dejanira Oenei regis filia, Ætolarum virginum speciosissima, cum à multis amaretur, pater eam in matrimonium dare huic constituit, qui luctando victoriam reportaret. Sic Hercules, Acheloo defatigato & devicto, illam adeptus est. Eam ergo Nessos centauro committit, ut Evenum amnem transveheret. Ille locum comprimendæ Dejaniræ captans, ab Hercule telis confixus est. Moriens *vestem sanguine suo aspersam* puellæ dedit. Indicans hanc fore *remedium adversus conjugis mutatum amorem*, quam primum eâ indueretur. Hercules abhinc in Oechaliam Euryti regnum trajiciens, illud evertit, & *Iolen*, filiam ejus *abduxit*. Dejanira suspicata *virum à sese abalienatum*, tunicam centauri sacrificaturo *mittit*: Eam indutus Hercules ad aras accedens, *vestis veneno subito infectus* est. Itaque summis *excruciatus doloribus*, tandem in Oetâ, Thessaliæ monte, rogam exstrui jussit, & in eo *vitam finiit*. *Sophocles*, in *Trachin.* *Seneca*, in *Herc. Oet.* *Ovidius*, 9 Metam. & 9 Heroid. epist. *Cicero*, 2 Tusculanar. *Diodorus*, 5 lib. &c.

Her-

Ego) Observant in famigeratissimo hoc heroë,
monstrorum domitore , tyrannorum peremptore,
plerumque

1. *Calvitium*. *Isacius Tzetzes* , in *Lycophronis*
Cassandr. Sextus Empiricus advers. Mathematic.
Cyrillus in *Ionam* , 11 cap. *Theophylactus*, &c.

2. *Diadema regium*. *Gemma*, apud *L. Begerum*,
Thesaur. 38 pag. *Marmor* apud *Petr. Sanct. Bar-*
tholom , *Monum. Ant.* 79 tab.

3. *Coronam populeam*. *Numisma* apud *Choulium*,
191 pag. *Pausanias*, 1 *Eliac. Macrobius*, 3 sat. 12 cap.
Servius , ad 8 *Æneid*.

4. *Leoninarum exuviarum velamentum*. *Virgilius*,
7 *Æneid*. *Ovidius* , 2 , & 5 *Fastor.* &c.

5. *Clavam*, ex oleastro nempe, nodosam. *Martialis*,
9 lib. 44 epigr. *Statius* , 3 sylv. in *Herc. Surrent.*
quæ in aditu sacelli ipsius , Romæ in foro Boario,
relicta, canes olfactu terret & arcet. *Solinus* , 2 cap.

6. *Arcum & pharetram*. *Ovidius*, 9 *Metam.* *Statius*,
loc. cit. &c.

7. *Tunicam denique mortiferam*. *Plinius*, 34 lib.
8 cap. de *Hercule* tunicato , æneo , authoris in-
certi, torvâ facie, &c.

Prætereaque omnes fermè labores ejus exhiben-
tur nobis in numismatibus imperatorum , Antoni-
norum, *Macrini*, *Posthumi*, *Maximiani Herculi*, &
Constantini, apud *Erizzum*, *Tristanum*, *Patinum* , &
Morellium: quæ præsertim illustant ea quæ de labo-
ribus ac æumnis *Herculis* *Ovidius*, *Seneca*, *Ausonius*,
Anthologia, & *Scolastici*, in *Vett. poet. Catalectis*.

X V I I I.

O E D I P U S,

sibimet oculos eruens.

Mors eligatur *longa*. quærat^r via,
 Quâ nec sepultis mistus, & *vivus* tamen
 Exemptus *erres*. morere. sed citra patrem.
 Cunctaris, anime? subitus ad vultus gravat
 Profusus imber, ac rigat fletu genas?
 Et flere satis est? hætenus fundent levem
 Oculi liquorem. sedibus pulsi suis
Lacrymas sequantur. hi maritales statim
 Fodiantur oculi! Dixit, atque *ira furit*.
 Ardent minaces igne truculento genæ;
 Oculique vix se sedibus retinent suis.
Violentus, audax, mu'us, iratus, ferox,
 Tantum cruentus gemit, & *dirum fremens*
 Oculi steterunt, & suam intenti manum
 Ultrò insequuntur. vulnèri occurrunt suo,
 Scrutatur avidus manibus unciis lumina.
 Radice ab imâ funditus vulsos simul
 Evolvit orbes. hæret in vacuo manus,
 Et fixa penitus unguibus lacerat cavos
 Altè recessus luminum, & inanes sinus.
 Sæviturque frustra, plusque quam sat est furit.
 Tantum est periculum lucis. attollit caput,

Ca.

OEDIPVS, sibi met oculos eruens.

Cavisque lustrans orbibus cæli plagas,
 Noctem experitur. *quicquid effossis malè*
Dependet oculis, rumpit; & victor deos
Conclamat omnes, parcite en patriæ, precor!
 Jam iussa feci. debitas poenas tuli.
 Inventa thalamis digna nox tandem meis!

Seneca, Oedip. Tragoed.
5 Act. 1 scen.

EXPLANATIO.

Scrutatur) Thebis post frugum penuriam grafsante horribili lue, Creon Delphos mittitur, consulturus Apollinem. Refert expiandam *Laii necem* exilio peremptoris. Ille *ignoratur*. Tiresias, evocata Laii umbrâ, intelligit *ipsum esse regem, Oedipum*. Negat hic primum, disquirat, *invenit se filium esse Laii, (quem imprudens, in trivio, necaverat)* & *Jocasta, quam* (Sphyngis enucleato ænigmate) *in uxorem duxerat.*

Effossis itaque præ pudore & ira, vestis fibulâ, *oculis, in exilium abit.* Jocasta gladio incumbit. *Sophocles, in Oedip. tyrann. Seneca, in Oedip. Hyginus, 67 Fab.*

Sævitque) *Oedipus*; qui nomen habet ab *οἰδῖμος, timore, & πῦρ, pes.* Ille enim à patre Laio (qui ex oraculo perceperat futurum, ut à filio perimeretur) pastori traditus est occidendus; qui tamen commotus misericordiâ, cum stirpi regiæ manus *invitus inferret, neque tamen regis imperium de-*
 trac-

tractare auderet, *perforatis gladio plantis*, vimine-
que trajecto, *ex arbore suspendit*, ut inedia more-
retur. Verum à pastore regis Corinthiorum *ser-*
vatus, reginæ Meropæ *donatus*, filii loco ab eâ
educatus, & à *pedibus* ex vulnere *tumentibus* Oe-
dipus, h. e. *crassipes*, appellatus est. Sic enim
senex, apud *Senecam*, in *Oedip.* 4 act.

Forata ferro gesseras vestigia,

Tumore nactus nomen ac vitio pedum.

Cæterum in hoc ejus dramate Jocaſta, facinore
agnito furens, *mox ferro incumbit*; & interim in al-
tero, *Thebaidis* nempe, secutus *Euripidem*, Jo-
caſtam, *tertio* post anno quam incestum agnovit
viventem introducit Ita & post eum *Statius*; qui
ſic de Jocaſta, 7 *Thebaid.*

Ecce truces oculos ſordentibus obſita canis
Exſanguēſque *Jocaſta* genas, & brachia planctu
Nigra ferens, ramumque oleæ cum velleris atri
Nexibus, Eumenidum velut antiquiſſima *portis*
Egreditur, magna cum majeſtate malorum.
Hinc atque hinc *nata*, melior jam ſexu, aniles
Præcipitantem artus, & plusquam poſſet *euntem*
Suſtentant. venit antè hoſtes, & pectore nudo
Clauſtra adverſa ferit, tremulisque ululatibus orat
Admitti. &c.

verum & 11 *Thebaid.* prout ad mox ſequentem
tabellam videbitur.

X I X.

J O C A S T A ,
inter dissidentes filios.

Sollicita cui nunc mater alternâ prece
 Verba admovebo ? misera , quem amplectar prius ?
 In utramque partem ducor affectu pari.
 Hic adfuit. sed pacta si fratrum valent,
 Nunc alter aberit. ergò jam *nunquam duos,*
Nisi sic , videbo ? junge complexus prior
Tu , tot labores totque perpeffus mala.
 Longo parentem fessus exilio vides.
Accede propius ! clude vaginâ impium
Ensem ; & trementem jamque cupientem excuti
 Hastam solo defige. maternum tuo
 Coïre pectus pectori clypeus verat.
 Hunc quoque repone. vinculo frõntem exue,
 Tegimenque capitis triste belligeri leva,
 Et ora matri redde. quo vultus refers,
 Acieque pavidâ *fratris observas manum ?*
 Affusa totum corpus amplexu tegam.
 Tuo cruori per meum fiet via.

Seneca, Thebaid. 4. A. 6. 1. scen.

Quis furor ? unde iterum regni integrata resurgit
 Eumenis ? ipsi etiam, post omnia, cominus ipsi
 Stabitis ? usque adeo geminas duxisse cohortes,
 Et facinus mandasse parum est ? quo deinde redibit
 Vi-

IOCASTA, inter dissidentes filios.

Victor ? in hosne sinus ? ô diri conjugis olim
 Felices tenebræ ! datis improba lumina poenas.
 Hæc spectanda dies ? quo, sæve, minantia flectis
 Ora ? quid alternos vultus, pallorque ruborque
 Mutat, & obnixi frangunt mala murmura dentes?
 Me miseram, vinctes ! prius hæc tamen arma ne-
 cesse est

Experiare domi. stabo ipso in liminē portæ
 Auspiciū infelix, scelerumque immanis imago.
 Hæc tibi canicies, hæc sunt calcanda, nefande,
 Ubra, perque uterum sonipes hic matris agendus.
 Parce ! *quid oppositam capulo parmâque repellis ?*
 Non ego te contra Stygiis feralia sanxi
 Vota deis, cæco nec Erynnyas ore rogavi.
 Exaudi miseram ! genitrix te, sæve, precatur,
 Non pater. adde moram sceleri, & metire quod
 audes !

Statius, xi Thebaid.

EXPLANATIO.

Mater) Oedipo, post scelus agnitum & erutos
 oculos, in exilium spontaneum profecto, Etheocles
 & Polynices, ipsius filii, violato *regnandi per vices*
fædere, impia movêre arma, Adraſto ſocero, Ty-
 deo, aliisque, Polynicen, ætate minorem fratrem,
regnum ſibi petentem, adjuvantibus. Poſt aliquot
 prælia, ducumque inſigniorum interitum, mu-
 tuis vulneribus ceciderunt, matre Jocaſta eos in
 gra-

gratiam reducere incassum laborante. *Euripides*, in *Phœniss.* ejusque translator, *H. Grotius*; præter *Statium*, &c. obiter *Ovidius*, 9 *Metam.* 404 vers. *Virgilius*, in *Calic.* &c.

Pacta) Nempe, sumpto regno fratres invicem pacti erant ut *singuli alternis annis* imperarent. *Etheocli*, quia major ætate, *primus imperii annus* cederet. Is autem, exacto anno, regnum *cedere* renuit. *Polynices* ergò illud ex fœdere *repetiit*, & *Adrasti* suppetias imploravit. Hæc supra. Verum funesti quoque inter fratres odii nobile admodum exemplum apud Romanos aula ostentat *Severiana*; ubi ferox *Caracalla* invisum fratrem *Getam*, in ipsis *Juliaæ matris amplexibus ense confodit*. *Dio*, 78 lib. *Herodianus*, 4 lib. *Ausonius*, in *Cæll.* 22 epigr. adeò ut verè *Naso*, 1 *Metam.*

Non hospes ab hospite tutus,
Non gener à socero. *fratrum quoque gratia rara est.*
& *Manilius*, 4 *Astronomic.*

Ecce patrem nati perimunt, natosque parentes,
Mutuaque *armati coeunt* in vulnere *fratres*.

E V A D N E ,

in mariti rogam sese injiciens.

IPhias antè oculos tibi erit ponenda, volenti
Corpus in accensos mittere fortè rogos.

Ovidius, 3 Pont. 1 eleg.

Accipe me, Capaneu, cineres miscebimus! inquit
 Iphias, *in medios defiluitque rogos,*

Ovid. 3 Art. Amand.

Conjugis Euadne miseros elata *per ignes*

Occidit Argivæ fama pudicitiae.

Propertius, Amor. 1 lib. 15 eleg.

Turbine quo *sese* caris *instraverit* audax.

Ignibus Evadne, fulmenque in pectore magno
Quæsierit.

Statius, 12. Thebaid.

Præna ruens Capaneia conjux

Communes ardente viro *mistura favillas.*

Claudianus, laud. Serenæ reg.

E X P L A N A T I O.

Iphias) Janira (postmodum Evadne, ab æt & ðra, *munera nuptialia*, quod bene esset dotata à Capaneo conjuge, dicta) Phylaci, vel potius Martis & Iphidis filia, Capanei uxor; *quem* incredibili amore *dilexit*. Quo apud Thebas, dum muros conscendit & deos impiè provocat, *fulmine percussus*, exsequias celebrans, *in ipsius rogam sese coniecit*. Hyginus, 243 Fab. Euripides, in Supplic. Phi-

EVADNE, in mariti rogam sese injiciens.

20

Philostratus, Icon. 1 lib. *Virgilius*, 6 *Æneid.*
Ovidius, 9 *Metam.*

Rogos) *Νεκροταφία*, sive cadaverum *crematio* est antiqua quidem, non tamen antiquissima. Apud *Athenienses* enim rex eorum *Cecrops*, non crematus, sed *humatus* & terræ mandatus est. *Cicero*, 2 de Legib. *Arnobius*, 6 lib. advers. gent. *Cremationis* autem initium ad *Herculem* referunt, à quo *Argæus* aliquis hoc modò sepultus est. *Scoliaſtes*, ad *Homeri*, 1 *Iliad.* Saltem temporibus *Thebanis* ac *Troïcis* illa apud *Græcos* usitatissima. *Statius*, 7 & 12 *Theb.* *Homerus*, 1 & 23 *Iliad.* quinimo & postea. *Thucydides*, 2 lib. & *Lucretius*, 6 lib. de peste apud *Athenienses*. *Terentius*, *Andr.* 1 act. 1 scen. *Lucianus*, de Luctu. *Silius*, 13 *Punic.* Sic etiam illa *ceteris gentibus* familiaris; nempe *Gallis*, *Germanis*, populisque *Septentrionalibus* pluribus. *Cæsar*, 6 B. *Gallic.* *Tacitus*, de morib. *Germ.* 27 cap. *Mela*, 3 lib. 2 cap. Minimè verò *Ægyptiis*; ut & Ignem pro deo colentibus, *Persis*. *Herodotus*, 3 lib. *Laërtius*, in proëm. at *Romanis*, ab ipsa urbe condita (negat *Plinius*, 7 lib. 54 cap.) ferè usque ad *Theodosium jun.* *Ovidius*, 4 *Fastor.* de Remi. *Silius*, 10 *Pun.* de Pauli. *Lucanus*, 8 *Pharsal.* de Pompeji reliquiis. &c. & tandem *Macrobius*, *Theodosii* cœvus, 7 lib. 7 cap.

Cineres) Ne tamen *crematione* amicorum omnis abiret memoria, prisci *cineres* & ossium reliquias religiosè collectas ad posteros transmissere. Huic autem

rei

rei inserviebant *urna*, *ollæ*, *cadi*, *cacabi*, &c. *Eæ*
simplices & Fictiles. *Crinagoras*, Antholog. 3 l. b.
6 tit. *Propertius*, 2 lib. 11 eleg.

Deinde ubi suppositus *cinerem* me fecerit ardor,

Accipiat manes parvula *testa* meos.

Marmoreæ. *Dio*, 76 lib. de Severi. *Argentæ*.

Ammianus, 19 lib. 2 cap. de Grumbatis. *Chio-*
nitarum regis filii. *Æneæ*. *Virgilius*, 6 *Æneid*.

quinimò & *Auræ*. *Homerus*, 23 & 24 *Iliad*. *Moschus*,
4 *Idyll*. *Plutarchus*, de regis *Demetrii*; *Eutropius*,
de *Trajan*i; *Spartianus*, de *Severi*.

Miscebimus) Quod & familiare erat *Catharis*, *In-*
diæ genti. *Diodorus*, 17 & 19 lib. *Thracibus*. *Solinus*,
15 cap. *Uvendis*, *Scavorum* seu *Thuringorum* ge-
neri. *Vunefridus* *Anglus*, in epist. ad *Eduardum* reg,
Gallis. *Mela*, 3 lib. 2 cap. *Indis*. *Cicero*, 5 *Tusculan*.
Servius, ad 5 *Æneid*. *Val. Max.* 2 lib. 6 cap. 14 exemp.
Strabo, 15 lib. *Ælian.* 7 *Var.* 17. *Propert.* 3 lib. 11 eleg.

Felix *Æois* *lex* *funeris* una *maritis*,

Quos aurora suis rubra colorat equis.

Namque ubi mortifero jacta est fax ultima lecto;

Uxorum fufis stat pia turba comis;

Et certamen habent leti, quæ viva sequatur

Conjugium. pudor est non licuisse mori.

Ardent victrices, & flamma pectora præbent,

Imponentque suis ora perusta viris.

quibus adde *Senecam*, 2 *Dedamat.* 2 & 63 epist.

X X I.

C A L L I R H O E,

*semetipsam jugulans.***P**erfer & obdura.*Ovidius, 3 Amor.*

Supraque tuos exsurge dolores,
 Infragilemque animum, quo potes usque, *tene.*

Pede Albinovanus,
ad Liv consolat.

Nec enim fortuna querenda
 Sola tua est. similes aliorum respice casus,
 Mirius ista feres.

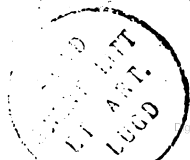
Ovidius, 15 Metam.

E X P L A N A T I O.

(*Fortuna*) Apud Calydonios, in Ætolia, Core-
 fus, Bacchi sacerdos, deperibat incassum virginem
 quandam Callirhoën. Repudiatus Bacchi *opem*
 imploravit: qui Calydonios dirâ lue & infamia
 vexat. consulunt Dodones oraculum. responsum
 referunt, iratum Bacchum sanguine Corefi et
 Callirhoës placari posse. Illa igitur, pro salute
 Calydoniorum sese devovens, vittis & sertis Bac-
 chicis redimita *ad templum ducitur.* Sed Corefus,
 cujus

CALLIRHOE, *femetipsam jugulans.*

22

cujus vices erant sacra facere, amorem recipiebat, & se, non illam victimam sacro cultro percussit. Quo spectaculo admodum commota Callirhoë, odium abjecit, sibimet ipsi quoque jugulum praecidit. *Pausanias*, 7 lib. *Achaic*.

Querenda) In amore pleraque amara & ingrata. Sic etenim amorum magister, 2 de Arte :

Quod juvat exiguum est. plus est quod laedit amantes;

Proponant animo multa ferenda suo,

Quot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hybla,

Cærula quot baccas Palladis arbor habet ;

Littore quot conchæ, tot sunt in amore dolores :

Quæ patimur, multo spicula felle madent.

& *Plautus*, *Cistellar*. I act. I scen.

Amor & melle & felle est fecundissimus,

Gustu qui dat dulce, amarum ad satietatem usque aggerit.

unde, suaviter admodum, apud *Nemesianum*, 2 eclog. Idas Alconi ; & apud *Calpurnium*, 3 eclog.

Lycidas Iolæ :

Te sine, væ misero, mihi lilia nigra videntur,

Nec sapiunt fontes, & acescunt vina bibenti :

At tu si venias, & candida lilia fient,

Et sapient fontes, & dulcia vina bibentur.

cui adde hoc *Hieron. Amalthei* suavissimum, de clepsydra, sive *clepsammidio* potius, epigramma :

Perspicuus vitro pulvis qui dividit horas,

Dum vagus angustum sæpè recurrit iter,

Olim erat Alcippus, qui, Gallæ ut vidit ocellos,

Ar-

Arfit, & est subito *factus ab igne cinis.*

Irrequiete cinis! *miseros* testabere *amantes*,
More tuo, *nullâ* posse *quiete* *frui*.

Similes) Videantur Amatoriæ narrationes *Plutarchi*, & *Heroïdum* epistolæ & *Metamorphosis* *Nasonis*, præter amoris *Triumviros*, *Catullum*, *Tibullum*, *Propertiumque*; atque illos recentiores, *Joh. Secundum*, *Hieron. Angerianum*, ac *Mich. Marullum*, ut & *Sannazarium*; qui de ipso sic in epigramm.

Miraris liquidum cur non dissolvor in amnem,

Cum *nunquam* *siccas* cogar habere *genas*.

Mirror ego, in tenues potius non isse favillas,

Assiduè *carpant* cum mea *corda* *faces*.

Scilicet ut *mifero* possim superesse *dolori*,

Sic *lacrymis* *flammas* *temperat* *acer* *amor*.

X X I I.

L E A N D E R,

mari se crediturus.

Viderat adversâ positam sub rupe *Leander*
 Lampada, certa sue signa vocantis *Herûs*.
Dumque procelloso dubitat se credere ponto,
 Et sæpè in fluctus fertque refertque pedem;
 Si gravis est fluctus, si fortes æquoris undæ,
 Fortior est nostro fluctus amoris, ait.
 Scilicet infidum mare perdere vellet amantes,
 Ex quo nata *Cypris*, natus & omnis amor!
 Sed cupiat. nostro non unda potentior igne;
Exsiccare fretum vel mea flamma potest.

Ignorus, apud *Nic. Mercarium*,
 Epigramm. 2 lib. 12 cap.

E X P L A N A T I O.

Viderat) *Hellespontiacum* mare, septem tantum
 stadiis, Europam ab Asiâ dividens, Seston in Eu-
 ropâ, Herûs patriam, & Abydum in Asiâ, ex quâ
 Leander, adversas urbes habet. Cum verò *Lean-*
der Abydenus Sestiam puellam miserè deperiret, per
Hellespontum noctu ad eam natare consueverat.
 Quod ubi aliquoties non infelicitè cecisset; jam
factus audacior, cum mari tumido & impacato sese
 com-

LEANDER, *mari se crediturus.*

commisisset, vi ventorum fluctuumque victus, in Helleponto *submersus est*. *Museus*, de *Her.* & *Leandr.* *Ovidius*, 18 & 19 *Epist. Heroïd.*

Credere) Non inelegans illud est *Martialis*, 25 *Spectaculor.* de natatore hoc nostro :

Cum peteret dulces audax *Leandrus* amores,

Et fessus tumidis *jam premeretur aquis*.

Sic miser instantes *affatus* dicitur *undas* :

Parcite, dum propero ; *mergite*, dum redeo.

Fluctus) *Aristoteles*, 12 & 13 *problem.* 23 artic. notatum reliquit *in mari facilius quam in flumine* natari ; quod mare propter aquæ crassitiem, corpora humana, ut & cætera onera facilius elevata retineat. Interim *natatio* priscis, inter *exercitia* nobiliora, valetudinis conservandæ causâ. Quinimò ipsius existimatio tanta, ut *pueri* non minus *arte natandi* quam primis elementis literarum imbuerentur. Hinc in bardum & prorsus inertem : *neque natare, neque literas novit*. Ea autem in *gymnasiis*, ut & privatis *balneis*, subindè satis magnis. *Festus*. *Plinius*, 2 lib. & 17 *epist.* Imò, apud Romanos, *militēs* sæpè *nando exercitati*. *Vegetius*, 1 lib. 10 cap. & 2 lib. 23 cap. & 3 lib. 4 cap. Inde, ob *natandi ignorantiam*, *Cyri exercitui* magnum illatum incommodum. *Xenophon*, in *Exped. Cyr. min.* Sic *Julius Cæsar nandi peritissimus*. *Suetonius*, 57 cap. *se se conservavit*, navigio militum multitudine depresso. Idem 64 cap. *Hirtius*, de bell. *Alexandrin.* *Dio*, 42 lib. *Florus*, 4 lib.

4 lib. 2 cap. *Appianus*, 2 B. Civil.

Cypris) Venerem pelago exortam quis nescit?
videantur *Servius*, ad 5 *Æneid.* 801 vers. *Apu-*
lejus, 1 Apolog. & 2 Metam. *Arnobius*, 4 lib.
advers. gentes. *Quint. Calaber*, 5 lib. de clypeo
Achill. &c. sic appellata *Αἰαδοῦρῃ*, iterum emer-
gens, è mari nempe, *Aristeneto*, 1 lib. 7 cap. *Plinio*,
35 lib. 10 & 11 cap. de picturâ Apellis, ab Augusto
in delubro patris *Cæsaris* dicatâ. ut & *Antipatri* *Si-*
donio, Antholog. 4 lib. 12 cap. cujus epigramma
Latinè, 104 carm. sic effert *Ausonius*:

Emersam pelagi nuper genitalibus undis

Cyprin, Apellei cerne laboris opus.

Ut complexa manu madidos salis æquore crines

Humidulis spumas stringit utraque comis.

Exficcare) Audacissima profecto hyperbole; qua-
libus sæpè sæpius eleganter usi veteres. en *Valer.*

Æditui, apud *Gellium*, Noct. Attic. 19 lib. 9 cap.

Quid faculam præfers, Phileros, quâ nil opu nobis:

Ibimus; hoc lucet pectore flamma satis.

Istam nam potis est vis sæva extinguere venti,

Aut imber, cælo candidu præcipitans.

At contrâ, hunc ignem Veneris, si non Venus ipsa,

Nulla est quæ possit vis alia opprimere.

quinimò *Porcii Licinii*, apud eundem, loc. cit.

Custodes ovium, teneræque propaginis, agnûm,

Quæritis ignem? ite huc; quæritis? ignis homo est.

Si digito attigero, incendam sylvam simul omnem.

Omne pecus flamma est; omnia quæ videâ.

X X I I I.

O R P H E U S,

uxorem ab inferis repetens.

JAmque *pedem referens*, casus evaserat omne
 Redditaque Eurydice superas veniebat ad auras
Pone sequens (namq; hanc dederat Proserpina lege
 Cum subita incautum dementia cepit amantem :
 (Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere manes)
 Restitit, Eurydicemque suam jam luce sub ipsa
Immemor, heu, *viſtusque animi respexit*. ibi omnis
 Effusus labor, atque immitis rupta tyranni
 Fœdera : terque fragor stagnis auditus Avernis.
 Illa, quis & me, inquit, miseram & te perdidit
 Orpheu !

Quis tantus furor ? en iterum crudelia retrò
 Fata vocant, conditque natantia lumina somnus.
 Jamque vale ! *feror ingenti circumdata nocte*,
 Invalidasque tibi tendens, heu non tua, palmas.

Dixit : & *ex oculis subito ceu fumus in auras*
Commistus tenues fugit diversa ; neque illum
 Preſantem nec quicquam umbras, & multa vo-
 lentem

Dicere, præterea vidit.

Virgilius, 4 Georgic.

Hinc simul & legem Rhodopeius accipit Orpheus;
 Ne flectat retrò sua lumina, donec Avena

Exic-

ORFÆVS, uxorem ab inferis repetens.

Exierit valles, aut irrita dona futura.

Carpitur acclivis per muta silentia trames
 Arduus, obscurus, caligine densus opacâ.
 Nec procul abfuerant telluris margine summæ:
 Hic, ne deficeret, metuens, avidusque videndi,
Flexit amans oculos. & protinus *illa relapsa est.* (tans,
 Brachiaque intendens, prendique & prendere cer-
 Nil nisi cedentes infelix arripit auras.

Ovidius, 10 Metamorph.

EXPLANATIO.

Referens) Orpheus, Apollinis & Calliopes (aliis Oeagrii fluminis & Polyhymniæ Musæ) filius, *Eurydicem* nympham *amavit*, quam sono citharæ mulcens uxorem duxit. Hanc Aristæus pastor dum amans sequitur, illa fugiens *in serpentem incidit*, & morfa periiit. Postque *maritus ad inferos descendit*, & legem accepit, *ne eam conversus aspiceret.* Quam *conversus* aspiciens, iterum perdidit. Hyginus, 164 Fab. Ovidius, 10 Metam. Virgilius, 4 Georgic. Pausanias, in Baotic.

Reddita) *Reditus* enim ab inferis *difficillimus.* Virgil. 6 Æneid.

Facilis descensus Averni;

Noctes atque dies patet atri janua ditis:

Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,

Hoc opus, *hic labor est.* pauci quos æquus amavit

Iuppiter, aut ardens evexit ad æthera Virtus,

Dīs geniti, potuère.

Aver-

Avernus) Est *Avernus* Campaniæ lacus, prope Baias; quem Plutoni dicatum, & *limen inferorum* esse vetustas credidit. *Silius*, 12 *B. Punic.*

Ille olim populis dictum *Styga*, nomine verso Stagna inter celebrem nunc mitia monstrat *Avernum*.

Dictus ἀόρνυς Græcis, *avibus carens*; quod *aves* supervolantes exhalationibus sulphureis *abiget vel & enecet*. *Virgilius*, 6 *Æneid.*

Spelunca alta fuit, *vastoque immanis hiatu*,
Scrupea, *tuta* lacu nigro, nemorumque *tenebris*.

Quam super haud ullæ poterant impunè *volantes*

Tendere iter pennis; talis sese halitus atris

Faucibus effundens supera ad convexa ferebat:

Unde locum Græci dixerunt nomine *Αοινον*.

A L C Y O N E,

in mare sese præcipitatura.

DUmque notata oculis reminiscitur acta, fre-
tumque

Prospicit, in liquidâ spatio distante tuetur

Nescio quid quasi corpus aquâ. primòque quid illud

Esset, erat dubium. postquam paulum appulit undæ,

Et, quamvis aberat, *corpus* tamen *esse* liquebat.

Quis foret, ignorans, quia *naufragus*, omine mota est;

Et, tanquam ignoto lacrymas daret, heu miser, inquit,

Quisquis es, & si quâ est conjux tibi! *fluctibus actum*

Fit propius corpus. quod quo magis illa tuetur,

Hoc minus & minus est mentis. jam jamque pro-
pinquæ

Admotum terræ, jam quod cognoscere posset

Cernit. *erat conjux.* Ille est! exclamat, & unâ

Ora, comas, vestem lacerat; tendensque trementes

Ad Ceyca manus, sic, ô carissime conjux,

Sic ad me miserande redis? ait. *adjacet undis*

Facta manu *moles*, quæ primas æquoris undas

Frangit, & incursum quæ prædelassat aquarum.

Insiliiit huc.

Ovidius, II Metamorph.

EX.

ALCYONE, in mare sese præcipiturna.

24

E X P L A N A T I O.

Prospicit.) Ceyx Luciferi filius, Dædalionis fratris casu sollicitus, in *Ioniam*, ad oraculum Clarium consulendum iter constituit. Verum in Ægæo mari Ceyx, gravi orta tempestate, *naufragium fecit*. Alcyone, Æoli filia, ipsius *interitu per somnium nunciato*, ad littus, unde maritus solverat, accurrens, *cadaver* exangue Ceycis fluctibus maris circumvolvī eminus *conspexit*, & confestim ipsa sese in mare præcipitavit. *Ovidius*, II Metam. *Hyginus*, 65 Fab. *Lucianus*, in *Alcyone*.

Naufragus) Circa *naufragos* viliores, & nautas tria notantur apud priscos.

I. *Naufragium* depictum in *tabella*; quam de fascia ex humeris nautæ suspendebant, ne casus suos omnibus enarrare cogerentur. Amissis itaque omnibus, emendicando *eâ novum as corrogabant*. *Horatius*, de arte.

Quid hoc? si *fractis* enatet ex spes

Navibus, ære dato qui *pingitur*.

Persius, I sat.

Quippe, & cantet si naufragus, assem Protulerim? cantas, cum *fractâ* te in trabe pictum Ex humero portes:

& *Martialis*, 12 lib. 57 epigr.

Nec *fasciato* naufragus loquax *trunco*.

Tan-

Tandem tamen eadem *tabella* Isidi, Castori & Polluci, diis præsidibus, dicata. Cicero, 3 Nat. Deor. ubi de Diagora atheo. Priapeiorum, 37 carm. Juvenalis, 12 sat.

Pars dira quidem, sed cognita multis,
Et quam *votivâ* testantur sana *tabellâ*

Plurima, *pictores* quis nescit ab *Iside* pasci?

11. *Vestimenta*, cum quibus evaserant; quæ in templis, unâ cum *tabellâ* votiva *suspendebantur*, Horatius, 1 lib. od 5.

Me *tabula* sacer
Votiva paries indicat *avidâ*
Suspendisse potenti
Vestimenta maris deo.

111. *Rasura*; liberationis signum. Juvenalis; 12 sat. de Bajis & Lucrino sinu:

Gaudent ibi *vertice raso*
Garrula securi *narrare pericula nautæ.*

Miserande) Miserrimum veteribus in aquis *intervire*; quemadmodum notavimus, 5 pag. ad Decalationis picturam.

X X V.

T H Y E S T E S,

nefario convivio à fratre exceptus.

QUas miser voces dabo,
 Questusque quos ? quæ verba sufficient mihi ?
Abscissa cerno capita, & avulsas manus,
Et rupta fractis cruribus vestigia !
 Hoc est quod avidus capere non potuit pater !
 Volvuntur intus viscera, & clausum nefas
 Sine exitu luctatur, & quærit viam.
 Da, frater, enssem. sanguinis multum mei
Habet ille. ferro liberis demus viam !
 Negatur ensis. pectora illiso sonent
 Concussa planctu. sustine, infelix manum ;
 Parcamus umbris. tale quis vidit nefas ?

Seneca, Thyest. Traged.
5 Act. 3 scen.

E X P L A N A T I O.

Miser) Alternis annis regnandi vices pacti Atreus
 & Thyestes, Pelopis ex Hippodamiâ filii, Ar-
 gis imperabant. Thyestes, *adjuvante Ærope*, fra-
 tris uxore, quam in adulterium pellexerat, *aureum*
arietem, in cuius possessione regni fatum, *amover*,
 & malè conscius in exilium abit. Atreus evasisse do-

THYESTES, nefario convivio à fratre exephus.

dolens, missis suis filiis velle se in gratiam redire simulat. oblatâ regni parte illi suadet & persuadet. Tres Thyettis *liberos*, quos obsides acceperat, ad aras immolatos, partim assos. partim elixos *patri* nescienti *epulandos apponit*. sub finem convivii *capita* illi & *manus ostendit*, quasque dapes absumpserit, insultans ejus luctui & imprecationibus, enarrat. *Hyginus*, 258 Fab.

Capita) Immanitatis exempla similia pete è *Pindaro*, 1 *Olympic.* de *Tantalo*, filium suum *Pe-lopem* diis hospitibus apponente. *Ovidio*, 6 *Metam.* de *Progne*, filium marito epulandum tradente. & *Justino*, 1 lib. 5 cap. de *Cambyse* rege filium *Harpagi* interfectum patri inter epulas apponente.

Frater) De fratrum rara gratia diximus ad *Jocastæ* tabulam: nihil repetimus.

Planctu) Veteres, in gravi luctu, *pulvere* & *cine-re sese conspergebant*. Sic *Seneca*, *Troad.* 1 act. chor.

Fidæ casus nostri comites,
Solvite crinem. per colla fluant
Mœsta *capilli*, tepido Troiæ
Pulvere turpes. . . .

Complete manus. hoc ex Troiâ
Sumpsisse licet.

Vestimenta dilacerabant. Poëtarum princeps,
12 *Æneid.*

It *scissâ veste* *Latinus*,
Conjugis attonitus fatis, urbisque ruinâ.

Ovi-

Ovidius, Heroid. 5 epist. Oenones.

Tunc vero *rupique sinus*, & pectora *planxi*,

Et secui madidas ungue rigente genas.

& *Statius*, 2 sylv. de Ate. Meliore:

Tu modo fusus humi, lucem averſaris iniquam,

Nunc torvus pariter *vestes* & pectora *rumpis*,

Dilectosque.

& palmis, pugnis & unguibus, *in genas* & *pectora*
denudata, *ſeviebant*. *Seneca*, *Troad.* loc.cit.

Vacet ad crebri verbera *planctus*

Furibunda manus.

Lucanus, 2 *Pharſal.*

Quarum una madentes

Scissa genas, *planctu* liventes atra lacertos,

Nunc, ait, ô miseræ contundite pectora matres,

Nunc laniate comas.

O E N O N E,

à Paride deserta.

I*ncisa servant à te mea nomina fagi,*
 Et legor Oenone falce notata tuâ.
 Et quantum trunci , tantum mea nomina crescunt.
 Crescite , & in titulos surgite rite meos !
 Populus est , memini , fluviali consita ripa :
 Est in quâ nostri littera scripta memor.
 Popule vive precor , quæ consita margine ripæ,
 Hoc in rugoso cortice carmen habes :
 Cum Paris Oenone poterit spirare relictâ,
 Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.
 Xanthe , retro propera , versæque recurrere lymphæ,
 Sustinet Oenonen deseruisse Paris.

*Ovidius , 5 epist.
 Heroid. Oenon.*

E X P L A N A T I O.

Mea) Oenone , Nympha Idæa , capta mutuo amore Paridis , cum ille , incognitus adhuc , in Idæ montis jugis pecus pasceret. Fertur & fatidicam fuisse , Paridique in Græciam naviganti futurum ut inde *patria incendium* referret secum , *prædixisse*. Postmodum tamen Paridis interempti cadavere ad
 Oe-

ENONE, à Paride deserta.

Oenonem relato, illa, pristini amoris recordatione, ad primum statim peramati conspectum, concidit mortua, & cum ipso est eodem funere elata.
Dictys Cretens. de bell. Trojan.

Nomina) *Arborum corticibus inscribere carmina*
 & *nomina* priscis agricolis & pastoribus admodum familiare. *Virgilius* enim, 10 eclog.

Certum est in sylvis, inter spelæa ferarum
 Malle pati, tenerisque meos *incidere amores*
Arboribus; crescent illæ, crescetis amores.

Vetus epigramma, quod de qualitate vitæ:

Quando ponebam novellas arbores mali & pyri,
Cortici summæ notavi nomen ardoris mei.

Nulla fit exinde finis, vel quies cupidinis,

Crescit arbor, gliscit arbor, ramus implet litteras.

Quibus adde *Euripidem*, in *Hippolyt.* *Nemesianum*,
 1 eclog. *Calphurnium*, 3 eclog. *Aristeneturum*, 1 lib.
 10 epist. &c.

Populus) *Herculi dicata arbor.* *Virgilius*, 7 eclog.
 cui sacra facientes, ramis populeis coronantur. Idem,
 8 *Æneid.* gaudet autem *plantari in locis præsertim*
humidis & irriguis, fluviorumque extremis margini-
bus. Idem vates, cit. eclog.

Fraxinus in sylvis pulcherrima, *pinus* in hortis,
Populus in fluviis.

& *Ovidius*, 5 *Metam.*

Cana salicta dabant, *nutrita*que *populus undâ*,
Sponte sua natas ripis declivibus umbras.

Xanthus) *Troadis ille fluvius*, ab *Idæ montis*

ra-

radicibus defluens, Troiam transiens, & Simoenti
junctus in Hellespontum semet exonerans. *Plinius*,
5 lib. 30 cap. *Strabo*, 13. lib. dictus Scamander,
& *Ξανδός*, flavus, quod vellera ovium flavo co-
lore saturaret. *Aristoteles*, 3 lib. Hist. Animal. Me-
minit, præter (*Virgilium*, in *Æneid.*) *Seneca*,
Thebaid. 4 act.

Hinc grata Cereri Gargara, & dives solum,
Quod *Xanthus* ambit, *nivibus Idais* tumens.
belli Troiani tempore propter sæpius repetita præ-
lia cadaveribus subindè replebatur, eodem teste,
Troad. 2 act. de Achille.

Aut cum inter acies Marte violento furens,
Corporibus amnes clusit; & quærens iter
Tardus cruento Xanthus erravit *vado*.
quinimò, tempore Cæsaris de Pompeio trium-
phantis, vix apparebat, si credamus *Lucano*; qui
sic, 9 *Pharsal.*

Tota teguntur
Pergama dumetis. etiam periere ruinæ.
Aspicit Hefiones scopulos; sylvasque latentes
Anchisæ thalamos; quo judex sederit antro.
Unde puer raptus cælo. quo vertice Nais
Luserit Oenone. nullum est sine nomine saxum.
Inscius in sicco *serpentem* pulvere *rivum*
Transierat, qui *Xanthus* erat.

X X V I I.
I P H I G E N I A,
immolata.

Permanet Aoniis Nereus violentus in undis ;
 Bellaque non transfert ; & sunt qui parcere Trojæ
 Neptunum credant , quia moenia fecerat urbis.
 At non Thestorides : neque enim nescitve, tacetve,
 Sanguine virgineo placandam virginis iram
 Esse deæ. postquam pietatem publica causa,
 Rexque patrem vicit ; castumque datura cruorem
 Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris.
Viſta dea eſt ; nubemque oculis objecit ; & inter
Officium turbamque ſacri, vocesque precantum,
Suppoſitâ fertur mutaſſe Mycenida cervâ.

Ovidius , 12 Metamorph.

Aulide quo pacto Triviai virginis aram
 Iphianassaï turpârunt sanguine foedè
 Ductores Danaûm dilecti , prima virorum.
 Quo simul infula virgineos circumdata comtus
 Ex utrâque pari malarum parte profusa est.
 Et *maſtum ſimul antè aras* adſtare Parentem
 Senſit, & hunc propter ferrum celare ministros,
 Adſpectuque ſuo lacrymas effundere cives.

Muta metu *terram genibus ſummiſſa petebat,*
 Nec miſeræ prodeſſe in tali tempore quibat
 Quod patrio princeps donârat nomine regem. (ras
 Nam ſublata virûm manibus, tremebundaque ad a-
 De-

.. **IPHIGENIA**, *immolata*..

Deducta est, non ut, solemnī more sacrorum
 Perfecto, posset claro comitari Hymenæo :
 Sed casta incestū nubendi tempore in ipso
 Hostia concideret mactatu moesta parentis,
 Exitus ut classi felix, faultusque daretur.

Lucretius, 1 lib. de
 Rer. Naturâ.

EXPLANATIO.

Virgines) Achivi expeditionem duce Agamemnone in Troiam facturi, cum in Aulide sacrificarent, & reliquos Græciæ principes ibidem expectarent, *Agamemnon* Dianæ sacratam cervam imprudens occidit. Dea itaque irata tantam tempestatem concitavit, ut eorum classis inde solvere nequiret. Peste quoque ibidem grassante, consultus Calchas vates, Thestoris filius, respondit; hoc malum non nisi *Agamemnonis filia immolatione* posse tolli. *Iphigeniam* ergo patris consensu ad aram deductam, Diana surripit, ejusque loco cervam substituit. *Euripides*, in *Iphigen. Aulid.* *Plinius*, 35 lib. 10. & *Valer. Maximus*, 8 lib. 12 cap. 5 exempl. in ingeniosâ Thimantis pictura.

Aram) Ara veteribus dicta q. *alta area*; vel q. *ansa*, quod ansulis feratur. *Varro*, apud *Macrobium*, 3 lib. 2 cap. vel ab ardendo: plerumque è marmore. *Ovidius*, 9 *Metam.* de Hercule: Thuraque dat primis, & verba precantia flammis, Vinaque marmoreas paterâ fundebat ad aras.

epius tamen è vivo *cespue*. *Juvenalis*, 12 sat.
 Natali, Corvine, d'è mihi dulcior hæc lux,
 Qua *festus* promissa deis *animalia cespes*
Exspectat; niveam reginæ cedimus agnam.
ideas & Horatium, 1 lib. 19 od. & 3 lib. 8 od.
vidium, 5 Trist. 5 eleg. 4 & 7 Metam. *Se-*
recam, *Lucanum*, &c.

Ministris) *Popis*, & *Victimariis*; qui victimas ad
 aras deducebant, tenebant, ligabant, feriebant,
 jugulabant & mactabant. Hi (in marmoribus
Petr. San. Bartholi, 1, 2, 3, 41 & 42 Tab.) nudi,
 & *succincti*. *Propertius*, 4 lib. 3 eleg.

Illa dies hornis cædem denunciat agnis,
Succinctique calent ad nova lucra *pope*.

& *Lucanus*, 1 *Pharſal*.

Impatiensque diu non grati victima sacri,
 Cornua *succincti* premerent cum torva *ministri*,
 Deposito victum præbebat poplite collum.

Mycenida) *Iphigeniam*, *Agamemnonis Myce-*
narum & Argivorum regis filiam: quam verè
 immolatam & interfectam asserunt *Pindarus*, *Pau-*
sanias, *Lucretius*, *Propertius*, *Horatius*, &c.

P H I L O C T E T E

à Græcis relictus.

NON te, Pæantia proles,
 Expositum Lemnos nostro cum crimine haberet:
 Qui nunc (ut memorant) sylvestribus *abditus antri*
Saxa moves gemitu; Laertiadæque precaris
 Quæ meruit; quæ (si dii sunt) non vana precaris.
 Et nunc ille eadem nobis juratus in arma;
 Heu! pars una ducum, quo successore *sagitta*
Herculis utuntur, fractus morboque fameque,
Velatur aliturque *avibus*; volucresque petendo,
 Debita Troianis exercet spicula fatis.

Ovidius, 13 Metamorph.

Hoc erat in gelido quare Pæantius *antro*
 Voce *fatigaret* Lemnia *saxa* suâ.

Ovidius, Trist. 5 lib. 1 eleg.

Poenè *decem* totis *aluit* Pæantius *annis*
 Pestiferum tumido *vulnus* ab angue datum.

Ovidius, Trist. 5 lib. 2 eleg.

E X P L A N A T I O.

Proles) Philoctetes, Pæantis filius, inter Argonautas olim quoque (*Val. Flaccus, 1 Argonaut. 391.*) non ignobilis. Ei, comiti suo, *Hercules* in
 Oc-

PHILOCTETES, à Græcis relictus

28

Oeta monte concremandus *arcum & sagittas* dederat; nempe sine quibus Troiam capi non posse Oraculum responderat. At venenatarum *sagittarum una* ipsius *pedem* fortè decidens *sauciavit*. Græcique, cum per dolorem vulneris navigare non posset, *eum* in insulam Lemnon *exposuerunt*. Philoctetes itaque relictus, aucupio sagittarum vitam miserrimè propagare; *pennarumque contextu corpus* obtegere & *velare* coactus fuit. *Sophocles*, in *Philoctet*. *Pindarus*, *Pythior*. 1 od. *Theocritus*, idyll. *Scoliaſtes* ad *Lycophron*. *Smirnaeus*, Paralipom. 5 & prælerim 9 lib. *Socrates*, *Philoſtratus* jun. variante plurimum narratione.

Antris) In quibus vitam securè tranſigebant antiquiſſimi. *Ovidius*, 1 *Metam*. 121 verſ.

Tum primum ſubiêre domos; *domus antra fuerunt*,
Et denſi frutices, & *junctæ cortice virgæ*.

Juvenalis, 6 ſat. in principio:

Cum frigida parvas

Præberet ſpelunca domos, ignemque, laremque;
Et pecus & dominos communi clauderet umbra:
Sylveſtrem montana torum cum ſterneret uxor
Frondeb. & culmo, vicinarumque ferarum
Pellibus.

Videatur & *Lucretius*, 5 lib.

Gemitu) Sic etenim de eo *Attius* apud *Ciceronem*, de *Finib.* 2 lib.

Quando *ejulatu*, *queſtu*, *gemitu*, *fremiſibus*
Reſonando multum, *flebileis voces ciêt*.

Vi.

Videatur ille, prout mihi placet, *juxta arcum*,
& *pharetram* ex arbore *suspensam*, *residens*, in
gemmâ, apud *Fortunat. Licetum*, *Gemmar. An-*
nular. §7 Schemat.

Sagitta) *Trojæ fatalia tela*; sine quibus illa in-
expugnabilis. Unde quoque tandem *Philoctetes*
ab *Ulyssæ* & *Diomede* ex *Lemno* *reductus*; ut sci-
licet illis excidium *Trojæ* festinaretur. *Sophocles*,
& *Q. Smyrnaus*, lib. cit. *Ovidius*, 13 *Metam.*
402 vers. Hæ autem *sagittæ*, posteriori quoque
ævo, summâ cum reverentia apud *Thurinos* (*Magnæ*
Græciæ in Italiâ populum) in delubro *Apollinis*
adservatæ. *Justinus*, 20 lib. 1 cap.

Morbo) Quem *sanavit*, eo revocato, *Machaon*,
medicus inter *Græcos* peritissimus. *Propertius*,
2 lib. 1 eleg.

Tarda *Philoctetæ sanavit crura Machaon*.
Verumtamen & postmodum turpior ei à *Venere*,
Paridis, (ipsius *sagittis læsi*) mortem vindicante,
immissus. Interpretæ *Thucydidis*, ad 1 lib. *Mat-*
tialis, 2 lib. 84 epigr. *Ausonius*, 71 epigr.

Velaturque). Citatus *Cicero*, verbis *Attii*, 5 lib.
de *Finib.*

Configit tardus celeres, stans volatiles,
Pro veste pinnis membra textis contegens.

X X I X.

A C H I L L E S,

bellum detrectans.

Venerunt ad te *Telamone & Amyntore natum*
 Ille gradu proprior sanguinis, ille come
Laërteque satius : per quos comitata redirem.

Auxerunt blandâ *grandia dona* prece. . .

Quid tamen exspectas? Agamemnona pœnitet

Et jacet ante tuos Græcia mœsta pedes.

Vince animos, iramque tuam, qui cætera vincis.

Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?

Atma cape, Æacide : sed me tamen ante receptâ ;

Et preme turbatos, Marte favente, viros.

Propter me mora est ; propter me desinat ira ;

Simque ego tristitiæ causa, modusque tuæ !

*Ovidius, 3 Heroïd epist.
 Briseïd.*

E X P L A N A T I O.

Venerunt) Postquam Græci Phrygiam, partem minoris Asiæ, appulerunt, urbes Trojæ finitimas, insulæ Lesbo præsertim oppositas, hostium more depopulati sunt. Inter quos Achilles, Thetidis & Pelei filius, Chrynesium oppidum expugnavit, & insignes virgines duas secum abduxit; Astry-
 no-

ACHILLES, *bellum destructans.*

nomen, Chryse (aut Apollinis Sminthei sacerdos) filiam, & Hippodamiam, Bese progeneratam. Chrysen autem Agamemnoni, Græcorum principi concessit, sibi reservata Briseide. Sed cum, Deorum jussu, cogeretur Agamemnon Chrysen patri restituere, Briseida Achilli eripuit. Qui indignatus à bello diu abstinuit. Græcis interea multis præliis fessis & protrititis, Ajax, Phoenix, & Ulysses ad Achillem ablegantur, ingentia dona pollicentes, si desistat irasci, & se auxiliatorem fessis rebus accommodet. At ille nullius lusingæ vel precibus ad arma adversus Troianos sumenda, animari potuit; legatique Achivorum, re non impetrata, irriti reversi. Homerus, & Iliad. Ansonius, in Argument.

Telamone) Ajax, Telamonis ex Heclonia Phrygia filius; Phoenix, Achillis præceptor, Amyntoris, & Ulysses Laertiis ex Anticlea, quorum mentio apud Homerum, & Smyrnaum, Ovidium, &c.

Comitata) Briseis. Licet enim dicta castra Isidoro (9 lib. 3 cap) quasi casta, & Propertius optet, 3 lib. 4 eleg.

Romanis utinam patuissent castra pallis,

Essem militæ sarcina fida tuæ.

liquet hîc tamen, heroicis temporibus, mulieres etiam castris adhæsisse. Quinimò & sequentibus. Unde Scipio Æmilianus duo scortorum millia, quæ sequebantur, castris eiecit. Val. Maximus, 2 lib. 2 cap. 1 tit. Nam, florente imperio Romano,

nun-

nunquam iis intererat mulier. Isidorus, loc. cit.
Quintilianus, de *Mariano* Milit. *Servius* ad 3 & 8
Æneid. Unde bellaturus *Pompejus* in *Lesbo* re-
 liquit uxorem *Corneliam*. *Lucanus*, 8 *Pharsal.* &
Flaminius, iturus in provinciam, uxorem à porta
 dimisit. *Seneca*, 4 lib. 25 controvers. Alludit
Statius, 5 sylv. 1 cærm. de *Priscillâ*, *Abascantii*
 conjugæ.

Tecum, omnes animo durata per æstus:
 Et (si castra darent) vellet gestare pharetram,
 Vellet Amazoniâ latus includere pelta,
 Dum te pulvereâ bellorum nube videret
 Cæsarei prope fulmen equi, divinaque tela
 Vibrantem.

Æacida) Ita *Achilles*, *Pelei* è *Thetide* filius,
 ab avo *Æaco*; qui ex *Endeïda*, *Chironis* filiâ, sus-
 cepit *Peleum*, & *Telamonem*, *Ajacis* patrem.

Cernitur autem juvenis, crinibus passis & cristata
 galeâ conspicuus, in æreo numismate, apud *Ca-*
nini, 24 imag. Iræ ipsius meminit quoque *Ho-*
ratius, 1 lib. 6 od. ad *Agrippam*:

Nos, *Agrippa*, neque hæc dicere, nec gravem
Pelidæ stomachum, cedere nescii.
 & lib de arte, ad *Pisones*:

Honoratum si fortè reponis *Achillem*,
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Jura neget sibi nata.

X X X.

P R I A M U S,

à Pyrrho peremptus.

ÆDibus in mediis, nudoque sub ætheris axe
Ingens ara fuit; juxtaque veterrima laurus
Incumbens ara, atque umbrâ amplexa penates.

Hîc Hecuba, & nata nequicquam altaria circum,
(Præcipites atrâ ceu tempestate columbæ)
Condensæ, & divâ amplexa simulacra petebant,
Ipsam autem sumptis Priamum juvenilibus armis
Ut vidit, quæ mens tam dira, miserrime conjux,
Impulit his cingi telis? . .

Ecce autem elapsus Pyrrhi de cæde Polites,
Unus natorum Priami, per tela, per hostes,
Porticibus longis fugit, & vacua atria lustrat
Saucius. illum ardens infesto vulnere Pyrrhus
Insequitur; jam jamque manu tenet, & premit hastâ.
Ut tandem ante oculos evasit & ora parentum,
Concidit, ac multo vitam cum sanguine fudit.

Hîc Priamus, quanquam in media jam morte
tenetur,
Non tamen abstinuit, nec voci, iræque pepercit.
At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,
Dii, . . .

Cui Pyrrhus: referes ergo hæc, & nuncius ibis
Pelidæ genitori! illi, mea tristitia facta,

De-

PRIAMVS, à Pyrrho interceptus.

Degeneremque Neoptolemum narrare memento.
 Nunc morere. hæc dicens, altaria ad ipsa, trementem
 Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati;
Implicuitque comam lavâ, dextrâque coruscum
Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit enses.

Virgilius, 2. Æneid.

Vlidi execrandum regiæ cædis nefas,
 Ipsasque ad aras majus admissum scelus
 Æacidis armis. cum ferox *sevâ manu*
Comâ reflectens regium tortâ caput,
 Alto nefandum vulnere ferrum abdidit.
 Quod penitus actum cum recepisset libens,
 Eufis senili siccus è jugulo rediit.

Seneca, Troad. Tragoed.
 1 Act. 1 scen.

EXPLANATIO.

Ædibus) Græci, decimo belli Trojani anno, viribus jam attritis, ad dolum confugiunt. Noctu fugam simulant, relicto equo ligneo, lectissimum quemque Grajorum uterò abscondente. Eum Trojani, fraude Sinonis impulsî, dirutâ muri parte, in arce statuunt. Per eam ruinam Græci, nocte intempesta reversi, urbem invadunt. Omnia ferro flammisque scedantur. Priami regia oppugnatur, Priamusque ipse, & ipsius filius Polites, à Pyrrho, ad aras ipsas interficiuntur. *Virgilius, 2. Æneid.*
Seneca, Troad. abi.

Lau-

Laurus) *Arbores sæpè sæpius juxtas aras fuère.*
videantur marmorum pluries citati *Bartoli* 26, 27
& 29 tab. quibus illustratur & *Ovidii*, 12 *Metam.*

Ut vetus accensis incanduit ignibus ara.

Serpere cæruleum Danaï vidère draconem

In *platanum*, cœptis *quæ stabat proxima sacris.*

Amplexa) *Ab aris enim ut & deorum simulacris*
supplices, non sine piaculo, *avellebantur*; prout dic-
tum superius, 65 pag. ad Tab. *Megaræ*.

Pyrrhi) Qui *Achillis* è *Deidamia Scyria filius*.
De eo, ejusque egregia indole *Horatius*, 4 lib. 6 od.
Stattius, 2 *Achilleid.* *Ovidius*, 13 *Metam.* *Se-*
neca, in *Troad.* &c.

Vocatur autem quoque *Neoptolemus* (νῆος e-
nim *juvenis*, & πῆλμα, *bellum*) quod admo-
dum adolescentulus, primum tyrocinium in
bello *Trojano* posuerit. Videatur, *Q Smyrnaus*,
7 lib. *Q missor*.

X X X I.

A N D R O M A C H E,

pro filio sollicita.

AD *genua accido*
Supplex, Ulyſſe, quamque nullius pedes
 Novêre dextram, pedibus admoveo tuis.
 Miſerere matris, & preces placidus pias
 Patiensque recipe; quoque te celſum altius
 Superi levarunt, mitius lapſos preme.
 Miſero datur quodcunque, fortunæ datur.
 Sic te reviſat conjugis ſanctæ torus,
 Annosque, dum te recipit, extendat ſuos
 Læerta! ſic te juvenis excipiat tuus,
 Et vota vincens veſtra felici indole,
 Ætate avum transcendat, ingenio patrem!
 Miſerere matris. *unicum afflicta mihi*
Solamen hic eſt.

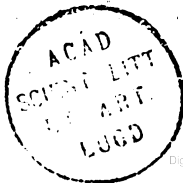
Seneca, Troad. Tragedia
 3 act. 2 ſcen.

E X P L A N A T I O.

Ad) Græci, exciſo Ilio, reditum in patriam
 cogitantes, contrario vento detinebantur. Achillis
 umbra interea, ſubito apparens, ſolvere eos poſſe
 negat, niſi ſibi debitis inferiis maſtaretur Polyxe-
 na,

ANDROMACHE, *pro filio sollicita.*

na, filia regis Priami. Consultus Calchas omnino immolendam pronunciat, unaque *necandum Astyanacta*, filium Hectoris. Andromache verò mater eum in paterno tumultu absconderat, dum Ulysssem supplex orat, at non exorat. Qui puerum, latebris exutum, ad mortem adducit. Hic autem mox è turri præcipitatur. Ovidius, 13 Metam. 416 vers. Q. *Smyrnaus*, 13 lib. Euripides, &c.

Genua) Genua misericordiæ dicata. Undè illæ tangebant & amplectebantur supplices: ut *Achamenes*, apud *Virgilium*, 3 (vide & 10) *Æneid.*

Genua amplexus, genibusque volutans
Hærebat. quis sit, fari, quo sanguine cretus,
Hortamur.

Medea, apud *Senecam*, 2 act.

Sum nocens, fateor, Creò.

Talem sciebas esse cum genua attingi,
Fidemque supplex præsidis dextræ petii.

& Parcæ, apud *Claudianum*, 1 Rapt.

Sed Parcæ vetuere minas, orbique timentes
Ante pedes soliumque ducis fudere severam
Caniciem, genibusque suas cum supplice vultu
Admovere manus.

Addantur hisce Euripides, in *Andromach.* de Oreste supplice. *Homerus*, 24 *Iliad.* de Priamo, filii cadaver redempturo. *Tryphiodorus*, de Sino-
ne, &c. maxime *Plinius*, 11 lib. 45 cap. Hinc & in templis, vota genibus deorum appendebantur, vel cerâ affigebantur. *Juvenalis*, 10 sat.

Ergo

Ergò supervacua hæc, aut pernicioſa petuntur,
Propter quæ fas eſt *genua incerare deorum*.

Hic eſt) *Aſtynax*, Hectoris & Andromachæ
filius, de muris præcipitatus; uti in ſuperioribus
diximus. Verum, ſi *Dyſti Creienſi* (5 & 6 lib.
B. *Trojan.*) tribuenda fides, Aſtynacte perempto
ſuperfuere Andromachæ filii, & inter eos *Laodamas*;
quos omnes *Pyrrhus* unà cum matre, in *Epirum*
avexit. Poſtmodum verò *Andromache*, *Pyrrhi*
connubia ſervans (*Virgilio*, 3 *Æneid.*) peperit
Moloffum, *Pialum*, & *Pergamum*. Cæſo verò
Pyrrho, vati *Heleno* enixa eſt *Celſtrinum*; quo
mortuo *Epiri regnum* (ibi enim exciſâ *Troia*, re-
liſto in *Theſſaliam* reditu, *Heleno* monente, *Pyrrhus*
confederat) *Moloffus* adminiſtravit. *Pauſanias*,
in *Attic.*

A E N E A S,

pius in parentem.

ERgo age, chare pater, *cervici imponere nostra.*
 Ipse subibo humeris, nec me labor iste gravabit.
 Quo res cunque cadent, unum & commune periculum,

Una salus ambobus erit. mihi parvus Julius
 Sit comes, & longè servet vestigia conjux...
 Tu genitor, *cape sacra manu, patriosque penates;*
 Me bello è tanto digressum, & cæde recenti,
 Attrectare nefas, donec me flumine vivo
 Abluero.

Hæc fatus, latos humeros, subjectaque colla
 Veste super, *fulvique insternor pelle leonis,*
 Succedoque oneri. *dextra se parvus Julius*
Implicuit, sequiturque patrem non passibus aquis.
Pone subit conjux. ferimur per opaca locorum.

Virgilius, 2 Æneid.

E X P L A N A T I O.

Cervici) Trojà à Græcorum exercitu per fraudem capta, expugnata, incensa, Æneas, Anchisæ & Veneris filius, Trojanorum nobilis ductor, cum horribiliter omnia dirui, & igne vastari videret, ipseque in extremo capitis periculo versaretur, fugâ salutis suæ prospicere tandem constituit. *Pa-*

TEN

AENEAS, pius in parentem.

remem itaque, ætate & morbo confectum, *suis humeris imposuit* (cui & sacra commiserat) nec non filium unicum Ascanium, sive Iulum, cum Creusa, dilectissima conjuge, clam *ex urbe* eduxit, atque hoc modo totam suam familiam è mortis discrimine liberavit. *Seneca*, ut solet pulcherrimè, de *Benefic.* 3 lib. 37 cap. *Ovidius*, 13 *Metam.* & 4 *Fastor.* *Martialis*, 11 lib. 5 epigr. alii.

Ille) *Pius* inde meritò dictus *Virgilio*, cæterisque. *Pietas* autem tribuitur hominibus vel deorum, vel hominum aliorum respectu. Significat etenim tunc obsequium, reverentiamque, sanguine vel aliâ necessitate junctis debitam. ita *PIETAS* quoque *Æneæ*, in *Antonini* nummis describitur. *Tristanus*, 38 pag. ita *Merellus* in patrem *pius*. *Paterculus*, (præter *Ciceronem*, *Val. Maximum*, &c.) 2 lib. 15 cap. ita *Anapus* & *Amphinomus*, *Catani fratres* (cernuntur in *Pompeii* junioris denario, apud *Ursinum*, 219 pag.) *pi*; quos mirum in modum describit *Claudianus*, 7 idyll.

Adspice sudantes venerando pondere fratres,

Divino meritos semper honore coli.

Julia quibus rapidæ cessit reverentia flammæ,

Et mirata vagas repulit Ætna faces.

Complexi manibus sulcos cervice parentes,

Attollunt vultus, accelerantque gradus.

& quæ sequuntur, elegantissima.

Sacra) *Penates*, & *Palladium*, *Troiâ* antiquius, quod non *Troiæ* sed *Dardanidarum* continebat in-

columitatem. Hoc secum tulit *Æneas*. Ille enim *Dardanides*, sicuti & *Albani reges* ejus nepotes, tandemque *Romani*. *Dionysius Halicarn.* 1 lib.

Alii tamen *Æneam*, *Paridi*, *Priamique* cæteris liberis infensum, prodidisse patriam. (*Homerus*, 13 *Iliad.* *Menecrates Xanthius*, apud citatum *Dionysium*. *Lutatius*, apud Authorem *Origin. gentis Rom.*) *Palladium*que à *Diomede* suscepisse, memorant. *Cassius Hemina* apud *Solinum*, 8 cap. Sed paucorum historicorum vituperia nunquam extinguunt innumerabilium poëtarum encomia.

Locorum) *Troja* sive *Ilii* conflantis; cujus cineres profundâ sanè caligine obteguntur. Ea, bello decennali nobilitata, poëtarum scriptis nobilissima, erat in *Troade*, parte *Phrygiæ*, ad *Scamandrum* sive *Xanthum* (de hoc fluvio superius, 104 pag.) inter *Idam* montem & *Ægæi maris oram*: ita excisa ut *Strabonis* ætate ipsius nullum observaretur vestigium. *Strabo*, 13 lib. Recentior ab *Alexandro Magno* condita, in orâ littorali, hodiè & ipsa excisa: cujus rudera adhuc præternavigantes cernunt, & *Eski Stamboul* *Turcæ* nominant. Saltem *Romanorum* colonia fuit, *Augusto* principe. *Strabo*, lib. cit. *Plinius*, 5 lib. 33 cap. *Ilien-*siam mentionem faciunt *Livius*, 35 & 38 lib. *Suetonius*, in *Jul.* 79 cap. & in *Claud.* 52 cap. *Tacitus*, *Annal.* 4 lib. 55 cap. & 12 lib. 58 cap. *Justinus*, 31 lib. 8 lib. Videantur eorum *Numismata* apud *Tristanum*, *Patinum*, *Vaillant*, &c.

A G A M E M N O N,

ab uxore perempta.

VEnêre fata. sanguinem extremæ dapes
Domini videbunt, & cruor Baccho incidet.

Mortifera vinctum perfidæ tradet neci

Induta vestis. exitum manibus negat,

*Caput*que laxi & invii cludunt sinus.

Haurit trementi semivir dextrâ latus,

Nec penitus adigit. vulnere in medio stupet.

At ille, ut altis hispidus sylvis aper,

Cum casse vinctus, tentat egressus tamen,

Arctatque motu vincla, & incassum furit.

Cupit fluentes undique & cæcos sinus

Disjicere; & hostem quærit implicitus suum.

Armat bipenni Tyndaris *dextram* furens.

Qualisque ad aras *colla* taurorum prius

Designat oculis, antequam ferro petat;

Sic huc & illuc impiam librat manum.

Habet. peractum est. pendet exigua malè

Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor

Exundat, illinc ora cum fremitu jacent.

Seneca, Agamemnon.

5 act. 1 scen.

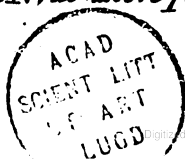
E X P L A N A T I O.

Fata) Troiâ captâ, incensâ, deletâ, *Cassandram*, Priami ex Hecuba filiam (vatem illam notabilem, patriæ deplorabili excidio, nunquam credi-

di-

AGAMEMNON, *ab uxore peremptus.*

ditam) in divisione prædæ accepit *Agamemnon*, omnium Græcorum imperator. *Clytemnestra*, Tyndari filia, *Agamemnonis* uxor, cum audivisset *Cassandram* sibi pellicem adduci, (quippe jam *Halesum* ex eâ susceperat rex) cum *Ægysto*, *Thyestis* filio, concubuit, & cum eo consilium cepit ut *Agamemnonem* & *Cassandram* interficerent. Nec mora. sacrificantem (sive, ut placet aliis, epulantem & imperviâ veste irretitum) securi cum *Cassandra* interfecerunt. *Hyginus*, 103 & 108 Fab. *Seneca*, & *Æscylus*, in *Agamemn.* *Lycophon*, in *Cassandr.* *Philostratus*, 1 con. 2 lib. *Dictys Cretens.* 5 lib.

Bipenni) Inter *Amazonum* arma telum famigeratissimum; quippe earum inventum. *Plinius*, 7 lib. 56 cap. de eâ, præter *Arrianum*, *Alexandri* *Exped.* 7 lib. *Virgilius*, 11 *Æneid.* de *Camilla*:

Et nunc lenta manu spargens hastilia densat;

Nunc validam dextrâ rapit indefessa bipennem.
Horatius, 4 lib. 4 od. de *Vindeliciis*:

Vidêre Rhœti bella sub Alpibus

Drusum gerentem, & *Vindelici*; quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus *Amazonia* securi

Dextras obarmet, quærere distuli.

Seneca, *Agamemn.* 217 vers.

Non picta pharetra, & securigerâ manu

Peltata *Amazon.*

verum & *Silius*, 2 *Punic.* de *Hasbite*. *Ovidius*, 3 *Pont.*
1 eleg.

1 eleg. *Claudianus*, 2 Rapt. &c. Videas interim secures, securigerasque puellas in Numismatibus, apud *Patinum*, *Tristanum*, *Morellium*; quinimo & *Petr. Petitem*, de Amazonibus.

Taurorum) Hi in sacris frequentissimi; immolandi five *Jovi*. *Seneca* (præter *Virgilium*, *Horatium*, *Ovidium*) Med. 1 chor.

Primus sceptriferis colla *Tonantibus*
Taurus celsa ferat tergore candido.
 five *Neptuno*. *Virgilius*, (præter *Statium*, &c.)
 2 (videas & 3) *Æn*.

Laocoon, ductus *Neptuno* sortē sacerdos,
 Solenneis *taurum* ingentem mactabat ad aras.
Atalbi & candidi. *Gellius*, 10 lib. 15 cap. *Virgilius*, 1 & 2 *Georgic*. *Silius*, 3 *Punic*. *Tibullus*, 3 lib. 5 eleg. *Juvenalis*, 12 sat. *Seneca*, *Oedip*. 2 &c. at optimè *Ovidius*, 4 *Pont*. 4 (videas & 8) eleg.

Colla boves niveos certæ præbere securi,
 Quas aluit campis herba *Falisca* suis.
Securi percutiendi. *Horatius*, 3 lib. 23 od.

Nam quæ nivali pascitur *Algido*

Devota, quercus inter & ilices;

Aut crescit *Albanis* in herbis

Victima, Pontificum *secures*

Cervice tinget.

& *Virgilius*, 2 *Æn*. de *Lacoonte*:

Qualis mugitus, fugit cum saucius aram

Taurus, & incertam excussit *cervice securim*.

O R E S T E S ,

matrem perimens.

Quo gladium vibras ? utero mammisne minaris ?
 Ah , reprimat cæcus barbara tela furor !
 Lactabam mammis , utero te , nate , ferebam :
 Dignus erit veniâ forsan uterque locus.
 Erramus. qui te miseras malè fudit in auras,
 Dignus , uterque mori dignus ; utrumque feri !

*Matth. Casimir. Sarbievii ,
 57 epigr. de Nerone.*

E X P L A N A T I O .

Vibras) *Orestes* Agamemnonis & Clytemne-
 stræ filius, postquam in puberem ætatem venit,
 studebat patris sui (ab Ægisto & Clytemnestrâ
 adulterâ occisi) mortem exequi. ita consilium ca-
 pit cum Pylade , & Mycenæ venit ad matrem Cly-
 temnestram , dicitque se Æolium hospitem esse,
 nunciatque Orestem esse mortuum , quem Ægi-
 sthus populo necandum demandaverat. Nec mul-
 tò post *Pylades* Strophii filius ad Clytemnestram
 venit , urnamque secum affert , dicitque ossa O-
 restis condita esse. Quos Ægisthus lætabundus
 hos-

ORESTES, *matrem perimens.*

hospitio excepit. qui occasione captâ, Orestes cum Pylade, *noctu* Clytemnestram matrem & Ægisthum interficiunt. Quem Tyndarus cum accusaret, Oresti à Mycenensibus fuga data est propter patrem; quem postea furia matris exagitarunt. *Hyginus*, 119 Fab. *Sophocles*, in *Electr.* &c.

Mammisne) Ei itaque, ut & *Alcmaoni*, comparat *Neronem* Græcum carmen apud *Suetonium*, in *Neron.* 39 cap. Namque

Alcmaon, *Amphiarai* auguris & *Eriphyles* filius, matrem quoque interfecit; postquam hæc, aureo monili corrupta, maritum sese celantem (quippe si ad Thebas oppugnatum ivisset, se non inde rediturum sciebat) *Adrasto* fratri prodidisset. *Diodorus*, 4 lib. *Apollodorus*, 3 lib. *Hyginus*, 73 Fab. *Sulpic. Lupercus*, eleg. de Avaritia. *Horatius*, 3 lib. 16 od. *Virgilius*, 6 *Æneid.* 440 vers.

His Phædræ Procrinque locis; mæstamque
Eriphylen

Crudelis nati monstrantem vulnera cernit.

Nero patricidio notissimus. *Dio*, 61 lib. *Suetonius*, apud quem, 39 cap. anceps, & ideo perelegans epigramma:

Quis neget *Æneæ* magnâ de stirpe *Neronem*?

Sustulit hic matrem; sustulit ille patrem.

Lactabam) Ita & apud *Justinum* (16 lib. 1 cap.) *Thessalonice* regina, uxor *Caßandri*, occiditur ab
An-

Antipatro filio; cum vitam etiam *per ubera materna* deprecaretur.

Utero) De *Agrippinâ* sic, 15 Ann. 8 cap. *Tacitus*: Circumsistunt lectum percussores, & prior trierarchus fusti caput ejus affixit. Nam in mortem centurioni ferrum distringenti, *protendens uterum, ventrem feri*, exclamavit; multisque vulneribus confecta est.

Veniâ) Pulcra sanè & perquam jucunda quæ de matricidâ illo *Horatius*, 2 lib. 3 sat.

Quid enim? neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens *genitricem occidit Orestes*.

An tu reris eum *occisâ* insanisse parente,
Ac non antè malis dementem actum furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?

Quin ex quo est habitus malè tutæ mentis *Orestes*,

Nil sanè fecit, quod tu reprehendere possis;
Non Pyladem ferro violare, aususye sororem
Electram. tantum maledicit utrique; vocando
Hanc furiam; hunc aliud, jussit quod splendida
bilis.

TAlia dicentem jam dudum *aversa tuetur*,
 Huc illuc volvens oculos, totumque pererrat
 Luminibus tacitis, & sic accensa profatur: (thor.

Nec tibi diva parens, generis nec Dardanus au-
 Perfide! sed duris genuit te cautibus horrens
 Caucasus, Hyrcanæque admôrunt ubera tigres.
 Nam quid dissimulo, aut quæ me ad majora reservo?
 Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?
 Num lacrymas victus dedit, aut miseratus aman-
 tem est?

Quæ quibus anteferam? jam nec maxima Juno
 Nec Saturnius hæc oculis pater adspicit æquis.
 Nusquam tuta fides. ejectum littore, egentem
 Excepi, & regni demens in parte locavi;
 Amissam classem, socios à morte reduxi.
 Heu, furiis incensa feror! nunc augur Apollo,
 Nunc Lyciæ sortes, nunc & Jove missus ab ipso
 Interpres divûm fert horrida jussa per auras.
 Scilicet, is superis labor est. ea cura quietos
 Sollicitat. neque te teneo, neque dicta refello.
 I, sequere Italiam ventis, pete regna per undas:
 Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,
 Supplicia hausurum scopulis, & nomine Dido
 Sæpe vocaturum. sequar atris ignibus absens:
 Et,

DIDON, ab Aenea spreta..

Et, cum frigida mors animâ seduxerit artus,
 Omnibus umbra loqis adero. *dabis improbe penas.*
 Audiam, & hæc manes veniat mihi fama sub imos.

His medium dictis *sermonem abruptis*, & auras
Ægra fugit, seseque ex oculis avertit, & aufert;
Linquens multa metu cunctantem & multa parantem
Dicere. suscipiunt *samula*, collapsaque membra
Marmoreo referunt *thalamo*, stratisque reponunt.

Virgilius, 4 Æneid.

EXPLANATIO.

Aversa) Dido, sive Elisa, Beli Tyriorum regis filia, Sichæo Herculis sacerdoti primis nuptiis fuit juncta. Eum etenim Pygmalion, Elisæ frater, ejus thesauris inhians antè ipsas aras obtruncaverat. Hæc vero thesauris clam effossis, cum iis quibus invisus erat Pygmalion, navem conscendens, in Africæ partem Zeugitanam delata est. Mox solum mercata Carthaginem, & ei conjunctam Byrsam condidit. At cum *Hiarbas*, Getulicæ rex, nuptias ejus ambiret, recusantemque armis cogere vellet, sibi ipsi mortem intulit.

Sic historici; *Solinus*, 40 cap. *Justinus*, 18 lib. 5 & 6 cap. & alii: verum poetæ, præcunte *Marone*, fabulantur *Æneam*, Troiâ captâ, profugum, vi tempestatis Carthaginem fuisse delatum, *Elisamque* amore ipsius incensam, cum subitò præter spem *deferetur*, mortem sibi conscivisse. *Ovidius*, 7 *Heroid. epist.* 3 *Fastor.* & 14 *Metam.* *Silius*, 8 *Punicor.*

Dido) Latine *virago*. Nempe post generosam
 mor-

mortem, consecrationemque hoc nomen ei tributum. *Servius*, ad 1 *Æn.* Quippe, apud veteres, mortuis *consecratis mutabatur nomen*, ne quis fortè putaret eos homines fuisse. Ita *Medea* à *Marsis* culta (postquam *Colchis* relictis, secuta *Jasonem*, in *Italiam* tandem pervenisset, populosque, præsertim *Marsos*, remedia contrà serpentes, ipsis molestissimos, docuisset) nomine *Anguitiæ*, sive potius *Angitiæ*. *Solinus*, 8 cap. *Servius*, ad 7 *Æneid.* Glossæ vet. ut & *Hesiodus*, *Alcmanesque*, apud *Athenagoram*, in *Legation.* Ita *Romulus* à Romanis consecratus, appellatusque *Quirinus*. *Ovidius*, 14 *Metam.*

Elisæ verò inter deas receptæ meminere *Iustinus*, loc. cit. *Appianus*, in *Punic.* *Silius*, 1 *Punicor.* quibus adde *Numismata* *Tyriorum* & *Sidoniorum*, apud *Vaillant*, de *Rom. Colon.* & *Municip.*

Sortes) *Oracula*; quæ *sortes* quoque appellabantur, quod res maximè dubiæ & controversæ darentur. *Claudianus*, 2 *bell. Getic.* *Ovidius*, 3 *Pont. eleg. 1.* *Cicero*, 1 *Divinat.* *Virgilius*, 7 *Æn.* & passim. *Lucanus*, 5 & 6 *Pharsal.* *Horatius*, de *Art. Seneca*, *Oedip.* 2; 1. *Sidonius*, 5 & 9 *carm.*

Thalamo) Ille domus interior pars; *gynaconitis*, sive *γυναικων*; quia in eâ versabatur *virgo*, *παρθένος*, h. e. innupta puella. *Statius* (præter *Theocritum*) 1 *Thebaid.* de *Argia*, & *Deiphile*. Quo nemo etiam, nisi propinquâ cognatione conjunctus accedit. *Nepos*, in præfation. lib.

X X X V I.

A N N A,

ſororem lugens.

AUdiit exanimis, trepidoque exterrita cursu,
 Unguibus ora ſoror ſædans, & pectora pugnīs,
 Per medios ruit, ac morientem nomine clamat:

Hoc illud germana fuit? me fraude petebas?
 Hoc rogus iſte mihi, hoc ignes atque parabant?
 Quid primum deſerta querar? comitemne ſororem,
 Spreviſti moriens? eadem me ad fata vocaſſes;
 Idem ambas ferro dolor atque eadem hora tuliffet.
 His etiam ſtruxi manibus, patriosque vocavi
 Voce deos, ſic te ut poſitâ crudelis abeſſem?
 Exſtinxi te, meque, ſoror, populumque, patresque
 Sidonios, urbemque tuam.

Virgilius, 4. Æneid.

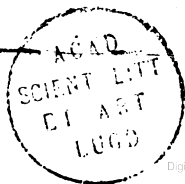
E X P L A N A T I O.

Rogas) Ænea diſceſſum parante, claſſemque
 ſuam clanculum inſtaurante, Anna fruſtrâ ipſum
 ab incepto revocare conata eſt. Mox, ſororis hor-
 tatu, in ædium parte editiſſimâ, ingentem pyram
 erigit, ſacrorum expiantium ſimulationem pro-
 movet, atque, omnium neſcia, moritura Didoni
 ſerale theatrum conſtruit. Virgilius, 4. Æneid. &c.

Mo-

ANNA, sororem lugens.

Morientem) *Didonis interitus* ut *piCTORum*, *fiCTORum*, *statuarius*, sic imprimis *poëtarum* insigne & elegans argumentum. Placent in reginam epigrammata *Anthologiæ Græc. Ausonii*, *Marulli*, *Sannazarii*, *Beza*, *Scaligeri*, *Monerii*, *Buchanani*, *Bel-laji*, cæterorumque : incerti tamen cujusdam præ cunctis, apud modò nominatam *Mercerium*, 2 lib. 19 cap. de *Didone* marmoreâ :

Dum videt incautus pulcram spectator *Elisam*
Obstupet, & visu fixus ut illa riger.

Ars mira ? ipsa fílex animam spirare videtur ;

Quique animam spirat, creditur esse fílex.

At de fictis ipsius *Æneæ*que amoribus, desertæque insanâ morte, en locum, apud *Macrobiu*, (*Saturnal.* 5 lib. 17 cap.) observatione dignissimum, & mirè jucundum :

Quod ita elegantius authore (*Apollonio*) digessit (*Virgilius*) ut *fabula* lascivientis *Didonis*, quam *falsam* novit *universitas*, per tot tamen secula *speciem veritatis* obtineat ; & pro verâ per ora omnium volitet : ut *piCTores fíCToresque*, qui *figmentis* liciorum contextas imitantur effigies, *hac materiâ* vel maximè in efficiendis simulacris *tantum unico argumento decoris* utantur. Nec minus *histrionum perpetuis* & *gestibus* & *canibus celebrantur*.

Tantum valuit *pulchritudo narrandi*, ut omnes *Phœniæ castitatis conscii*, nec ignari manum sibi *injecisse reginam*, ne pateretur *damnum pudoris*,

con-

conniveant tamen fabula; & intra conscientiam veri fidem prementes, malint pro vero celebrari, quod pictoribus humanis dulcedo fingentis infudit.

Haftenus pulcrè Macrobius. Certè *Æneam non potuit vidisse Dido*; cum Carthaginem condiderit regina, 286 anno antè *Æneæ* adventum in Italiam. Videantur Annales & Fasti, præter *Ger. Vossium*, Orator. Institut. 1 lib. 6 cap. 8 art.

Clamat) Solenne hoc priscis. *Servius*, ad 6 *Æneid.* *Propertius*, 4 lib. 7 eleg. *Ovidius*, 3 *Trist.* 3 eleg.

Nec mandata dabo? nec cum clamore supremo

Labentes oculos claudet amica manus?

Adjungantur *Lucanus*, 2 *Pharsal.* *Ausonius*, gene-
thliac. ad Nepot. *Seneca*, *Tranquill.* Anim.
11 cap. *Apulejus*, in Apolog.

Sidonios) *Carthaginenses*; origine & genere Ty-
rios & *Sidonios*. *Sidon* (sicuti *Tyrus*) *Phanices* urbs,
Sacra, *Nauáex*, maritimarum urbium maxima in
ipsis *Judææ* finibus, piscosa; undè nomen; *Sidon*
enim ipsis *piscis*: in cujus Nummis (apud *Vaillant*,
de Municip. & Colon.) *Dido* sceptri-fera, fugiens,
tiremi insistens, extensâ dextrâ quasi sequentibus
viam demonstrans, conspicitur. Meminère urbis
hujus *Strabo*, 16 lib. *Plinius*, 5 lib. 17 cap. *Mela*,
1 lib. 7 cap. *Diodorus*, &c.

T O M Y R I S,

hosti insultans.

QUam bello appeteres, facta est tua terra. doleres
 Quam sterilem, vestro sanguine pinguis erit.
 Imperii est extincta sitis virtute; *cruoris*
Nunc extinguetur victa cruore; bibe!

Jul. Caesar Scaliger,
in Heroïn.

E X P L A N A T I O.

" Bello) Tomyris, quæ & Thamyris, *Massagetarum regina* in Scythiâ, tempore minoris Cyri, potentissimi Persarum-regis; quem Araxen flumen transeuntem, bello aggressa est, fraude circumvenit, vicit, & castris vitâque ipsâ spoliavit. Nempe sic ipsius *filiî interitus vindicatus*. Eum etenim Cyrus, à matre obviam missum, cum suis *per insidias interfecerat*. Hoc victorioso eventu tamen non contenta, nec animi efferati rabies emollita. Quippe revulsum *caput* in utrem *cruore humano plenum* demisit, hisque verbis ei insultavit: *filiî mei sanguinem hausisti, & meum, Cyre, sisti; nunc ego te cruore saturo*. *Herodotus*, 1 lib. *Val. Maximus*, 9 lib. 10 cap. *Justinus*, 1 lib. 8 cap. *Fron.*

TOMYRIS, hosti insultans.

Frontinus, Strateg. 2 lib. 5 cap. *Ammianus*, 23 lib. 6 cap. *Orosius*, 2 lib. 7 cap. *Lucianus*, in *Macrobiis*, & *Charont.* *Jornandes*, *Geticor.* 10 cap.

Sanguine) Solenne victoribus hostis *devicti* caput amputare; quinimò & sæpè affixum hastæ circumferre, vel loco patente spectandum proponere. Videantur *Reg.* 1 lib. 17 cap. de *Goliathi.* *Judith.* 14 cap. de *Olophernis.* *Machab.* 2 lib. 7 cap. de *Nicanoris.* *Virgilius*, 7 *Æn.* de capitibus *Nisi* & *Euryali.* *Livius*, 27 lib. de *Hasdrubalis.* *Lucanus*, 8 *Pharſal.* de *Pompeii.* *Corn. Severus*, apud *Senecam*, 7 *Suaſor.* de *Ciceronis.* *Suetonius*, *Aug.* 13 cap. de *Bruti.* *Curtius*, 7 lib. 2 cap. de *Parmenionis.* ut 8 lib. 12 cap. de *Erycis.* *Florus*, 4 lib. 9 cap. de *Crassi.* Nempe in fidem victoriæ, & hostium terrorem. Ita & *Thracibus* fuit familiare. *Florus*, 3 lib. 4 cap. quemadmodum & *Scythis.* *Herodotus*, 4 lib. quibus ipsa capitibus ossa pro poculis erant. *Strabo*, 7 lib. quod & de septentrionem colentibus populis quoque narrat *Plinius*, 7 lib. 2 cap. de *Esſedonibus.* *Solinus*, 19 cap. de *Scordiscis.* *Ammianus*, 27 lib. 3 cap. de *Hunnis* & *Gepidis*, & speciatim de *Alboïno*, è *Cunimundi* regis capitis ossibus bibente, *Paul. Diaconus*, 1 lib. gest. *Longobardic.* 27 cap. quinimò de *Gallis*, sive *Celtis* priscis. sic *Silius* 13 B. *Punic.*

At *Celtæ vacui capitis* circumdare gaudent
Ossa, nefas, auro & mensis ea pocula servare

Vii

Virtute) Certè videtur esse *commentum* Græcorum, quicquid de Tomyri, *tanquam muliere*, produnt. *Teimur* namque (ut *Tamyris* sive *Thamyris*) *masculum nomen* apud Scythas semper fuit. Sic enim regem Sacarum appellari observamus apud *Polyanum*. Hæc *Isac. Vossius*, ad *Justin* loc. cit.

Et qualis scriptorum de morte Cyri dissensus? in acie capitur, & Tomyridis mandato, cruci affigitur *Diodoro*, 2 lib. 44 cap. in prælio adversus *Derbicas*, jaculo transfixus, post diem tertium perit è vulnere *Ctesæ*, *Hist. Persic.* annorum centum senex, æger animi decedit *Luciano*, de Longæv. placidè in lecto obdormit *Xenophonti*, *Institut.* lib. ult. Undè & sepulchri regis hujus meminere *Plutarchus*, *Arrianus*, & *Strabo*, apud *Job. Lomejerum*, *Dier. Genial.* 1 Dec. 1 Dissertat.

Bibe) Insultatio amarissima. Ita *Parthi*, *Crasso* devicto & occiso, in ipsius os aurum liquefactum infundunt, pecuniæque acquirendæ insanum studium ipsi (ditissimo licet) hoc modo insultantes exprobrant. *Dio*, 40 lib. & *Florus*, 3 lib. 11 cap. *Fulvia*, M. Antonii Triumviri perniciofa conjux, *Ciceronis* arreptum caput genibus imponit, conspuat, & (opprobriis crebris ac amaris additis) extractam linguam crinali acu compungit. Idem *Dio*, 47 lib.

X X X V I I I.

T A R P E I A,
*armis obruta.***H**oc Tarpeia suum tempus rata, convenit
hostem,

Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.

Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.

Nec mora, vocales occupat ense canes.

Omnia præbebant somnos; sed Juppiter unus

Decrevit pœnis invigilare suis.

Prodiderat portæque fidem, patriamque jacentem;

Nubendique petit, quam velit ipsa diem.

At Tatiùs, neque enim sceleri dedit hostis honorem,

Nube, ait, & regni scande cubile mei!

Dixit, & *ingestis comitum superobruit armis.*

Hæc, virgo, officiis dos erat apta tuis!

Propertius, 4 lib. 4 eleg.

E X P L A N A T I O.

Tarpeia) Sabini quoque, anno urbis conditæ quarto, *ob raptas bellum* adversus Romanos sumperunt. Et cum Romæ appropinquarent, *Tarpejam virginem nacti*, quæ aquæ, causâ sacrorum, hauriendæ descenderat, ei T. Tatiùs optionem muneris dedit, si exercitum suum in Capitolium produxisset. Illa *petiit quod*

TARPEIA, armis obruta.

38

quod illi in sinistris manibus gerebant, videlicet anulos & armillas: quibus dolosè repromissis, Sabinos in arcem perduxit, ubi Tati^{us} eam scutis obrui praecepit; nam & ea in lævis habuerant. Vict^{or}, de Vir. Illustrib. Livius, 1 lib. Florus, 1 lib. 1 cap. Val. Maximus, 9 lib. 6 cap. Plutarchus, in Romul.

Superobruit) Inspicias consulares denarios, apud Fulv. Ursinum; nempe Tituria Petroniaque gentis. In prioris enim Tarpeia genu flectit inter scuta, accurrente utrinque Sabino clypeato: verum in posterioris jam clypeis projectis demersa recumbit. At, scelerata & nocens, an pura & innocens? sanè Sabinæ hæc gentes, nisi inculpatam credidissent, in Nummorum monumentis publicis ejus effigiem minimè collocassent. Quid? ipsi Romani virgini posuerunt sepulcrum, venerati eam; effigiemque statuere in æde Jovis Metellinâ. Festus. Piso, apud Dionysium Halycarn.

Crederes autem populum Romanum sceleratam perfidamque virginem, sepulcro posito & annuâ cærimonia fuisse veneratum? Quomodo tamen illa pura & innocua? pacto illo famoso nihil aliud virgo voluit quam nudatos scutis civibus suis trucidandos hostes objicere. Pulcro profectò consilio, si fortuna accessisset. Hæc scriptores tradidère antiquissimi; & accedunt Pisoni citato Florus, atque ipse Livius.

Sinistra tamen (similia de Didone, 144 pag.)
ma-

magis invaluit opinio; quasi desiderio potiundi auri impiam prodicionem conceperit. *Val. Maximus*, aliique superius enumerati. Quinimò *Propertius*, (4 lib. 4 eleg.) poëticâ libertate, eam *amore Tit. Tatii, Sabinorum regis, impulsam* fingit. Et *Antigonus* (apud *Plutarchum*, in *Romul.*) specioso prætextu rem velans, eam, *Tatii* scilicet *filiam*, à *Romulo abreptam*, thalamoque ejus suis ingratiis sociatam, *justam comminiscenda prodicionis occasionem habuisse* narrat. Hactenus ex mente *Just. Rycquii*, commentar. de *Capitolio Rom.* 3 cap. Immitissimè autem *de Tarpeia* apud inferos *supplicio* agit *Silius*, 13 B. *Punic.*

Illa autem quæ tondetur, præcordia rostro
 Alitis (en quantum resonat plangentibus alis
 Armiger ad pastus rediens Jovis) *hostibus arcem*
 Virgo (immane nefas) adamato. *prodidit auro*
Tarpeia, & pactis reseravit claustra Sabinis.

H O R A T I U S,

*sororem ferro transverberans.***I**Nquinat egregios adjuncta superbia mores.*Claudianus, 4 consul.**Honor.***P**one vesanos, precor,
Animi tumores, teque pietati refer.*Seneca, Thebaid.**4 act. 1 scen.*

E X P L A N A T I O.

Superbia) Horatius unus (hæc A. V. C. 187) prælio trium Curiatorum, conditione pugnae omnium Albanorum victor; cum ex illâ clarissima acie domum repetens sororem suam virginem Curiatii sponsi mortem profusus, quam illa ætas debebat, flentem vidisset, gladio, quo patriæ rem bene gesserat, interemit. Parum pudicas ratus lacrymas, quæ præpropere amoris dabantur. *Val. Maximus*, 6 lib. 3 cap. 6 exemp. *Florus*, 1 lib. 3 cap. *Dionysius*, 3 lib. Victor, de vir illustr.

Vesanos) *Livius*, 1 lib. Princeps Horatius ibat, tergemina spolia præ se gerens. cui soror virgo, quæ desponsa uni ex Curiatiis fuerat, obvia ante portam Capenam fuit: cognitoque super humeros fratris paludamento sponsi, quod ipsa consecerat, solvit crines

HORATIUS, sororem ferro transverberans.

nes, & flebiliter nomine sponsum mortuum appellat. Movit feroci juveni animum comploratio sororis in victoriâ sua, tantoque gaudio publico. Stricto itaque *gladio*, simul verbis increpans, *transfigit puellam*: abi hinc cum immaturo amore ad sponsum, inquit, oblita fratrum mortuorum, vivique, oblita patriæ. Siceat quæcunque Romana lugebit hostem. Hæc ille.

Tumores) Victoria felix, & rerum faustior successus impotentes animi facit homines. Romani idcirco, laudabili exemplo, triumphantis superbas aures ritu pulcherrimo vellicarunt. Quippe, *in eodem curru*, adstabat carnifex sive potius *servus publicus*, ei à tergo suggerens: respice post te; hominem memento te. *Tertullianus*, apolog. advers. gent. 33 cap. *Arrianus*, in *Epietet.* 3 lib. 24 cap. *Isidorus*, 18 *Origin.* 2 cap. *Zonaras*, Annal. 2 Tom. de Camilli triumph. *Plinius*, 33 lib. 1 cap. & 28 lib. 4 cap. *Juvenalis*, 10 sat. de coronâ aurea, solida, triumphantium:

Tenet sudans hanc *publicus*, & sibi consul

Ne placeat, *curru servus portatur eodem.*

Hic ergo triumphantem ad ultimi supplicii instrumenta, currui proximè appensa, attendere monebat. Ea erant flagellum & tintinnabulum; indicantia, victorem jam sublimem in tantas calamitates posse incidere, ut aut flagris cædatur aut capitis damnetur. *Zonaras*, Annal. 2 Tom. apud *Magium*, de Tintinnabul. 11 cap. qui tamen credit non anti-

ti-

tiquitus, sed temporibus *Zonara* proximis hoc fieri consuevisse; cum nullus nec Græcorum, nec Latinorum scriptorum moris ejus mentionem faciat.

In Nummis tamen, ut & Marmoribus, non minister publicus, sed *Victoria prapes*, coronam sustinet; nempe apud *P. S. Bartholum*, 6 & 32 Tab.

Quinimo & in ipsum *triumphantem dictoria* & amarissima subindè *convitia* liberè jaciebant ipsi circumfluentes milites. *Martialis*, 1 lib. 5 epigr. ad Domitianum. & 7 lib. 7 epigr. de eodem triumphante:

Tale erat hoc in Ventidium, (fuit hic genere & loco humili; post Sociale bellum, triumphante Pompejo Strabone, puer, inter cæteros, ante currum imperatoris, sinu matris vectus, postea *comparandis mulis* & vehiculis sordidà sibi *viatum querens*) de Parthis triumphantem:

Concurrite omnes augures, aruspices,

Portentum usitatum conflatum est recens,

Nam *mulos qui fricabat*, consul factus est.

Gellius, 15 lib. 4 cap. videantur & *Dionysius*, 7 lib.

Livius, 4 lib. de Valerio, 5 lib. de Camillo. 10 lib.

de Fabio. & 39 lib. *Patriculus*, 2 lib. 67 cap. de

Lepido & Planco. *Plutarchus*, in Paulo. *Appianus*,

in *Punic.* de Scipione. *Livius*, 39 lib. de Manlio.

Plinius, 19 lib. 8 cap. de Cæsare. *Suetonius*, in

Cæsar. 49 & 51 cap. *Dio*, 43 lib. de eodem,

apud *Barnab. Brissonium*, 4 lib. de Formulis.

T U L L I A ,

parentis cadaver calcans.

TULLIA conjugio sceleris mercede parato,
 His solita est dictis exstimulare virum.
 Quid juvat esse pares, te nostræ cæde sororis,
 Meque tui fratris, si pia vita placet ?
 Vivere debuerant & vir meus & tua conjux,
 Si nullum ausuri majus eramus opus.
 Et caput & regnum factum est dotale parentis.
 Si vir es, indictas exige dotis opes.
Regiæ res scelus est. *socero* cape regna *necato*.
 Et nostras *patrio sanguine* tinge manus.
 Talibus instinctus folio privatus in alto
 Sederat. attonitum vulgus ad arma ruit.
 Hinc cruor & cædes. infirmaque vincitur ætas.
 Sceptra gener *socero* rapta Superbus habet.
 Ipse sub Esquiliis, ubi erat sua regia, cæsus
 Concidit in durâ sanguinolentus humo.
Filia carpento patrios initura penates,
Ibat per medias alta feroxque vias.
 Corpus ut aspexit, lacrymis auriga profusis
 Restitit. *hunc tali corripit illa sono :*
Vadis ! an expectas pretium pietatis amarum ?
Duc, inquam, invitas ipsa per ora rotas.

Ovidius, 6 Fastor.

E X.

TVLLIA, parentis cadaver calcans.

E X P L A N A T I O.

Tullia) *Tarquinius*, cui cognomen *Superbi* ex moribus datum, *regnum* avitum, quod à *Servio Tullio* tenebatur, *rapere maluit, quam expectare*; immisissisque in eum percussoribus, (*A. V. C. 218*) scelere partam potestatem non melius egit quam acquisierat. Nec abhorrebat moribus uxor *Tullia*, quæ, ut virum regem salutaret, *super cruentum patrem*, vecta carpento, consternatos equos egit. *Florus*, 1 lib. 7 cap. *Livius*, 1 lib. *Val. Maximus*, 9 lib. 11 cap. *Victor*, de *Vir. Illustr. Seneca*, *Octav. chor. 1 act. Silius*, 13 B. *Punic.* ubi de pœnis apud inferos. *Dionysius Halycarn.* & alii.

Virum) *Tarquinius Superbum*; *cujus vultus*, uti credit sæpius laudatus *Begerus*, in *Lollia* gentis *denario*. Quid? exosus ille tyrannus in monumento publico? quippe ni? fuere & *Tarquiniorum statua*, *Plinii* ætate, *Romæ* inter reliquorum regum simulacra. *Plinius*, 33 lib. 1 cap. Ita & in alio *Numismate* cernitur *idem*, *juvenili facie*, imberbis, galeatus; apposita clavâ *Herculeâ*; quemadmodum *socer*, *Tarquinius Priscus*, exhibetur in simili quoque, imberbis & diadematus; & quidem addita eâdem clava. Videatur *Begeri* epistola ad *Spanhemium*.

Sceptra) *Priscis regibus ducibusque sceptrum* (quod à *minu*, *inditor*) erat *hasta*. *Justinus*,
43 lib.

43 lib. 3 cap. iterumque, 24 lib. 4 cap. de Hiëronis hastâ. *Pausanias*, in *Boeotic*. de Chæronæensibus, hastam Jovis colentibus. *Sidonius*, 2 carmin. Per eamque hi jurabant. *Æscylus*, in *Septem ad Theb.* de Parthenopæo. *Homerus*, 1 *Iliad.* & *Virgilius*, 12 *Æneid.*

Ita in Nummis *bastata* est non tantum Juno Regina; sed &, apud *Angelonum*, *Arſchotanum*, *Oudandum*, *Patinum*, &c. *Vesta*, *Venus*, ac *Ceres*, ut & *Janus*, *Jupiter*, atque *Genius*.

Carpento; Quod *vehiculi genus* pompaticum *matronis proprium*; quo festis diebus ad ædes deorum ferebantur. *Isidorus*, 20 lib. 12 cap. arcuatum & coniectum. *Apulejus*, 10 *Metam.* dictum quasi *carmentum*, à matre *Evandri*, *Carmentâ*. *Plutarchus*, *Romanar.* Quæst. 56. *Ovidius*, 1 *Fast.*

Nam prius *Aufonias matres carpenta vehabant*; Hæc quoque *ab Evandri dicta parente* reor. formam intueri in *Numismatibus* *Augustarum*; nempe *consecratarum*, *Agrippinæ*, & *Juliaë*; apud citatos *Nummorum* collectores & enarratores. Meminere *carpentorum* *Livius*, 5, & præsertim 34 lib. de mulierum luxuria. *Suetonius*, in *Calig.* 15 cap. & *Claud.* 11 cap. de *Agrippina*, *Caji*, & *Antonia Claudii*: denique *Tacitus*, 12 *Ann.* 42 cap. de *Agrippina*, *Neronis* ambitiosâ matre: iterumque (præter *Dionem*, 60 lib.) *Suetonius*, *Claud.* 17 cap. de *Messalinâ*, mariti triumphalem currum *carpento* sequutâ.

X L I.

L U C R E T I A ,

sibi mortem inferens.

UTque vident habitum; quæ luctus causa requirunt;

Cui paret exsequias, quoque sit ista malo.
Illa diu reticet, pudibundaque cælat amictu

Ora. fluunt lacrymæ more perennis aquæ.
Hinc pater, hinc conjunx lacrymas solantur & orant;

Indicet: & cæco flentque paventque metu.
Ter conata loqui ter destitit, ausaque quarto

Non oculos ideò sustulit illa suos. (quit,
Hoc quoque Tarquinio debebimus; eloquar, in-
Eloquar infelix dedecus ipsa meum.

Quæque potest narrat. restabant ultima. flevit,
Et matronales erubuere genæ.

Dant veniam genitor facto conjuxque coactæ.
Quam, dixit, veniam vos datis, ipsa nego.

Nec mora, calato fixit sua pectora ferro,
Et cadit in patrios sanguinolenta pedes.

Ovidius, 2 Fastor.

Mollia confodit rigido Lucretia ferro

Pectora, concubitus passa, tyranne, tuos.
Hoc alii vates facinus super æthera tollunt;
Non ego: non vates, Laura pudica, tuus.

Fe-

LVCRETIA, sibi mortem inferens.

Femina tam teneri consummatique pudoris,
Debuerat solo victa dolore mori.

*Ædig. Menagius,
Epigramm. 5.*

Si fuit ille tibi, Lucretia, gratus adulter,
Immerito ex merita præmia morte petis.
Sint potius casto vis est allata pudori;
Quis furor alterius crimine velle mori.
Frustra igitur laudem captas, Lucretia? namque
Vel furiosa ruis, vel seclerata cadis.

*Theophrastus, Iconi. 1.
110 pag.*

E X P L A N A T I O.

Causa) Lucretia, Romanæ pudicitia: præcipuum lumen virgo, filia Lucretii Tricipitini, præfecti urbis, uxor Tarquinii Collatini. *Eam*, (A. V. 6. 244) nocta oppressam *Sextus* Tarquinius, cum precibus exorare non posset, violavit. Postridie convocat matrem, marito, cæterisque amicis, ea tyranni flagitium detexit, & aducto cultro, quem sub veste occultum habebat, sese confodit. Quâ re mortui amici populo ad arma concitato reges expulerunt. *Ælius*, 1 lib. *Victor*, de vir Illust. *Val. Maximus*, 6 lib. 1 cap. *Plutarchus*, in Poplicol. *Dionysius*, 4 lib.

Exsequias) Funus prosequi Romanis est *funus comitari* vel *exsequi*, ire vel venire *exsequias*. *Cicero*, 2 *Tusculanar.* *Apuleius*, *Floridor*, 3 & 4 lib.

Te.

Terentius, *Phormion*. 5 act. 8 scen. Ovidius,
2 Amor. 6 eleg. de psittaco :

Psittacus, Eois imitatrix ales ab Indis

Occidit, *exsequias ite* frequenter aves.

& Silius, 15 B. Punic. ubi Marcello occiso Han-
nibal :

Vos ite superbæ

Exsequias animæ, & cinerem donate supremi
Muneris officio.

Matronales) Est *matrona* propriè *qua in matri-*
monium cum viro *convenit*, etiam si sibi liberi non-
dum nati : dictaque ita à *matris nomine* non adepto,
sed cum spe & omine mox adipiscendi. *Gellius*,
18 lib. 6 cap. *Juvenalis*, 3 sat. *Horatius*, 1 lib. 2. sat.

Matronam nullam ego tango,

Ut quondam *Maræus* amator originis.

& mox :

Desine *matronas* sectarier; unde laboris
Plus haurire mali est quam ex re decerpere fructus.
iterum paullo pòst :

Matronæ, præter faciem, nil cernere possis,

Cætera, ni Catia est, *demissâ veste* tegentis.

Si interdicta petes, vallo circumdata (nam te

Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res :

Custodes, lectica, ciniflones, parasitæ,

Ad talos *stola demissa*, & *circumdata pallâ*.

Fixit) Spectatur ea, *pectus transfigens*, apud *Leo-*
nard. Augustini, 1 Tom. 83 inag. è gypso Sma-
ragdino petita.

LUCIUS JUNIUS BRUTUS , *filios interimens.*

Cervicem properè præbe jam non mea proles,
Forti animo serias, licetor; neu parce parentis
Aspectu. pater esse nego, queis Roma noverca est.
At vos asserti lacrymas cohibete Quirites!
Brutum orbum præstat, quam servam vivere Ro-
mam.

*Thom. Seghetus, Scotus,
2 Meletemat.*

Ipse ego subjeci natorum colla securi,
Utcunque hoc olim postera turba ferat.
Crederet imperio quisquam movisse Superbos,
Quando superbiret sanguis in urbe meus?
Quin potius collapsa domus me lugeat orbum,
Dum tibi me possis dicere, Roma, patrem.

*Carolus Malapertius, Montensis Belga,
lib. Miscellaneor.*

EXPLANATIO.

Proles) L. Junius Brutus, sorore Tarquinii Superbi genitus, cum tyranni sævitiam timeret, *stultitiam finxit*; unde & dictus *Brutus*. Juvenibus regis Delphos euntibus deridiculi gratiâ comes adscitus, ut responsum est, eum Romæ summam potestatem habiturum, qui primus matri oscularetur,

• *BRVTVS, filios interimens.*

retur, terram iple osculatus est. Deinde, (A. V. C. 244) propter Lucretiæ stuprum, cum Tricipitino & Collatino, in exitium regium conjuravit. Quibus in exilium actis, primus *consul creatus*, filios suos (*Titum & Valerium*) fratrisque, quod cum Aquiliis & Vitelliis ad recipiendum in urbem Tarquinius conjuraverant, virgis cælos *securi percussit*. *Victor*, de Vir. Illustr. *Ovidius*, 2 Fast. *Livius*, 2 lib. *Plutarchus*, fusè in *Poplic.* & alii.

Lictor) Cui nomen erat à *ligando*; quod fasces virgarum *ligatos* ferret. *Festus*, *Plutarchus*, 67 Romanar. Quæst. Munus ipsius populam summove, fontes virgis cædere & *securi percutere*. *Livius*, passim. *preferre* denique *Fasces*; magistratuum majorum scilicet insignia, ab Hetruscis petita. *Salustius*, *Catilin.* 51 cap. formati ii ex ulmo, vel è betullæ teretibus bacillis. *Plinius*, 16 lib. 18 cap. Quibus *Securis* ita circumvinciebatur, ut acies tantum promineret, reliqua pars *injecto* virgis loro contegeretur. *Plutarchus*, 67, ut & 82 dictarum Quæst. Inspicias *Denarios* Consulares apud *Ursinum*; Marmoraque apud *P. S. Bartholum*.

Fascibus verò hisce utebantur *consules*, prætores, *dictatores*, & interreges. *Livius*, *Val. Maximus*, *Dio*, *Lucanus*, alii. maximè tamen (& duodecim quidem) *consules*. Unde *Silius*, 6 B. Punic.

Tua

Tua, respice, sedes

Hæc est, unde ingens, humeris fulgentibus ostro,
Vidisti Latios consul precedere fasces.

& *Martialis*, 8 lib. 66. epigr.

Bis senos jubet en redire fasces

Nato consule, nobilique virgâ

Vatis Castaliam domum sonare.

Parentis) Occurrit hic Lucius Brutus in *Junia*
gentis eximio denario. Caput ejus illic nudum,
frons severa, barba densa. Videantur de *statuâ ipsius*,
Plutarchus, in *Bruto*. *Suetonius*, *Cæs.* 80 cap.
& de crudeli hoc, quod damus, facto *Virgilius*,
6 *Æn.* *Silius*, 13 B. Punic. at præsertim *Plutar-*
chus; cujus hæc verba, vertente Cruferio: Ibi
aliis oculos avertentibus, nec spectaculum illud
ferentibus, fama est, *faciem illum nusquam alio*
detorsisse, nec misericordiâ quicquam de solita vul-
rus austeritate & severitate mutavisse: sed torvè fi-
lios in medio supplicio inruitos, dum *humî exten-*
sos (virgis cæsos, & ad palum religatos, ait *Val.*
Maximus, 5 lib. 8 cap.) *securi percussere.*

X L I I I.

CAJUS MUTIUS SCAEVOLA;

dextram flammis imponens.

CUM peteret Regem decepta satellite *dextra*,
Injecit sacris se peritura focis.

Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,

Et raptum flammis jussit abire virum.

Urere quam potuit contempto Mutius igne;

Hanc spectare manum Porfena non potuit.

Major deceptæ fama est & gloria dextræ.

Si non errasset, fecerat illa minus.

Martialis, lib. 1. epigr. 22.

Qui nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,

Temporibus Bruti gloria summa fuit.

Adspicis ut teneat flammæ, pœnâque fruatur

Fortis, & attonito regnet in igne manus.

Ipse sui spectator adest, & nobile dextra

Funus amat: totis pascitur illa sacris.

Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat

Sævior in lassos ire sinistra focos.

Scire piget post tale decus quid fecerit ante;

Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

Martialis, lib. 8. epigr. 30.

EX-

SCE VOLA , dextram flammis imponens.

E X P L A N A T I O.

Regem) Cum Porfena rex (A.V.C. 245.) Urbem obsideret, Mutius Cordus, vir Romanæ constantiæ, Senatum adiit, & veniam transfugiendi petiit, necem regis repromittens. Acceptâ potestate, in castra Porfensæ pervenit, ibique *purpuratum* pro rege, deceptus, occidit. Apprehensus, & ad regem pertractus, *dexteram aris imposuit*; hoc supplicii à reâ exigens, quod in cæde peccasset. Unde cum milericordiâ regis abstraheretur, quasi beneficium referens, ait, trecentos adversus eum similes conjurasse. Quâ re ille territus, bellum acceptis obsidibus deposuit. *Victor*, de Vir. Illustr. *Livius*, 2 lib. *Florus*, 1 lib. 9 cap. *Dionysius*, 5 lib. *Plutarchus*, in Poplic. *Silius*, 8 B. *Punic. Manilius*, 1 *Astronom. alii*.

Satellite) *Scribam* dicit *Livius*; *purpuratum* *Florus*. *Purpurati* enim amicorum regionum principes, *purpureâ veste* utentes. *Curtius* hac voce sæpissimè utitur pro *satrapis*. Hic autem *scriba* fortè in castris milites, unâ cum rege Porfena, recensabat, iisque stipendium dabat: dum Mutius, qui ad cædem regis venerat, errore ductus, pro rege ministrum obtruncat; quod ille cultu corporis nihil à rege differret. *Livius*, lib. cit. Quamquam in regem *inmotantem* ante altaria eum incidisse tradat (3 lib. 3 cap.) *Valer. Máximus*.

Dex-

Dextra) Mutii factum exhibent eleganter gemmæ apud *Leonard. Augustini*, 1 Tom. 156 imag. & 2 Tom. 23 imag & *Abrah. Gorlaum*, 14 imag. *Scævola* autem nactus est nomen, quod protensa *lavâ* (*œnais*, *lavus*) acciperet gladium, quem ei *Porfena*, miraculo attonitus, reddens ex tribunali porrigebat. *Plutarchus*, citato libro.

Focis) *Ad sacrificium accensis*. *Sacra* etenim peracta quoque *in castris*, & quidem ob causas varias. Certè *antequam prælium committerent*. *Appianus*, 1 lib. *Punicor*, de *Scipione*, *Audaciæ* & *Pavori* sacra persolvente. *Plutarchus*, in *Lycurg*. de *Spartanorum ducibus*, *Mufis* sacra facientibus. *Florus*, 4 lib. 12 cap. de *Myfis*, ante aciem immolato equo vota concipientibus.

C L O E L I A ,

Tyberim trajiciens.

BIs Cloelia senos
 Nondum complêrat primævi corporis annos,
 Una puellarum Laurentum , & pignora pacis
 Inter virgineas regi transmissa catervas.
 Facta virûm fileo. Rege hæc , & fœdere, & annis
 Et fluvio spretis , mirantem *interrita Tybrim*
Tranavit, frangens undam puerilibus ulnis.

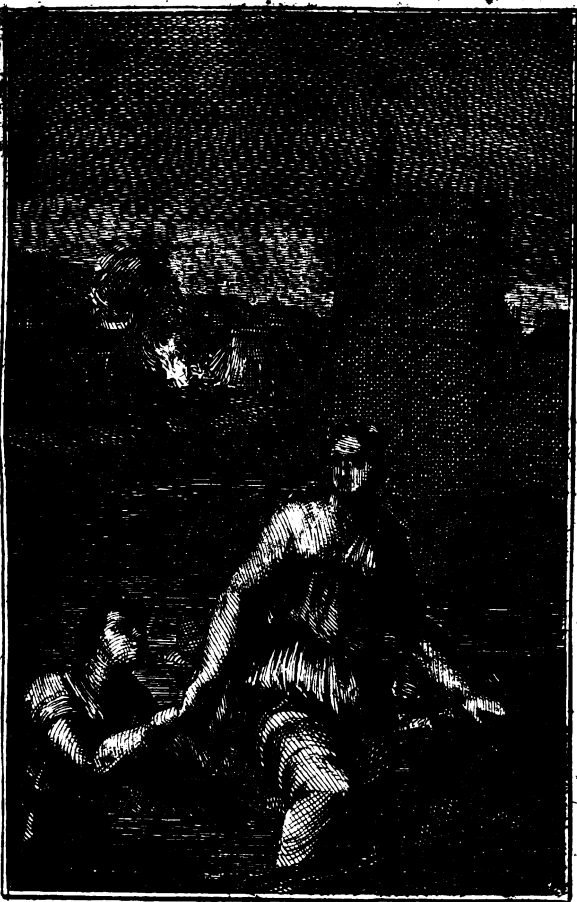
Silius , ro Bell. Punic.

Eia agite, ô sociæ! patriam remeemus ad urbem.
 Virgineus pudor in viso malè creditur hosti.
 Et jam , sive hostis retrahet , seu Roma remittet
 Nil gravius patiemur. In hunc sævire pudebit,
 Credo , viros sexum. Duce me Tyberina fluenta
 Intrate ! auspiciis procedent cætera divis.
 Roma sciat, sciat Hetruscus, sciat Ausonia omnis
 Non solos audere viros ingentia Romæ.

Thom. Seghetus , Scotus ,
 4 Meletemat.

E X P L A N A T I O.

Cloelia) Porfena , rex Hetruscorum , cum
 (A. V.C.245) Tarquinius ejectos in urbem resti-
 tuere

CLOELIA, *Tiberim trajiciens.*

tuere tentaret , primo impetu Janiculum montem cepit. Verum Horatii Coclitis virtute & Mutii Scævolaë audaciâ territus , bellum *acceptis obsidibus deposuit*. Inter hos & Cloeliam , nobilem virginem , accepit : quæ , *custodibus deceptis* , noctu castris ejus egressa , *equum* , quem fors dederat , *arripuit* & , cæteris puellis comitantibus , *Tyberim trajecit*. A Porsenâ tamen per legatos repetita & reddita. Cujus ille virtutem miratus , cum quibus optasset in patriam redire permisit. *Victor* , de Vir. Illustr. *Dionysius* , 5 lib. *Val. Maximus* , 3 lib. 2 cap. &c.

Ulnis) Equo trajecisse Tyberim sunt qui narrent. Unde & *equestris statua* ei posita , in summâ Sacra viâ , quâ ascenditur in palatium. *Livius* , 2 lib. Negant tamen alii. At Porsena *equum* , è regiis eximium stratisque eleganter exornatum , puellæ dono dedit. Quid tum ? honorata ab Hetrusco hoc modo *virilis* ejus *audacia*. *Plutarchus* , in *Poplic*.

Nec obstar gemma , apud *Begerum* , *Spicileg.* 73 pag. ita enim *Virgilius* , 8 *Æneid*.

Illum indignanti similem , similemque minanti
Aspiceres ; pontem auderet quod vellere Codes,
Et fluvium vinclis innaret Cloelia ruptis.

& *Juvenalis* , 8 sat.

Quod miraretur cum Coclite Mucius , & quæ Imperii fineis Tyberinum *virgo natavit*.

Remeemus) Veniâ imperatâ , & custodibus lon-

longius semotis, *descenderant* in flumen *lavatum*, præter decem è patriciis prætextatos obsides, totidem nobiles virgines; & inter eas quoque ipsius Poplicolæ filia, Valeria. Cui & modo dictam *statuam equestrem* non pauci tribuunt. *Plutarchus*, & *Dionysius*, loc. cit.

Remittet) Causam, cur *feminae* etiam dabantur *obsides*, optimè *Tacitus* expressit. Efficacius obligari animos eorum (ait gravissimus ille author) quibus *obsides* imperatæ *feminae*: cum infirmum *charumque sexum* hostili *savitia* ac *ludibrio* facilè credatur *expositurus*.

V E T U R I A,

filium placans.

QUo, malefane, ruis, patriæque, haud tale
 merenti,
 Hostiles infers acies, & tela Latinis,
 Infestosque tuis intentas moenibus enses? (tum.
 Quid Latium, quid Roma in te committere tan-
 Quid cives potuere? tua est Volumnia conjunx,
 Quam ferro, scelerate, petis. tua pignora, Marci;
 Natorumque feris jugulos, ultorque malorum
 In mea victricem convertis viscera dextram.
 Usque adeone tuo concedis fræna furori?
 Nec cessas certare odiis? tantumne licebit
 Invidiæ? patriæque tibi venerabile nomen
 Sub pedibus, ceu vile, jacet? jam filius hostis
 Esse cupis, materque tui cum conjuge belli
 Materies feralis ero?

Calp. Barlaeus,
orat. Vetur.

E X.

VETVRIA, filium placans.

83

E X P L A N A T I O.

Malefane) Cajus Marcius Coriolanus, gravi Romæ annonâ, advectum è Siciliâ frumentum magno pretio dandum populo curaverat, ut hac injuriâ plebs agros, non seditiones coleret. At à tribuno plebis Decio mox ei dies dictâ. *Ad Volcos ergò concedit; eosque* duce Attio Tullo *adversus Romanos concitat, &* (A.V.C.265) *ad quartum ab urbe lapidem castra ponit. Cum verò nullis civium legationibus flecteretur, à Veturiâ matre, & Volumnia uxore, matronarum numero comitatis, motus, omisso bello recessit. Sex. Victor, Livius 2 lib. Plutarchus, in Coriolan. Valer. Maximus, 5 lib, 4 cap. Dionysius, &c.*

Hostiles) Volscorum. Hi populi in Latio, quotidiani Romanorum hostes. Quorum urbs Corioli, à C. Marcio capta, ipsi Coriolano nomen fecit, Florus, 1 lib. 11 cap. Ita veteres, etiam apud Græcos, ab actione aliqua, vel casu, vel virtute, aut corporis forma titulos atque appellationem gerebant. Plutarchus, in Coriolan. Videantur mea, Belgicè scripta, de COGNOMINIBUS Consularibus.

Latium) Pars Italiæ, inter ostia fluvii Tyberis, & fluminis Vulturni. Strabo, 5 lib. Plinius, 3 lib. 5 cap. Dictum Latium, quod illic latuerit Saturnus, cum Jovem filium fugeret. Ovidius, 1 Fast.

Hæc

Hac ego Saturnum meminī tellure receptum.

Coelitibus regnis à Jove pulsus erat.

Inde diu genti mansit Saturnia nomen.

Dicta quoque est *Latium* terra, *latente deo*.

Ubi & in regni societatem à *Jano* admissus, pacificè *cum eo* imperitavit; & *rex*, uniformis hæctenus, tunc quasi *bifrons factus*. Videatur itaque *Janus duplex* in Numismate veteri; cujus & *Ovidius*, loc. cit. ita meminit.

Sed cur *navalis in are*

Altera signata est, altera *forma biceps*?

& mox:

At bona posteritas *puppim* formavit *in are*,

Hospitis adventum testificata dei.

Conjux) *Virgilia* ea nominata *Plutarcho*, *Volumnia* verò *Livio* & *Val. Maximo*; quemadmodum & hisce, mater *Marcii Veturia*, magna natu mulier; sicuti illi *Volumnia*.

Natorumque) *Livio* narrante *duos* parvos ex *Marcio* *secum tulerat* *Volumnia*.

Patria) Unde senior *Fabius*, ad filium, apud *Silium*, 7 *B. Punic.*

Succensere nefas patriæ, nec fædior ulla

Culpa sub extremas fertur mortalibus umbras.
& *Jocasta*, ad *Polynicen* filium, apud *Senecam*, *Thebaid.* 4. act.

Melius exilium est tibi,

Quam *reditus iste*. crimine alieno exulas,
Tuo redibis.

V I R G I N I A,

à patre cæsa.

Perdere ne posset cum libertate pudorem,
 Quam melius cecidit filia Virginii ?
 Servat utrumque cadens. fuerit pulcherrima virgo,
 Non tamen est plagâ pulcrior illa suâ.
 Dicere jure potest fugiens dispendia vitæ;
 Plus enecta patri debeo quam genita.

M. Anton. Casanova,
 in epigramm. select.

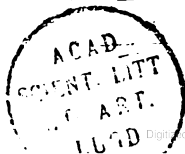
E X P L A N A T I O.

Perdere) Populus Romanus cum seditiosos magistratus ferre non posset, Decemviros legibus scribendis creavit; qui eas, ex libris Solonis translatis, duodecim Tabulis exposuerunt, Sed cum pacto dominationis magistratum sibi prorogarent, unus ex ipsis *Appius Claudius*, (A. V. C. 304) Virginiam, filiam Virginii centurionis, in Algido militantis, *adamavit*. Quam cum corrumpere non posset, clientem subornavit, qui eam in servitutem deposceret, facile victurus, cum ipse esset & accusator & judex.

Pater re cognita, cum ipso die judicii supervenisset, & filiam jam addictam videret, ultimo
ejus

VIRGINIA, à père cæsa

ejus adloquio impetrato, eam in secretum adduxit & occidit. Victor, de vir. illustrib. Livius, 3 lib. Dionysius, 11. lib. Diodorus, 12 lib. Florus, 1 lib. 24 cap. Cicero, 2 lib. de Finib. Valer. Maximus, 6 lib. 1 cap. Eutropius, & alii.

Pudorem) Quæ semel amissus, nullâ arte est reparabilis. ita *Ovidius*, 5 epist. *Heroïd.*

Tu quoque clamabis, nulla reparabilis arte

Læsa pudicitia est. deperit illa semel.

Undè egregiè *Alcmena* apud *Plautum*, in *Amphitr.* 2 act. 2 scen.

Non ego *illam* mihi *dotem* duco esse, quæ dos dicitur;

Sed *pudicitiam*, & *pudorem*, & sedatum cupidinem.

Pudor autem, & *castitas* in muliere rarissima. testatur modò citatus *Naso*, 16 epist. *Heroïd.*

At peccant aliæ, *matronaque rara pudica* est,

Quis prohibet raris nomen inesse meum?

quinimo & ipse *Juvenalis*, loco superius quoque exscripto, è 6 Sat.

Tarpejum limen adora

Pronus, & auratam Junoni cæde juvencam,

Si tibi contigerit *capitis matrona pudici.*

Pulcherrima) Præterea & *Lucio Icilio*, tribunitio viro, *desponsata.*

Filia) Meminit & puellæ *Silius*, 14 B. *Punic.* verbis hisce elegantissimis:

Ecce

Ecce pudicitiae Latium decus, inclyta lethi
Fert frontem, atque oculos terrae Lucretia fixos.
Non datur, heu tibi Roma, nec est quod mal-
le deceret,

Hanc laudem retinere diu. *Virginia* juxta,
Cerne, cruentato *vulnus* sub pectore *servat*,
Tristitia *defensi* ferro *monumenta pudoris*,
Et *patriam* laudat miserando in vulnere *dextram*.

Patri) Qui *pius parricida* dicitur *Orosio*, 2 lib.
13 cap. Rem sic depingit *Livius*, 3 lib. *Seducit*
filiam ac nutricem propè Cloacinæ, ad tabernas,
quibus nunc Novis est nomen atque ibi ab lanio
cultro arrepto, Hoc te uno, quo possum, ait.
modo, filia in libertatem vindico. *pectus* deinde
puella transfigit, respectansque ad tribunal, Te,
inquit *Appi*, tuumque caput sanguine *hoc conse-*
cro. Clamore ad tam atrox facinus orto, excitus
Appius, comprehendi *Virginium* jubet. Ille
ferro, quacunque ibat viam facere, donec mul-
titudine etiam prosequentium ruente ad portam
perrexit. Icilius, Numitoriusque exangue corpus
sublatum ostentant populo. Hactenus *Livius*.

O L Y N T H I A,

moriens, pia.

DUc, pro lacte, miser jam grunos sanguinis infans!

Ultima sic matris pectora, nate, bibe!

Liquitur hæc animo gladiis heu percita. *Matris
Pbiltræ vel ad mortem sic aluere suos!*

Theodor. Uchtman, Posthum.

Curiosor. 1 cent.

E X P L A N A T I O.

Infans) Accepimus à *Plinio*; cujus (35 lib. 10 cap.) verba hæc eximia: *Æqualis Apellis fuit Aristides Thebanus. Is omnium primus animum pinxit, & sensus omnes expressit quos vocant Græci Ethe.* item perturbationes: durior paullo in coloribus.

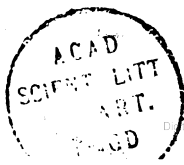
Hujus pictura est, oppido capto *ad matris morientis* ex vulnere *mammam adrepens infans*, intelligiturque *sentire mater*, & *timere ne emortuo lacte sanguinem infans lambat.*

Quam tabulam Alexander Magnus transtulerat Pellam in patriam suam.

Matris) fortè *Olynthia*. Olynthus enim, inter Athon montem & Pallenem oppidum, Thraciæ maxima urbs; nempè Sithoniæ, quæ Thraciæ pars. *Plinius*, 4 lib. 11 cap. præter *Herodotum*,
in

OLYNTIA, moriens pia.

in Polybium. Xenophontem, Libanium, Orofium, & alios. Quæ non quidem vi capta sed *vendita*, & prodita à Laſthane & Eurycrate, regi Philippo. Diodorus, 16 lib. 54 cap. Seneca, 94 epist. Juſtinus, 8 lib. 3 cap. Unde eleganter de eo, 12 ſat. Juvenalis.

Mille eſcaria, multum

Cælati; biberat quo callidus emptor Olynthi, Mox *direpta*, & *excifa*: civesque ſub haſta *venditi*. Seneca, (præter citatos, Diodorum & Juſtinum, Demosthenemque in Olynthiac.) 34 controvers. & 5 declamat. de Parrhaſio pictore, Olynthium ſenem, captum, emptum, ignibus torquente, & ad exemplar ipſius Promethea pingente.

Matris) Placet huic pia matri adjungere non minus piam (ſed ex animalium brutorum cætu ſelectam) matrem; *ciconiam* dico, quæ Delphis, in vaſto illo *incendio* anni 1536 (narrantibus Bata- vorum Annalibus) à paſtu redux, *cum nidum*, *pullosque* adhuc involucres, in excelfo domus camino, *flammis* undiquaque *cinctos* videret, irritoque conatu pullos periculo eximere laboraret, poſtremum expansis alis ſuprà pullos ſeſe extendit, *cum iis* inter denſos undantium flammarum globos *placide commoriens*. De eâ hæc Hadr. Ju- nius, Batav. illuſtr.

Candida & obſtreperis inviſa *ciconia* ranis,
Pignora ab ardenti viderat igne premi.

Eri-

Eripiatne suos & aperta pericula tentet ?

Hinc suadet *pietas*, *vita amor* inde vetat.

Hanc *luctam pietas* generosa *diremit*, & urna

Esse eadem, & sobolis vult libitina suæ.

Iam minor Assyrium *Phoenicem* fama loquatur,

Vivere quæ busto quærit, at ista *moi*.

Philtre) φίλτρον, *amatorium* veneficium, nempe matris; cujus affectus *πενή* proprie. Unde & avis illa, superius laudata, peregrina, *pietati cultrix*, crotalistris, Germanis, aliisque populis finitimis, appellatur *ein storck*.

ALEXANDER, *parcens Persa.*

98

bilem fluvium, feliciter superat, *Porum aggreditur*. Erat hic *humana magnitudinis formam* pro-
pemodum *excedens*. Magnitudini adjiciebat belua
qua vehebatur, tantum inter cæteras eminens,
quantum aliis ipse præstabat. *Victus* tamen est,
elephanto telis confosso. *Quem* ut vidit vehiculo
impositum Alexander, non odio sed commiseratione
commotus est. Magnitudinem animi ejus,
ne fortunâ quidem infractam, *honore excepit*,
ægrum curavit, confirmatum in amicorum nu-
merum recepit, mox ampliore regno quam te-
nuerat donavit. *Curtius*, 8 lib. 25 cap. præter
Arrianum & Plutarchum, in Alexandr.

Turpe) Ita Lycus, apud *Senecam*, *Herc.* Fu-
rent. 2 act.

Si æterna semper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
Sed *arma felix teneat, infelix paret*;
Nihil relinquent bella.

videas superius reliqua, 62 pag.

Deponas) Sicuti hîc *Alexander*. Hujus autem
Numismata inter illustrium virorum thesauros
obvia. In quibus ipsum cernimus, vacua ora
leonis, galeæ loco, usurpantem; vel & *expansis*
crinibus horridum, *diadematumque*, *cervice* (cujus
& *Plutarchus* meminit) superbè *reclinatâ*. In-
spiciatur *Goltzii Græc. tab. maximè 34*. Non
etenim adeò frequentur apparet in iis *galeatus*; ac
imperitiis placuit, *Palladis* imagine hæte-
nus

nus deceptis. Illa Macedonum numen avitum & gentilium. Cui Perseus, eorum postremus rex, sacrificium conficit. *Livius*, 42 lib. Cui Alexander, victoriâ alicubi potitâ, perpetuò immolat. *Curtius*, 3 & 8 lib. *Arrianus*, 1 & 6 lib.

Prostrataque) Sic Alexandri opus est, omnibus ipsius factis cæteris tantò longius antepōnendum, quanto omnibus victoriis illustrior est victoria sui ipsius. Nempe *devicti Darii uxoris*, genitricis, & filiarum, *curam suscipiens*; & à muliere, formâ præstante, in ipso flore & ardore virentis ævi (tres & viginti annos natus) *abstinens*. Videantur, præter *Diodorum* & *Lucianum*, *Curtius*, 3 lib. & *Gellius*, 6 lib. 8 cap.

Veniam) ut L. Æmil. Paullus supra nominato Perseo; *quem captivum*, etiam introductum in tabernaculum, *lateri suo proximum* in concilio *sedere jussit*: nec honore mensæ indignum judicavit. *Livius*, 45 lib. *Plutarchus*, in Paull. *Val. Maximus*, 5 lib. 1 cap.

X L I X.

CAJUS FABRICIUS,

elephantum temnens.

Semper inops quicumque cupit. Contentus
honesto

Fabricius parvo spernebat munera regum.

Claudianus, 1 Rufin.

Pauper erat Curius, cum reges vinceret armis;
Pauper Fabricius, Pyrrhi cum sperneret aurum.

Claudianus, 4 consulat.

Honor.

Degeneres animos timor arguit.

Virgilius, 4 Æn.

Iter ingressus, gladium contumque timebis,
Et mota ad lunam trepidabis arundinis umbram.
Cantabit vacuus coram latrone viator.

Juvenalis, 10. sat. de divitiis, possidente.

EXPLANATIO.

Fabricius) *Pyrrhus*, rex Epeirotarum, paterno genere ab *Achille*, materno ab *Hercule oriundus*, cum imperium orbis agitaret, & Romanos potenteis videret, auxilio Tarentinorum bellum

FABRITIVS, elephantum tenens.

39

lum illis intulit. At cum secundo prælio à Romanis esset pulsus Tarentum, interjecto anno contra Pyrrhum *Fabricius missus est*. Hunc autem (A. V. C. 475) inter legatos, de captivis redimendis ad regem amandatum, Pyrrhus privatim benignè habuit, contenditque *ut aurum acciperet* à se, nullam quidem ob rem turpem; verum amicitiae id & hospitii pignus appellans. Abnuente illo tacuit Pyrrhus.

At postero die, quò eum exterreret, *quod nunquam vidisset elephantum*; imperavit ut maximam belluam colloquentibus ipsis admoverent post aulæa. quod factum est. Tum signo dato remotum est aulæum, & *proboscidem bellua* repente sublatam *suspendit super caput Fabricii*, vocemque emisit horrendam & asperam. Ille verò sensim conversus *arripit*, & ad Pyrrhum ait: *neque heri aurum tuum, neque hodie bellua me commovit. Plutarchus, in Pyrrh. Victor, de viris illustr.*

Pyrrhi) Cernitur ille, apud *Goltzium*, 5 tab. in Num. *Thesprotiorum*, imberbis, acri vultu, naso aquilino, & insignis regio vinculo. Nobilissimus Epiri rex, vir magnus, rei militaris peritiâ, invictoque animi robore, omnes suæ ætatis reges longè superans. Verum, insanâ spe occupandi aliena, propriis partis excidens. *Justinus, 17 & 18 lib. Livius, 12, 13, & 14 lib. Orosius, 4 lib. Florus, 1 lib. 18 cap. alit.*

Via-

Viator) Ita similiter *Fabricius* sibi conscius & securus inanes *elephantis minas* sprexit. Notandum autem *Elephantos in Europâ non visos*, ante Macedonum in Asiam prosperum trajectum. Alexander enim primus *elephantis in præliis usus* est: mox Antigonus, Pyrrhus, Antiochus, Eumenes, cæterique. *Plinius*, 8 lib. 5 cap. *Solinus*, 28 cap. *Frontinus*, strategem. 2 lib. 8 cap. *Justinus*, 18 lib. *Pausanias*, 1 Attic. *Plutarchus*, in *Eumen*.

Saltem in *Italiâ* primum visi, Tarentino bello, regis hujus Pyrrhi; quinimò & in triumpho *L. Metelli*, pontificis, de Poenis, in *Siciliâ* profligatis. *Plinius*, 8 lib. 2 & 6 cap. *Romani* tamen eos adhibuere, bello Philippico. *Livius*, 40 lib.

Hi sæpius, *communi* utriusque partis periculo, in campum deducti; in suos nempe frequenter se convertentes. *Curtius*, 8 lib. 14 cap. *Appianus*, *Punicor.* lib. *Hirtius*, Bell. *Alexandrin.* Quippe mole sua, odore & stridore, tam equos quam milites terrentes. *Ammianus*, 25 lib. 1 cap. *Cassiodorus*, *Varior.* 10 lib. 20 cap. *Appianus*, *Hispanicor.* *Hirtius*, lib. cit.

Abigebantur tamen illi, vulnerabantur & mutilabantur, hastis latioribus. *Livius*, 37 lib. scalpbris fabrilibus. *Isidorus*, 9 lib. verutis. *Livius*, 30 lib. securibus, & copidis sive curvatis gladiis. *Curtius*, loc. cit. denique ignibus. *Livius* 35 lib.

S E L E U C U S ,

suam conjugem filio concedens.

O Nimum potens,
 Quanto parentes sanguinis vinclo tenes,
 Natura? quam te colimus, inviti quoque!
Seneca, Hippolyt. Traged 4 act.

E X P L A N A T I O .

Potens) Seleuci regis filius, *Antiochus*, dictus Soter, *noverca* Stratonices infrunito amore correptus, impium pectoris *vulnus* piâ dissimulatione *concegebat*. Itaque diversi affectus iisdem visceribus inclusi, summa *cupiditas*, & maxima *verecundia*, ad ultimam *tabem* corpus ejus *redegerunt*. Jacebat ipse in lectulo, moribundo similis. lamentabantur necessarii. pater moerore prostratus, de obitu unici filii cogitabat. totius domus funebris magis quam regius erat vultus. Sed hanc tristitiæ nubem Erasistrati medici providentia discussit. Cujus morbi æger esset comperit, & id Seleuco protinus exposuit. Hic charissimâ sibi *conjugem filio cedere* non dubitavit. Quod in amorem incidisset, *fortuna* acceptum referens; quod dissimulare eum usque ad mortem paratus esset, ipsius pudori imputans. Subjiciatur animis *senex, rex, amans!* patebit quam *multa*, quamque *difficilia*
 pa-

SELEVCVS, suam conjugem filio concedens:.

59

paterni affectus indulgentia superavit. Valer. Maximus, 5 lib. 7. cap. 2. exemp. Extern. Appianus, in Syriac. Diodorus Siculus, in Excerptis Peirescian. Plutarchus in Demetr.

Parentes) Ut hîc Seleucum. Est autem Seleucus primus, à viginti trium victoriarum numero cognominatus Nicator, Antiochi (inter Philippi Macedonis duces optimi) sive potius Apollinis, è Laodice, filius. Justinus, 15 lib. 4. cap. & alii. Cum mortuo Nicatorum templum, tanquam heroï, est exstructum & consecratum. Appianus, in Syriac. Arrianus, 7 lib.

Hic in femore congehitam habuit anchora figuram, sicuti & filii, nepotesque ejus omnes; ut notam generis congenitam & naturalem. Justinus, & Appianus loc cit. Ausonius, in Antiochia encom.

Ingenium cujus fuit anchora signum :

Qualis inusta solet generis nota certa; per omnem Nam sobolis seriem nativa cucurrit imago.

In Numismatibus, apud Vaillant, in Historia Regum Syria, apparet nobis imberbis, & leoninis exuvii, more Macedonicorum regum, velatus. Verum acta ipsius videas apud citatos, ut & Strabonem, Lucianum, Diodorum, Justinum, Pausaniam, Arrianum, Nepotem, Plinium, cæterosque.

Filius ipsius Antiochus fuit, cognomento Soter; in Nummis occurrens juvenili facie, diadematus, & non alatus, ut opinantur; Verum cornutus. Vide Spanhemium, Dissertat. 365 pag.

De

De eo autem nihil memorabile se invenire profitentur hujus ætatis Chronologi.

Uxor denique *Stratonice*, *Demetrii Poliorcetis*, *Macedonum regis*, filia. Quam non vivens *Seleucus*, testibus *Appiano* & *Iustino*, filio dedit in uxorem; sed quam post patris mortem filius duxit; si credamus imp. *Iuliano*, in *Misopog*.

Ea, *Nicatoris* adhuc conjux, ab *Hiëropolitana dea* (quæ modò *Venus*, modò *Juno* dicta. *Plutarchus* in *Crass.*) in somnio monita, ut templum *Hiërapoli* restauraret, monitum contempsit. Hinc morbus, & ex morbo calvities. Qua deformata ambibat à pœtis capillos hyacinthinos, nexusque molles decantari: proposito etiam premio, qui meliore arte & ingenio comam laudibus illustrasset. *Lucianus*, de imagin. Tandem tamen ædem promisit, & placatâ *Junone* convaluit. Idem *Lucianus*, de dea *Syriâ*.

In decreto, & foedere *Magnesium* & *Smyrnoeorum*, apud *Seldenum*, (ad marmora *Oxoniens.*) ut *Antiochus dei*, sic illa nomen fert *deæ*, & quidem *Veneris Stratonigidis*. *Venus* enim *Stratonicis* erat illa *Hiërapolitana*; quam præ cæteris regina colebat. *Lucianus*, de dea *Syr.* sive potius *Affyriâ*. *Tacitus*, 3 *Annal.* 63 cap. *Deorum*, autem nomina & statuas hominibus defunctis & consecratis subinde concedere solebant veteres. Testatur *Statius*, 5 *sylv.* 1 *carm.* de *Priscilla Abascantiæ*; & alii.

L I.

MARCUS ATTILIUS
REGULUS,*ad Carthaginienses reversurus.*

Fertur pudica conjugis osculum
 Parvosque natos, ut capitis minor,
 Ab se removisse, & virilem
 Torvus humi posuisse vultum.

Donec labantes consilio patres
 Firmaret autor, nunquam alias dato,
 Interque mœrentes amicos
 Egregius properaret exul.
 Atqui sciebat quæ sibi barbarus
 Tortor parârat. non aliter tamen
 Dimovit obstantes propinquos
 Et populum, redivus morantem,
 Quam si clientum longa negotia,
 Dijudicatâ lite, relinqueret,
 Tendens Venefranos in agros,
 Aut Lacedæmonium Tarentum.

Horatius, 3 lib. 5. öd.

ECce, trahens geminum natorum Martia pignus,
 Infelix nimiâ magni virtute mariti,
 Squallentem crinem & tristis lacerabat amictus.

Ag-

REGVLVS, ad Carthaginienses reversurus.

Agnoscisne diem? an teneris non hæsit in annis?
Atque ea postquam habitu juxta, & velamine
Pœno

Deformem aspexit, fufis ululatibus ægra
Labitur, & gelidos mortis color occupat artus.
Si qua deis pietas, tales Carthago videre
Dent tibi Sidonias matres. Me voce quietâ
Affatus, jubet & vestros & conjugis unâ
Arcere amplexus.

*Silius, 6 Bell. Punic. in orat.
Mari armigeri ad Serranum.*

EXPLANATIO.

Removisse) Marcus Atilius Regulus consul, primus Romanorum ducum in Africam classem trajecit. Prosperè pugnavit, oppida multa cepit. Mox arte Xanthippi Lacedæmonii, mercenarii militis, captus, & in carcerem missus. Legatus de permutandis captivis (A. V. C. 503) Romam missus, dato jure jurando, ut si non impetrasset, ita domum rediret, in senatu conditionem dissuasit: rejectisque à se conjuge & liberis, Carthaginem regressus. Ubi in arcam ligneam conjectus, clavis introrsum ætis, vigiliis ac dolore punitus est. Victor de vir. Illustr. Val. Maximus, 9 lib. 2 cap. 1 exemp. extem. Cicero, 1 & 3 officior. Gellius, 6 lib. 4 cap. Appianus, in Punic. alii.

Tortor; De supplicio Reguli Cicero in Pison. ubi vocat *machinam*, quæ arca Seneca; 67 epist.

&

& *crux* eidem , 98 epist. *tormenta* huic ipsi , lib. de Provident. 3 cap. imò & *armarium* , muricibus præfixum: quo tamen nobilissimos Pænorum captivos à Reguli liberis inclusos narrat *Gellius* , loc. cit.

Interim supplicium hoc *fabulam fictam* , tra-goediamque ad pulpita amandandam credit *Palmerius* , ad *Appiani* lib. citatum. Certè *Polybius* , qui bellum primum Punicum prolixè satis exequitur , cum Reguli cladem & captivitatem narret, nec de ejus itu & reditu , nec de *ipsius morte* loquitur. *Morbo enim mortuus in captivitate* Regulus. Cujus uxor irritata (speraverat se per nobiliorum captivorum permutationem marito potituram) crudeliter hosce vexavit. Hinc iræ Senatus adversus matrem & liberos. Ea vero , ut crudelitati justitiæ daret colorem , *fabulam* de necato per tormenta marito *in vulgus tradidit*: Et propter odium Carthaginensium ea facillimè credita. Videantur *Polybius* , 1 lib. & *Diodorus Sicul.* 24 lib. inter *Fragmenta Valesiana*.

S O P H O N I S B A ,

venenum exhauriens.

Hunc metuit sexum Carthaginis æmula Roma;
 Gradivum quæ jactat avum ! per sidera juro,
 Quæ linquo ! Styga , Cocytum , Phlegetonta-
 que restor ,
 Quos adeo; pudet hostis ! an hi potuere Syphacem
 Vincere , quos terret tantum non fœmina capta ?
 Ille quidem indignis porrexit brachia vinclis !
 At mihi mens alia est. Vincam me nemo videbit.
 Non ego , Romulidæ , vestros ornabo triumphos;
 Ad currum Lybico de sanguine sufficit unus.
 Regum ut nescirem thalamos , nec patria dives
 Carthago , nec adoratæ pater Asdrubal esset ,
 Artamen (& dubium est) animos gestare viriles
 Jam debet , quam Roma timet. pulcherrima ,
 conjux ,
 Dona mihi , famam libertatemque dedisti.
 At conjux mihi fide satis , nimiumque Latinis ,
 Sed tibi fide parum , hic non parere licebat ;
 Ecquis enim causam non defendisset amoris ?
 Sed bene & hoc. *vincla avertent hæc pocula nobis ;*
 Hæc dement tibi, Roma, metum. quænam eluet
 ætas (benas ?
 Hanc maculam tibi , tu quæ orbis meditaris ha-
 Si

SOPHONISBA, *venenum exhaustiens.*

52

Si Syphacis, mulier de te jam, Roma, triumphat.
 Ad Sygga vado libens. habeo solam mortis.
 Scribetur tumulo; Sophonisbam Roma timebat.

Thom. Seghetus; Scotus;
 23 Meletemâr.

EXPLANATIO.

Roma) Scipio Carthaginienſes, Syphacemque Numidarum Regem, & Afdrubalem in Africa adortus, pluribus præliis vicit; binaque hoſtium caſtra expugnavit, aliquot hominum millibus ferro igneque conſumptis. Syphacem porro per Cai. Lælium & Maſaniſſam cepit. Maſaniſſa Sophonisbam, Syphacis uxorem, Afdrubalis filiam, captam ſtatim adamavit; & factis nuptiis uxorem habuit. At à Scipione caſtigatus venenum ei tranſmiſit; quo quidem hauſto (A. V. C. 550) illa deceſſit. Livius, 30 lib. Plutarchus, in Scip. African.

Vinculis) Reges & duces captivi, in triumpho, vincti catenisque onerati. Florus, 3 lib. 1 cap. de Jugurtha. Vopifcus, in Aurelian. de Zenobia regina. Livius, 43 lib. de Hamilcare. eæque catena injecta collo. Ovidius, 1 Art. 4 Trift. 2 eleg. & 2 Pont. 1 eleg. Claudianus, de B. Getic.

Hæc & Teutonico quondam patefacta terrori,
 Colla catenati vidit ſquallentia Cimbri,
 vel & manibus. Ovidius, 1 Amor. 7 eleg. Statius, 12 Thebaid. & Propertius, 4 lib. 10 eleg. de Cleopatra:

Fu-

Fugisti tamen in timidi vaga cornua Nili;
accepere tuæ Romula vincla manus.

Pocula) Venenata. *Venenum* etenim plerumque, inter thesauros, secum tulere barbari principes. Ita *Livius*, lib. cit. de Masanissa: ingenti ad postremum edito gemitu, fido ex servis uno accito, (*sub cujus custodia*, regio more, ad incerta fortunæ *venenum* erat) ei mistum in poculo ferre ad Sophonisbam juber.

De *venenis* autem nota quæ *Plinius*, 2 lib. 63 cap. ubi de terrâ, cunctorum matre. Quin & *venena* nostri misertam, ait, instituisse credi potest; ne in rædio vitæ diræ *famis mors*, terræ meritis alienissima, lentâ nos consumeret tabe; ne lacerum corpus *abrupta* dispergerent; ne *laquei* torqueret pœna præpostera, incluso spiritu, cui quæreretur exitus; ne in *profundo* quæsitâ morte, sepultura pabulo fieret; ne *ferri* cruciatus scinderet corpus.

Ita est; miserta genuit id, cujus *facillimo haustu*, illibato corpore, & cum toto sanguine extinguemur, nullo labore, *sitientibus similes*. Hæc *Plinius*. Verum de detestabili *aversione* inferius, ad 58 Tab.

LIII.

H A N N I B A L,

veneno vitam finiens.

Expende Hannibalem; quot libras in duce summo
 Invenies? hic est quem non capit Africa, Mauro
 Perfusa oceano, Niloque admota tepenti;
 Rursus ad Æthiopum populos, aliosque elephantos,
 Additur imperiis Hispania. Pyrenæum
 Transilit. opposuit natura Alpemque, nivemque;
 Diduxit scopulos, & montem rupit aceto.
 Jam tenet Italiam. tamen ultrà pergere tendit.
 Actum, inquit, nihil est, nisi Pœno milite portas
 Frangimus, & mediâ vexillum pono Saburrâ.

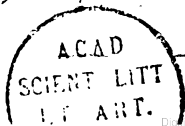
O qualis facies, & quali digna tabellâ,
 Cum Getula ducem portaret bellua luscum!
 Exitus ergò quis est? ô gloria! vincitur idem
 Nempe, & in exilium fugit. atque ibi *magnus*
 Mirandusque *cliens sedet ad prætoria regis,*
Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.
Finem anima, quæ res humanas miscuit olim,
 Non gladii, non saxa *dabunt*, non tela: *sed ille*
 Cannarum vindex, ac tanti sanguinis ultor
Annulus. i demens, & sævas curre per Alpes,
 Ut pueris placeas, & declamatio fias!

Juvenalis, 10 satyr.

E X.

HANNIBAL, *veneno vitam finiens.*

EXPLANATIO.

Duce) Hannibal Hamilcaris filius, novem annos natus, à patre aris admotus odium in Romanos perenne juravit. Ex inde socius & miles in castris patris fuit. Mortuo eo causam belli quærens, Sagunthum, Hispaniæ urbem Romanis foederatam, evertit. Tum patefactis Alpibus in Italiam trajecit. Publ. Scipionem apud Ticinum, Sempron. Longum apud Trebiam, Flaminium apud Thrasimenum, Paullum & Varro- nem apud Cannas superavit. Cumque urbem ca- pere posset, in Campania divertit, cujus deliciis cinguit. Et cum proximè urbem castra po- fuisset, tempestatibus repulsus, primum à Fab. Maximo fractus, deinde à Valer. Flacco repul- sus, à Graccho & Marcello fugatus, in Africam revocatus, à Scipione est superatus. Dehinc ad *Antiochum* regem Syriæ confugiens, cum hostem Romanis fecit. *Quo victo*, ad Prusiam *Bithynia* regem concessit. Inde Romanâ legatione per Tit. Flaminium *repetitus*, ne Romanis traderetur, (A. V. C. 570) *hausto* (quod sub annuli gemmâ habebat) *veneno* absumptus est. *Victor*, de Vir. Illustr. Livius, 39 lib. & seq. Plutarchus, & Nepos, in Hannib. Appianus in Hannibalic. Si- lius, passim lib. Bell. Punic. Solinus, 44 cap.

Libras) Hoc est, ponderando explorata cineres maxi-

maximi illius ducis, quot librarum illos esse censet? paucarum certè: fuit ille tamen, quem vivum tota Africa non cepit.

Facies) Quam, inter selectiora sua, servat in argento humanissimus Mecænas noster, Dn. JAC. DE WILDE; cujus opulentissimo Nummophylacio *Snabelus* (pro! qualis in hisce amcenitatibus viri) pulcerrimum *vorum* lubens affigo:

Crescite Wildiada (sic opto) *crescite gaze,*

Et Domini docti tollite ad astra decus.

Apparet enim illic Punicus ille ductor crinitus & barbatus, pectore humerisque amplis, vultu truculento & immiti; totus denique firmus, solidus, & laborum patiens.

Vindex) Respicit ad famosam illam cladem ad Cannas; ubi tot nobiles Romani periére, ut etiam aliquot *mensuras annulorum*, à nobiliū peremptorum digitis detractorum, *Carthaginem miserit Hannibal*. *Livius*, 23 lib. *Florus*, 2 lib. cap. *Val. Maximus*, 7 lib. 2 cap. 13 extern. *Silius*, 11 B. *Punic.* & alii.

L I V.

PUBL. CORNEL. SCIPIO
ÆMILIANUS, AFRICANUS Minor,
deflens Carthaginem.

O Lubrica ævi fata ! quis vestras vices
Aut novit, aut non metuit ? i, vitæ bonis
Confide nimium ! quantulum humanas opes
Impellit ! an nos urbis everſæ repens
Casus feroces reddit ? at timidos facit
Idem hic & animos minuit everſæ cinis !
Jacet inclytum urbis specimen, & mundi alterum
Decus ! hæc, tot annos robore atque opibus vicens,
Tota in ruinas abiit. hic operis labor
Ingentis illæ turrium educæ polo
Cecidere moles. *illa tectorum vapor*
Fumificus ambit culmina. hæc superûm flagrant
Delubra & ades. illa, tot seclis potens,
Carthago, inanis campus atque ingens solum est ?
Atque aliquis, illam vomere exercens humum,
Hic Tyria, dicet, moenia, hinc arces erant !

Dionys. Petavius, Aurelianensis, Cartha-
ginenſ. Trag. Act. 5. scen. postrem.

E X P L A N A T I O.

Fata) Cum Romæ magnates, bello Punico
ter-

SCIPIO, deflens Carthaginem.

tertio, delendam esse Carthaginem pertinaciter censerent, belli totius finis Scipionem (quippe *Africa Scipionum fatale nomen*) repositabat. Erat hic Æmilio Paulo, Persei Macedonici victore, procreatus, ab Africani magni filio, in decus gentis, assumptus. Verum ei *plus negotii fuit cum semirutâ Carthagine*. Tandem tamen, deploratis rebus Asdrubal sese dedit, & *urbs* (A. R. C. 607) *capta est*. Quanta urbs deleta sit, vel ignium morâ probari potest: quippe *per continuos decem & septem dies* vix potuit incendium extinguere, quod domibus ac templis suis sponte hostes immiserant. *Florus*, 2 lib. 15 cap. *Livius*, 51 epitom. *Paterculus*, 1 lib. 12. cap. & alii.

Confide) Pulcherrima, quæ de Scipione *Appianus*, *Punicor.* 82 cap. cujus hæc verba. At Scipio *urbem* (quæ per annos, ex quo fuerat condita, septingentos floruerat, maris & insularum imperio, armis, classibus, elephantis, pecuniis, conferenda cum quovis regno maximo: audacia verò & alacritate præferenda etiam, quando adeptis navibus, armisque, tamen per triennium famem & bellum sustinuit) tunc *funditus deletam videns, illacrymasse dicitur, & propalam deflevisse fortunam hostium*; quippe qui diu multumque cogitans considerabat, civitates etiam gentesque ac imperia mutationibus obnoxia esse omnia, haud secus quam fortunas hominum. Accidisse id quondam *Ilio*, fortunatæ civitati: accidisse deinde *Assyriis*,
Me-

Medis, Persis, quorum deinceps latissima fuerunt imperia : idem passos nuper *Macedonas*, quorum imperium maximum & illustrissimum fuerat. itaque sive volenti, sive imprudenti, hoc carmen excidit :

Jamque dies aderit quo concidat *Ilion* ingens,
Et *Priamus Priamique* ruat *plebs* armipotentis.
Hæc ille.

Carthago) De cujus situ, magnitudine, partibus, præter *Melam*, *Polybium*, & *Salustium*. *Strabo*, 17 lib. *Livius*, 36 lib. & alii.

Flagrant) *Incensæ* Carthaginis quoque sic meminit *Horatius*, (videas & 7 epod.) 4 lib. 8 od.

Non celeres fugæ,
Rejectæque retrorsum Hannibalis minæ,
Non incendia Carthaginis impiæ
Ejus, qui domitâ nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabræ Piërides.

L V.

A N T I O C H U S ,

matris insidiis oppugnatus.

O fragilis damnosa superbia sceptri !
 O furor ! ô nimium dominandi innata cupido ,
 Mortales quo cæca vehis ? quo gloria tantis
 Inflatos transfers animos quæsitâ periclis ?
 Quot tecum insidias , quot mortes , quanta malorum
 Magnorum tormenta geris ? quot tela , quot enses ,
 Ante oculos , si cernis , habes ?

*Marbæus Végius ,**Supplément. Æneid. Virgilian.*

E X P L A N A T I O .

Superbia) Demetrio Nicatore (cujus pater Demetrius Soter) rege Syriæ apud Parthos in vinculis senescente , *regnum administrabat Cleopatra*, Ptolemæi Philometoris filia , Antiocho Sidete, h. e. *Venatori*, secundis nuptiis juncta. Nicator interim à Phrahate in Syriam mittitur , cum Parthico præsidio , ad occupandum regnum. At ab Alexandro Zebenna , rege supposititio , funditur , & prope Tyrum , religione templi se defensusurus , interficitur. stimulante reginâ ; quæ & *Seleucum* , alterum è filiis , necat , quoniam sine

ANTIOCHVS, *matris insidiis oppugnatus.*

sine matris auctoritate diadema sumpsisset. Alter (cui ob pietatem erga matrem, *Philometoris*, & propter nasi magnitudinem *Grypi cognomen datum*) rex à matre hæcenus constituitur, ut nomen regis penes filium, jus autem omnis imperii penes matrem esset. Hic Alexandrum, ignobilem illum, superat & interficit. At patrio regno recuperato, externisque periculis liberatus, insidiis matris appetitur. Illa enim, cupiditate dominationis, prodito Demetrio marito, interfecto filio altero, alteri quoque, *ab exercitatione venienti*, poculum veneni obtulit. Sed Grypus, *prædictis* jam antè insidiis, veluti pietate cum matre certaret, *bibere ipsam jubet*, abnuenti instat. Postremum prolato indice eam arguit, solam defensionem sceleris superesse affirmans, si bibat quod filio obtulit. Sic victa regina, scelere in se verso, veneno, quod alii paraverat, extinguitur. *Justinus*, 39 lib. 2 lib. *Appianus*, in *Syriac.*

Cupido) Qualis in hac scelerata regina : cui rectè hoc Ovidii, 7 epist. *Heroid.*

Te lapis & montes, innataque rupibus altis

Robora, te sævæ progenuère fera.

Spectatur, in Seleucidarum numismatibus apud *Vaillant*, mitrata, & *velata*, juxta filium Antiochum, diadematum; *capitibus*, uti ajunt, *jugatis*; ita tamen ut illa effigie & titulo filio præponatur. *Velata* autem; cum sola, inter Syriæ reginas, *parentum*, *Berenices* & *Arfinoës*, *Ægyptia-*

*Ægyptiarum imitata exemplum, Dea superbum
titulum sibi arrogaverit.*

*Cæca) Rectè cæca & amens illa; dum, Pho-
tini verbis, apud Lucanum (8 Pharsal.) hoc mo-
do differere non erubescit :*

Sidera terrâ

Ut distant, & flamma mari, sic utile recto.

Sceptrorum vis tota perit, si pendere iusta

Incipit; evertitque arces respectus honesti.

Libertas scelerum est, quæ regna invisa tuctur;

Sublatusque modus gladiis. facere omnia sævè

Non impune licet, nisi dum facis. exeat aulâ

Qui volet esse pius. virtus & summa potestas

Non coëunt. semper metuet, quem sæva pudebunt.

CAJUS MARIUS,

in carcere.

Post Teutonicos victor Lybicosque
triumphos,

Exul limosâ Marius caput abdidit ulva.
Stagna avidi texere soli, laxæque paludes
Depositum, Fortuna, tuum. mox *vincula* ferri
Exedere senem, longusque *in carcere* pædor.

Lucanus, 2 Pharsal.

Exilium, & *carcer*, Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victâ Carthagine panis,
Hinc causas habuere. quid illo cive tulisset
Natura in terris, quid Roma beatius unquam,
Si circumducto captivorum agmine, & omni
Bellorum pompâ, animam exhalasset opimam,
Cum de Teutonico vellet descendere curru.

Juvenalis, 10 Sat.

EXPLANATIO.

Teutonicos) Cajus Marius, Arpinas, humili
loco natus, primis honoribus per ordinem func-
tus, legatus Metello in Numidia, eum crimi-
nando adeptus consulatum, *Jugurtham regem*
captum (A. V. C. 647) *ante currum* egit. In
proximum annum consul ultro factus, Teuto-
nes in Gallias ad Aquas Sextias, Cimbros in Ita-
lia in campo Caudio vicit, deque his *trium-*
phavit. Sexies consul per ordinem factus, Satur-
ninum tribunum plebis, & Glauciam prætorem,
se-

MARIVUS, in carcere.

seditiosos ex senatusconsulto interemit. Et cum, rogatione Sulpiciâ, provinciam Sullæ eriperet, (A. V. C. 652) armis ab eo victus; Minturnis in palude delituit. Inventus, & in *carcerem con-jectus*, tandem accepta naviculâ in Africam trajecit. ibi diu exulavit. Mox dominatione Cinnâ revocatus, ruptis ergastulis exercitum fecit: cæsisque inimicis injuriam ultus, septimo consulatu, morte voluntariâ decessit. *Victor*, in vir. Illustrib. *Plutarchus* in *Marii* vit. *Appianus*, B Civil. 1 lib. *Paterculus*, 2 lib. 19 cap. *Livius*, epitom. *Florus*, 3 lib. 21 cap. *Orosius*, 5 lib. 19 cap. *Mavilius*, *Astronom.* 4 lib. alii,

Triumphos) *Triumphus*, apud Romanos, honor omnium amplissimus, ei decretus, qui consecutus erat victoriam, rarâ suorum interpeccatione, multo cælorum hostium sanguine, & captivorum vulnere.

Apparatus autem hujus, & *pompa variata* pro Reipublicæ incremento, & rerum gestarum magnitudine. Videantur *Dionysius*, *Gellius*, *Plutarchus* in *Paullo*. *Cicero*, in *Pisonem*. *Valer. Maximus*, *Livius*, passim. Poëtæque inferius citandi.

Marius) Occurrit (si credere liceat) sincipite calvo, occipite verò crinito, & absque barba, in argenteo *Maria* gentis denario, *Goesiani* Thesauri: verum (scilicet in *are ficto*) apud superius laudatum JAC. DE WILDE; nudo capite, *hispidis* & frontem velantibus capillis, *horridaque* & umbrosa barbâ. Videantur *Patini* Numismata, ad *Suetonii* *Jul. Capit-*

Captivorum) Triumphali *curru* præcedebant *captivi*, catenis vincti, reges & duces devictarum gentium. *Josephus*, *Plutarchus*, *Appianus* & *Livius*, passim. *Ovidius*, 4 *Trist.* (vide & *Tibullum*, 1 lib. 8 eleg. 1 *Art. Propertium*, 2 lib. 1 & 11 eleg.) 2 eleg.

Vinclaque captivâ reges cervice gerentes

Ante coronatos ire videbit equos.

ita *Gentius*, *Perseus*, & *Jugurtha*, ante currum *Anicii*, *Paulli*, & *Marii* nostri. *Livius*, & alii.

Curru) Triumphantium *currus* plerunque erat rotundus: testibus innumeris *Numismatibus*. tractus ab equis quatuor. *Propertius*, 4 lib. 1 eleg. de Romæ exiguis primordiis:

Hinc *Tatiens*, *Rhamnesque* viri, *Luceresque* coloni.

Quattuor hinc albos *Romulus* egit equos.

& quidem candidis. *Ovidius*, (vide & 2 *Pont.* 8 eleg.) 1 *Art.*

Ergo erit illa dies, qua tu pulcherrime rerum

Quattuor in niveis aureus ibis equis.

currus quoque modò ex auro. *Horatius* (præter *Propertium*, 1 lib. 16 eleg. & *Eutropium*, in *Paullo*) 9 epod.

Io triumphæ, tu moraris aureos

Currus, & intactas boves.

modò ex ebore. *Tibullus*, 1 lib. 8 eleg. *Ovidius*, 3 *Pont.* 4 eleg. 4 *Trist.* 2 eleg. & *Consolat.* ad *Liviam*,

M O N Y M A ,

miseriis obruta.

Prompta mori Monyme textum *diadema* lapillis
Induit in nodum, triste pendit onus,
Rumpitur, illa cadit. vitam quæ perfida fallit
 Fascia, debuerat fallere nolle necem.

Baldwin. Cabiljarvius, in epigramm. select.

E X P L A N A T I O.

Prompta) Monyma, Milesia, Philopœmenis filia, insigni forma & lepore, sed ingenio melior, placebat Mithridati regi. Tentat eam blanditiis & muneribus. frustra. Tandem nuptiarum titulo & pacto vincit. Sed quid illa? moeret, & sortem suam deplorat; pro marito enim *dominum*, pro liberis & familiâ eunuchorum & barbarorum custodiam, nacta.

Victus tandem (A. V. C. 691) à Romanis Mithridates. Ita animi atque amoris æger, ne in potestatem Monyma veniret, misit qui mortem indiceret. Illa nihil cunctata, *diadema* detractum capiti (nam ut regina exornabatur) collo *appavit*, atque ex eo sese suspendit.

Sed imbecillo & diffracto, indignabunda, *infelix fascia*, inquit, *nec hîc mihi eris usui?* & abiciens illud ac conspuens, jugulum eunucho alacriter obtulit

MONYMA, miserius obruta.

tulit, & tantummodò non lesa parit. *Plutarchus*, in *Lucull.* *Appianus*, in *Mithridatic.* *Dio*, 36 lib. *Lipsius*, *Monit. & Exemp. Politic.* 1 lib. 7 cap.

Diadema) Fascia lata atque alba, caput ambiens; supremæ ac regie potestatis nota. *Herodotus*, 6 lib. de *Artabano*. *Machabæor.* 1 lib. 13 cap. de *Tryphone*, & 11 cap. de *Ptolemæo*. Apud antiquiores tamen Græcos ignotum prorsus gestamen, nec nisi post plures ætates, à *Macedonibus*, ex oriente deductum. *Justinus*, 12 lib 3 cap. *Curtius*, 6 lib. 6 cap.

Inde diadema, quod *Diodoro* Persicum, *Herodiano* Macedonicum; *Lucano* (5 lib.) Pellæum. *Imperatorum* autem *Romanorum*, post *Constantinum*, erat gemmatum; five potius duplex margaritarum linea. Inspicias *Regum Nummos* apud *Vaillant*, de *Syr. regib.* & *Augustorum*, apud pluries nominatos *Arschotantum*, *Patinum*, *Hunelarium*, alios. Perlustresque *Spanhemium*; qui de regio hoc capitis ornamento plurima, ut solet, eruditissimè, 5 *Dissertat.* 457 pag.

Pependit) Apud priscos Stoicorum fuit placitum, mortem solam ærumnis intolerabilibus imponere exoptandum finem. Unde *Seneca*, de irâ (videas & 58 epist. & alibi passim) 3 lib. 25 cap. Quocunque respexeris, ibi malorum finis est. Vides illum precipitem locum? illac ad libertatem descenditur. Vides illud mare, illud flumen, illud puteum? libertas illic in imo sedet. Vides illam arborem, brevem, retorridam, infelicem?

cem? pendet inde libertas? Vides *jugulum* tuum, guttur tuum, *cor* tuum? effugia servitutis sunt. Nimis tibi operosos exitus monstramus, & multum animi ac roboris exigentes. Quæris, quod sit ad libertatem iter? *qualibet* in corpore tuo *vena*.

Hinc tot miseri, sibi violentas manus inferentes, infelicitati suæ imposuere terminum. *Martialis* tamen, 1 lib. 9. epigr. Decianum laudat, qui *mala* fortiter *toleret* perferatque, non molliter ad mortem quasi remedium confugiat. en verba:

Quod magni *Thraseæ*, consummatique *Catonis*

Dogmata sic sequeris, *salvus* ut *esse* velis,
Pectore nec nudo strictos incurris in enses!

Quod fecisse velim te, Deciane, facis.

Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:

Hunc volo, *laudari* qui *sine* morte *potest*.

*Fannium*que sese interficientem (2 lib. 8 cap.) ridet:

Hostem cum fugeret, se *Fannius* ipse peremit:

Hic, rogo, *non furor est*, *ne mori*are, *mori?*
audiamus quoque *Varronem*, qui sic ad hos tales:

Quamnam tibi dicam *esse feram*,

Qui manu corporis fervidos

Aperis lacus sanguinis,

Atque *vitâ* te *levas*

Ferreo *ense*.

Videantur & *Cicero*, lib. de *Senectut.* & in *Somn.*

Scipion. *Euripides* in *Hercul. Furent.* *Apulejus*,

Philosophicor. 3 lib. de *Philosophiâ*, alii.

L V I I I.

CN. POMPEJUS MAGNUS,

uxorem consolans.

Nobile cur robur fortunæ vulnere primo ,
 Fæmina , tantorum titulis insignis avorum ,
 Frangis ? habes aditum mansura in secula famæ ,
 Laudis in hoc texu , non legum jura , nec arma ,
 Unica materia est conjux miser. erige mentem ,
 Et tua cum faris pietas decertet , & ipsum ,
 Quod sum victus ama. nunc sum tibi gloria major.
 A me quod fasces , & quod pia turba senatus ,
 Tantaque discessit regum manus. incipe Magnum
 Sola sequi. deformis , adhuc vivente marito ,
 Summus , & augeri vetitus dolor. ultima debet
 Esse fides , lugere virum , tu nulla tulisti
 Bello damna meo. vivit post prælia Magnus ,
 Sed fortuna perit. quod defles , illud amasti !

Lucanus , 8 Pharsal.

E X P L A N A T I O.

Fortuna) Cnæus Pompejus , à Luc. Cornel.
 Sulla dictus Magnus , in campis Macedonicis ,
 adversus socerum Cæsarem conflicturus , Cor-
 neliam, uxorem, Metelli Scipionis filiam, clam Les-
 bon extra tumultum misit. Mox (A. V. C. 705)
aciem

POMPEIUS, uxorem consolans.

58

aciem commisit, pugnavit, & superstes dignitatis vitam scilicet conservavit, ut cum majore dedecore per Thessalicam Tempe fugeret, & unâ naviculâ Lesbion applicaretur. Ibi Corneliam & filium, ut in Ægyptum traduceret, accepturus, vidit eam, nuncio attonitam, dolore exanimatam, luctu mutam; seriusque in ipsum sese rejicientem complexa est. Plutarchus, in Pomp. Lucanus, 8 Pharsal. Florus, 4 lib. 2 cap.

Avorum, Scipionum. Pater enim ei erat Quint. Cæcil. Metellus Pius Scipio. Hic, bello è Pharsalicis campis in Mauretanium translato, nave fugiebat; sed, affecutis eum hostibus, gladium per viscera exegit, & ubi esset quodam requirente, respondit hoc ipsum, Benè se habet imperator. Florus, 4 lib. 2 cap. Seneca, 24 epist. & Valer Maximus, 3 lib. 2 cap. 13 exemp.

Senatus) Qui non tantum Numismatibus iugetur. h.e. sacer, sed & poëtis; ut Juvenalis, 11 sat.

Sive

Conjugium quæras, vel sacri in parte Senatus
Esse velis.

Claudiano; qui deos vocat Senatores, Honorii 6 consulat.

En quales memini, turba verenda, deos. & Virgilio; licet ejus sermo (1 Æneid.) de Carthaginiensium Senatu:

Jura magistratusque legunt, Sanctumque Senatum.

Unde

Unde civitates Asiæ certant , apud *Tacitum* (4 Ann. 15 cap.) de statuendâ sacra ade *Tiberio* *Liviæ*que ejus matri , ac *Senatui*.

Videatur præsertim *Spanhemius* , 5 *Dissertat.* 412 & seq. pag.

Magnum) *Magni cognomen* ei à *Sulla* datum. *Plutarchus* , in vit. Cernitur apud *Fulv. Ursinum* , in gentis *Pompejæ* denariis ; comâ scilicet modicè surrectâ ; cujus meminit , præter *Plutarchum* , *Silius* , 13 *Punic.*

Ille , hirtâ cui subrigitur coma fronte , decorum
Et gratum terris Magnus caput : ille deûm gens
Stelligerum attollens apicem Trojanus Julo
Cæsar avo , quantas moles , quum sede reclusâ
Hac tandem erumpent , terrâque marique
movebunt !

MARCUS ANTONIUS,

Cleopatæ illecebris irretitus.

TE jucundâ fronte fefellit
 Luxuries, prædulce malum; quæ dedita semper
 Corporis arbitriis hebetat caligine sensus,
 Membraque Circæis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu; sed quâ non terrior ulla,
 Interius fucata genas, & amicta dolosis
 Illecebris, torvos auro circumligat hydros.
 Illa voluptatum multos innexuit hamis;
 Te, &c.

Claudians, 2 Stilicb.

EXPLANATIO.

Irretitus) Cleopatra, Ptolemæi (Dionysi) regis Ægyptiorum filia, à fratre suo, eodemque marito, Ptolemæo (quem fraudare regno voluerat) pulsa, ad Cæsarem, bello Civili, in Alexandriam venit. Ab eo, specie sua & concubitu regnum Ptolemæi & necem impetravit. Hæc tantæ libidinis fuit, ut sæpè prostituerit; tantæ pulchritudinis, ut multi noctem illius morte emerint. Ultimò *Antonio juncta*; quem suis amoribus & libidinibus adeo dementavit, ut tandem in barbarum regem degenerarit, Romanum imperium mulie-

ANTONIVS. *Cleopatra illecebris irretitus.*

mulieri promiserit, atque (A. V. C. 722) *semet in irreparabilem perniciem demerserit*. *Victor*, de Vir. Illustr. *Plutarchus*, in *Anton. Dio*, 51 lib. *Paterculus*, 2 lib. 87 cap. *Florus*, 2 lib. 10 cap. *Ovidius*, 1 Fast. 15 Metam. *Propertius*, 3 lib. eleg. 9 *Horatius*, 1 lib. 37 carm. *Virgilius*, 6 *Æneid*. *Juvenalis*, 2 sat. *Seneca*, 83 epist. &c.

Te) *Marce Antoni*. Licet eum intueri, apud *Fulv. Ursinum*, in gentis *Antonia* denariis. Scilicet in vultu ejus liberalis dignitas, faciesque lata, & aduncus nasus, videbatur oris masculum formam, qualis *Herculus* pingitur atque fingitur, exprimere. *Plutarchus*, in vit.

Luxuries) *Cleopatra* reginæ; cujus caput mitratum, vittatumve, adjecto sæpius triremis rostro, occurrit in dictis denariis, superbè sic inscriptis: REGINÆ REGUM FILIORUM REGUM CLEOPATRÆ.

Circæis) *Circes* nomen cui non notum? ea *veneficiorum peritissima*, Solis è *Perse* nymphæ filia, regis *Ætæ* soror; quæ à *Sarmatis*, quorum regi nupserat, pulsa, in *Italiam* profugit, & in monte *Circæo* (qui *Latii* terminus antiquus, herbis abundans efficacissimis) sedem sibi delegit. *Homerus*, 10 *Odyss*. *Virgilius*, 7 *Æn*. *Ovidius*, 14 *Metam*. alii.

Effeminat) Ita *Ovidius*, 9 *Heroid*. epist. de *Hercule*:
Quem non mille feræ, quem non *Stenelejus* hostis,
Non potuit *Juno* vincere, vicit amor.

Voluptatum) Ut autem Cleopatraz petulantiam, lasciviam & luxum damnant, ita ipsius exitum & voluntariam mortem probant scriptores. Sibi vero manus intulit, ut *triumphi ludibrium effugeret*. Sic enim de eâ *Statius*, 3 sylv. in propemp. *Metii Celer*.

Blanda quâ mersa veneno

Actias Ausonias fugit Cleopatra catenas.

& *Horatius*, 1 lib. 37 od.

Deliberata morte ferocior

Sævis liburnis scilicet *invidens*

Privata deduci superbo

Non humilis mulier *triumpho*.

de mortis autem genere dissensus. Serpentis *morsu* periit: narrantibus, (videas gemmas, apud *Leonard. Augustini*, 1 part. 78 imag. & *Abrah. Gorlaum*, 2 part. 146 imag.) *Floro*, *Virgilio*, *Horatio*; & præsertim *Tibullo*; cujus hæc verba (3 lib. 9 eleg.) de reginæ simulacro, ante triumphantis currum gestato:

Brachia spectavi sacris admorsa colubris,

Et trahere occultum membra soporis iter.

saltem *veneno*. *Dio*, lib. Author libri ad *Pisonem*; de *Theriac*. & *Plutarchus*, apud *Francis. Rhedi*, in *Observat. de Viperis*.

M A R I A M N A ,

in carcere.

Toleranda quamvis patiar, haud unquam queant,
Nisi morte tristi, nostra finire mala.

Genetrix læsa, per scelus rapto patre,
Orbata fratre, miseriis, luctu obruta,
Mærore pressa, *conjugi invisa, ac mea*
subjecta famula, luce non grata fruor.

Trepidante semper corde, non mortis metu,
Sed sceleris. absit crimen à fatis meis :

Mori juvabit. pœna nam gravior nece est
Videre tumidos & truces miseræ mihi
Vultus Tyranni, jungere atque hosti oscula,
Timere nutus, cujus obsequium meus
Haud ferre posset, fata post fratris, dolor,
Scelere interempti; cujus imperium tenet
Et morte gaudet *autor* infandæ *necis*.

Seneca, Octav. Tragœd. 1 Act. 3 scen.

E X P L A N A T I O.

Mala) Mariamna, Alexandri secundi, Astinæorum regis filia, *propter formam* in Herodis Magni, regis Idumæorum, thalamum est translata. repudiata Dosithe Idumæa. Verum malis maximis eam maritus tyrannus afflixit; *avum, patrem, patruum, fratrem tollens*, ipsique innocenti insidias tendens. Hinc animus reginæ à marito

MARIAMNA, in carcere.

Ita paullo alienior. Quod cum innotuissent aulicæ mulieres, ejus evertendæ nocte occasionem, adulterii & venusicii accusant. Vincitur, damnatur, interimitur; dum illa nec ad supplicii locum accedit trepidè, nec vitam ponit muliebriter. Josephus, Antiq. Judaic. 15 lib. 1 cap.

Genitrice) Alexandra secundâ, Johannis tertii, i. e. Hyrcani secundi filia: dum totius Asmonæorum stirpis cernit interitum, faminarum omnium arumnosissima; ab Herode genero multis modis vexatâ. Josephus, 15 lib. 3 cap.

Patre) Alexandro secundo, Aristobuli secundi filio; quem Antiochiæ, Pompeji jussu, securi percussit Scipio. Josephus, 14 lib. 13 cap.

Fratre) Aristobulo tertio, Pontifice. Adolescens hic vultu, totiusque corporis dignitate summo- perè admirandus. cui virtus eximia, & favor populi interitum maturaverunt. In hortos enim Hierichuntinos vocatus, & ad lusus jucunditatesque invitatus, à ministris regiis, subornatis, anno ætatis decimo & octavo, inter natandum suffocatus est. Josephus, 15 lib. 3 cap. & Bell. Judaic. 1 lib. 17 cap.

Famula) Salomæ. Ea Antipatri regis filia, & Herodis soror. Josephus, 15 & 16 lib. Mulier, è peregrinâ insolens, ex ignobili maximè superba, scelestâ, truculenta; cædium multarum autor, Asmonææ gentis calamitas, totius aulæ pestis & exitium.

F I N I S.

CA.

CATALOGUS POËTARUM,

Equibus hæc PICTURA LOQUENS.

A.		O.	
	Lbinovanus. Tab. XXI.	Ovidius. I, II, III, IV, VI, VII, IX, X, XI, XIV, XV, XVII, XX, XXI, XXIII, XXIV, XXVI, XXVII, XVIII, XXIX, XL, XLI.	
B.		P.	
Barlaeus. XLV.		Petavius (Dionys.) LIV.	
Beza. XLI.		Propertius. V, XX, XXXVIII.	
Buchananus. XV.		S.	
C.		Scaliger. XXXVII.	
Cabiljavius. LVII.		Seghetus. XLII, XLIV, LII.	
Casanova. XLVI.		Seneca. VIII, XIII, XVI, XVIII, XIX, XX, XXV, XXX, XXXI, XXXIII, XXXIX, L, LX.	
Claudianus. XV, XX, XXXIX, XLVIII, XLIX, LIX.		S.	
F.		Silius. XLIV, LI.	
Flaccus (Valer.) VII, XII.		Statius. XII, XIX, XLVIII.	
H.		V.	
Horatius. LI.		Uchtman. XLVII.	
I.		Virgilius. XXIII, XXX, XXXII, XXXV, XXXVI, XLIX.	
Ignotus. XXII.		Z.	
Juvenalis. XLIII, LIII, LVI.		Zarbievius. XXXIV.	
L.		Q.	
Lucanus. LV, LVIII.			
Lucretius. XXVII.			
M.			
Malapertius. XLII.			
Manilius. IV.			
Maphæus Vegius. LV.			
Martialis. XX, XLIII.			
Menagius. XLI.			

INDEX

Numismatum, Gemmarum, & Marmorum Antiquorum, à nobis citatorum.

A.		Cloelia, Tybrim trajiciens.
A	Chillis facies pag. 117	176.
	Aeneas, in parentem pius. 128	D.
	<i>Alceſtis, mariti vitam redi- mens.</i> 61	Deucalionis arca. 5
	Alexandri facies. 192	Diadema regum. 218
	<i>Althea, ſtipitem comburens.</i> 57	Dido. 141, 145
	Amazones, securigeræ. 133	<i>Dirce, à tauro raptata.</i> 21
	<i>Andromeda, liberata.</i> 17	F.
	Antiochi, Grypi, facies. 220	Falces, & ſecures. 168
	Soteris, facies. 200	G.
	Antonii facies. 226	Gemmata linea Auguſto- rum. 228
	<i>Arbores, juxta aras.</i> 121	H.
B.		Hannibalis facies. 213
	<i>Bacche, caput jaſſantes.</i> 9	Hæſtati dii, deæque. 161
	Bacchus, à tigribus tractus. 41	Herculis labores. 69
	thyrfœ innitens. 9	I.
	Bruti facies. 169	Janus duplex. 181
C.		<i>Jaſon, vellus aureum ra- piens.</i> 29
	Carpentæ, conſecratarum. 161	Illeſium Numiſmata. 129
	Catanæi fratres. 128	L.
	<i>Cephalus & Proctis.</i> 45	<i>Lucretia, peſſus tranſfigens.</i> 165
	<i>Cleopatra, à ſerpentibus mor- ſa.</i> 227	M.
	ipſius facies. 226	Marii facies. 224
	Cleopatrz, Syr. facies. 220	<i>Medea, liberos perimens.</i> 33
		P.
		Pallas, in Alexandri num- mis. 192
		Phi-

Philoctetes, conquerens. 113
Pompeii facies. 233
Popæ & victimarii, succincti. 108
Pyrrhi facies. 196

Q.

Quadrigæ circenses. 53
triumphales. 53

S.

Scævola, dextram flammis imponens. 173
Sebenci, Nicatoris, facies. 200

T.

Tarpeia, scutis obruta. 152
Tarquinius, Prisci, facies. 160
Superbi, facies. ibid.

Theseus, exuviiis taurinis velatus. 37

saxum removens. ibid.

Triumphalis currus. 225

Typus Apollinis. 13

V.

Victoria, in curru triumphali. 157

I N D E X

Antiquitatum & Historiarum.

ÆNEAS.	126
<i>pius.</i>	128
<i>Didonem videre non potuit.</i>	145
<i>Trojam prodidit.</i>	128
ACHILLES.	114
<i>iratus.</i>	117
Acupictura.	25
Phrygiorum & Babyloniorum.	25
Æscyli mirum fatum.	49
Adoratio.	64
Asiaticorum.	<i>ibid.</i>
diis tantum debita.	<i>ibid.</i>
AGAMEMNON.	130
<i>Agrippina, à filio perempta.</i>	137
ALCESTIS.	58
<i>prima tragœdia.</i>	61
Alcmaon, matricida.	136
ALCYONE.	94
ALEXANDER.	190
<i>ipsius clementia.</i>	193
<i>continentia.</i>	193
<i>Alexander, Mariamna pater.</i>	240
<i>securi percussus.</i>	240
<i>Alexandra, Mariamna mater.</i>	240
<i>feminarum arumnosissima.</i>	240
<i>Amici veri, rari.</i>	5
	Amor

<i>Amor, amator.</i>	84
<i>Amor vincit fortes.</i>	236
<i>Amores Didonis, figmentum.</i>	144
<i>Amoris hyperbolica.</i>	89
<i>Amoris ignis, & lacryma.</i>	85
ALTHÆA.	54
ANDROMACHE.	122
<i>ipſius liberi.</i>	125
<i>mariti.</i>	<i>ibid.</i>
ANDROMEDA.	14
<i>fuſca.</i>	17
<i>catena ipſius.</i>	17
Animam ore excipere.	45
ANNA.	142
<i>Annuli, in clade Cannenſi collecti.</i>	213
<i>Carthaginem miſſi.</i>	213
ANTIOCHUS Grypus.	218
<i>Antipater, matricida.</i>	136
<i>Antiochus, Soter.</i>	200
<i>nihil memorabile egit.</i>	201
<i>novercam poſt patris obitum duxit.</i>	<i>ibid.</i>
Antra, domus priſcis.	112
ANTONIUS.	234
Ara.	108
<i>nominis viſ.</i>	<i>ibid.</i>
<i>marmorea.</i>	<i>ibid.</i>
<i>è ceſpite.</i>	109
<i>amplectebantur eam ſupplices.</i>	65
<i>avellebanturque ægrè.</i>	65
Q 3	Ar-

Arbores , juxta aras.	121
corticibus eorum inscribere.	104
<i>Arca servati Deucalion & Pyrrha.</i>	5
<i>Asopus , Baotia fluvius.</i>	21
ARIADNE.	38
corona ipsius.	41
<i>Aristobulus , Mariamna frater.</i>	240
in aquis suffocatus.	240
AVERNUS.	93
<i>Campania lacus.</i>	ibid.
<i>priscis infernus.</i>	ibid.
Bellua ossa.	17
<i>à Scauro Roman delata.</i>	ibid.
Bibere ex ossibus capitum.	148
BRUTUS.	166
CALLIRHOE.	82
<i>Cambyses , saviſſimus in Harpagum.</i>	100
Captivi vincti , ante currum triumphalem.	225
Caput amputare.	148
ostentare.	148
apertum , priscis.	49
jactare , Bacchantium.	9
<i>Caracalla , fratrem perimens.</i>	77
<i>Carthaginis situs , & magnitudo.</i>	217
<i>incendium.</i>	ibid.
Castitas , in muliere rarissima.	184
<i>Catanai , fratres pii.</i>	128
Catenæ , captivorum injectæ collo.	208
	manibus. 208
Cicada , Atheniensium.	37
	Cico.

<i>Ciconia, in pullos pia.</i>	189
<i>ein storck.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Circe, veneficiorum peritissima.</i>	236
<i>profuga in Italiam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Clamor in funere.</i>	145
<i>Cleopatra triumpho ludibrium effugit.</i>	237
<i>ipsius mortis genus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Clepsammidium amoris.</i>	84
CLOELIA.	174
<i>fluvium tranavit.</i>	176
<i>non equo trajecit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Cognomina apud Græcos, & Romanos.</i>	180
<i>Commori in ignibus.</i>	81
<i>populis variis usitatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Convicia in triumphis.</i>	157
<i>Coriolani mater.</i>	181
<i>conjux.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Craætes, magni.</i>	49
<i>humanam staturam æquantes.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Crassus à Parthis victus.</i>	149
<i>amarè illus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Crematio veterum gentilium.</i>	80
<i>Asiaticorum, & Europæorum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ipsius initium ab Hercule.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Cyri exercitus incommodum, ob nandi imperitiam.</i>	88
<i>mors ipsius, figmentum.</i>	149
<i>Cytharon, mons Boetia.</i>	8
<i>Baccho sacer.</i>	<i>ibid.</i>

D <i>Ardanidarum fatum, Palladium.</i>	129
Deorum nomina, & statuæ, datæ consecratis.	208
DEUCALION.	2
Diadema, regum.	228
Macedonicum.	<i>ibid.</i>
antiquioribus ignotum.	<i>ibid.</i>
<i>Diane signum Tauricum.</i>	49
<i>ablatum.</i>	<i>ibid.</i>
Dido.	138
<i>nominis vis.</i>	140
<i>Dea.</i>	141
<i>argumentum pictorum, &c.</i>	144
<i>poëtarum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>histrionum.</i>	<i>ibid.</i>
Dii, hastati.	161
Diluvium Deucalionis.	4
<i>universale.</i>	<i>ibid.</i>
DIRCE.	18
<i>Dominandi cupido.</i>	221
<i>injusta.</i>	<i>ibid.</i>
E <i>Lephanti in præliis.</i>	197
communi periculo.	<i>ibid.</i>
vulnerati & mutilati.	<i>ibid.</i>
visi in Europa.	<i>ibid.</i>
<i>Italia.</i>	<i>ibid.</i>
Equi triumphantium quatuor.	225
<i>albi.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Eriphyle, à filio perempta.</i>	136
EVADNE.	78
<i>nominis vis.</i>	<i>ibid.</i>
FA-	

FABRICIUS.	194
Fasces, & secures.	168
corum usus.	<i>ibid.</i>
Fœminæ obfides.	177
Flaminius, bellaturus, uxorem dimittit.	117
Fratrum gratia.	77
Fulvia in Ciceronem amata.	149
Gemmata linea, posteriorum Augustorum.	228
pocula.	37
Genua, misericordiæ.	124
tangere.	<i>ibid.</i>
deorum incerare.	<i>ibid.</i>
HANNIBAL.	210
Hasta, sceptrum.	161
diis data.	<i>ibid.</i>
HERCULES.	66
ipſius arcus & pharetra.	69
calvities.	<i>ibid.</i>
clava.	<i>ibid.</i>
diadema.	<i>ibid.</i>
labores.	<i>ibid.</i>
leonis exuviz.	<i>ibid.</i>
populea corona.	<i>ibid.</i>
ſagittæ, Trojæ fatales.	113
tunica.	69
HELLE.	10
HIPPOLYTUS.	50
nominis vis.	52
Hirundinis ſimplicitas.	33
Q S	H O.

HORATIUS:	154
HYPsipYLE.	46
Jani & Saturni societas.	181
JASON.	26
Itium, sive Troja.	129
Romanorum colonia.	ibid.
Inferiæ, manibus.	57
in iis effusio vini, lactis, &c.	ibid.
unguentorum.	ibid.
Insultationes amaræ.	149
JOCASTA.	74
ipſius mors incerta.	73
Joppe, urbs Palaſtina.	17
vinculorum Andromeda veſtigia retinens.	ibid.
IPHIGENIA.	106
verè caſa.	109
Iſthmos, bimaris.	36
Julius Caſar, nando peritiſſimus.	88
Jupiter Ammon.	16
nominis ratio.	16
cornutus.	17
LAtium, pars Italia.	181
nominis viſ.	ibid.
LEANDER.	86
Lictor.	168
nominis viſ.	ibid.
ipſius officium.	ibid.
Lora equorum.	52
LUCRETIA.	162
Luctus,	

Luctus; & in eo planctus.	100
vestimentorum scissio.	ibid.
artuum laceratio.	ibid.
MARIAMNA.	238
MARIUS.	222
<i>Massanissa regis robur.</i>	49
<i>Matricida.</i>	136
<i>Matris ubera.</i>	137
<i>Matrona.</i>	165
nominis vis.	ibid.
MEDEA.	30
<i>Angitia, post mortem.</i>	141
<i>ipfius tabula.</i>	33
MEGARA.	62
<i>Messalina maritum triumphantem fequitur.</i>	161
<i>Metellius pius.</i>	128
MONYMA.	226
<i>Mori in aquis.</i>	5
<i>Mors voluntaria, laudata.</i>	228
<i>fpreta.</i>	229
<i>Mulieres in castris.</i>	116
N Atatio prifcorum.	88
<i>Naufragorum rafura.</i>	97
<i>tabella.</i>	96
<i>veftimenta.</i>	97
<i>Neoptolemus, h. e. Pyrrhus.</i>	121
<i>nominis vis.</i>	ibid.
<i>Nero, matricida.</i>	137
<i>Nomina confecratis mutata.</i>	141
	OE.

OEDIPUS.	70
<i>nominis vis.</i>	73
OENONE.	102
OLYNTIA.	186
<i>Olynthus, urbs Thracia.</i>	ibid.
<i>vendita.</i>	ibid.
ORESTES.	134
<i>insanus.</i>	137
Orgia Bacchi.	8
<i>trieterica.</i>	ibid.
ORPHEUS.	90
P <i>Agasa, urbs Thessalia.</i>	61
<i>Pallas, Macedonum numen.</i>	193
Palladium, Trojanum.	128
<i>Dardanidarum fatum.</i>	ibid.
<i>Patria succensere, nefas.</i>	181
<i>Pauli clementia.</i>	197
PENTHEUS.	6
<i>Philippus, Alexandri pater.</i>	188
<i>emptor urbium.</i>	ibid.
<i>corruptor oraculi Delphici.</i>	13
PHILOCTETES.	110
<i>ipsius morbus.</i>	113
PHILOMELA.	22
<i>Pietas, & pii.</i>	128
<i>Pocula gemmata.</i>	37
POMPEJUS.	230
<i>Magnus dictus.</i>	233
<i>bellaturus, uxorem reliquit in</i>	
<i>Lesbo.</i>	117
	Po-

Popæ, victimarii.	109
succincti.	<i>ibid.</i>
Populus, in locis humidis.	104
PRIAMUS.	118
PROCRIS.	42
Purpurati.	172
Pyrrhus, Achilles filius.	121
Neoptolemus quoque dictus.	<i>ibid.</i>
Pyrrhus, Epirotarum rex magnus.	196
nudo capite, in pralio.	49
partis excidit.	<i>ibid.</i>
Quirinus, h. e. Romulus consecratus.	141
REGULUS.	202
ipsius supplicium fictum.	205
machina.	204
SACRIFICIA, in castris.	173
ante prælium.	<i>ibid.</i>
Salome, soror Herodis.	240
peſſima mulier.	<i>ibid.</i>
SCÆVOLA.	170
nominis vis.	173
Sceptrum, hasta.	161
nominis vis.	161
SCIPIO Æmilianus.	214
Carthaginiſ vices deflet.	216
ſcorta caſtris ejicit.	116
Pompeii ſocer.	232
ſibi manus inſert.	<i>ibid.</i>
Scipiones, Africa fatales.	216
	SE-

SELEUCUS.	198
<i>ipſius anchora congenita.</i>	200
<i>templum.</i>	ibid.
Secures , & Faſces.	168
Securi percutiendi modus.	169
Securis , Amazonia.	132
<i>in ſacrificiis.</i>	133
Senatus , ſanctus.	231
Servus , in curru triumphantium.	156
Sidon , urbs Phœnicia.	145
<i>nominis viſ.</i>	ibid.
SOPHONISBA.	206
Sortes.	141
<i>oracula potius.</i>	ibid.
Stratonice.	201
<i>à Junone punita.</i>	ibid.
<i>calva.</i>	ibid.
<i>dea.</i>	ibid.
<i>præmia Poëtis tribuens.</i>	ibid.
Supplices aras amplectebantur.	65
<i>non niſi vi remoti.</i>	ibid.
T <i>Antalus , filium epulandum tradens.</i>	100
TARPEIA.	150
<i>non ſclerata.</i>	152
<i>ipſius amores ficti.</i>	153
Tauri , victima Jovi.	133
<i>Neptuno.</i>	ibid.
<i>albi.</i>	ibid.
<i>ſecuri percutiendi.</i>	ibid.
Tex-	

Textura.	25
heroïnarum.	ibid.
Thalamus.	141
inaccessus ferè.	ibid.
<i>Theſſalonice , à filio perempta.</i>	136
THESEUS.	34
nominis vis.	36
ipſus acta.	ibid.
THYESTES.	98
Thyrſus.	9
Bacchi telum.	ibid.
Tigris , Bacchi.	40
ipſius currum trahens.	ibid.
vinofa.	ibid.
<i>Tirynthus , Herculis patria.</i>	29
TOMYRIS.	146
figmentum.	149
Trigæ , & quadrigæ.	53
Tripus , Apollinis.	13
in Delphico templo.	ibid.
Triumphales equi , quatuor.	ibid.
albi.	ibid.
Triumphalis currus aureus.	225
eburneus.	ibid.
Triumphantium currui appenſum flagrum.	156
tintinnabulum.	ibid.
Triumphus , honor amplius.	224
ipſius apparatus varius.	ibid.
<i>Troëzen , urbs Peloponneſi.</i>	52
Theſei patria.	ibid.
	Troja

Troja plures.	129
<i>Romanorum ea colonia.</i>	ibid.
Tryphæna, à sorore impiè mutilata.	65
TULLIA.	158
V ellus aureum.	29
Venenum, ad incerta fortunæ regibus.	209
<i>facillimè miserum extinguit.</i>	ibid.
Ventidii mira fortuna.	157
<i>triumphus.</i>	ibid.
<i>diæteriis vexatus.</i>	ibid.
Venus emergens.	89
<i>ipsius tabula, Romæ dedicata.</i>	ibid.
<i>Stratonicis.</i>	201
<i>Syria.</i>	ibid.
VETURIA.	178
Victoria, in curru triumphali.	157
VIRGINIA.	182
<i>ipsius mors.</i>	185
Vittæ victimarum.	13
Volsci, populi.	180
<i>quotidiani Romanorum hostes.</i>	ibid.
Urnarum feralium materia.	81
W ilde (Jac. de) locupletissimum Nummophylacium.	213
X anthus, fluvius.	105
<i>atate Caesaris siccus.</i>	ibid.

